

Ruimtelijk en functioneel Programma van Eisen

VO-campus Noordoostpolder

Opdrachtgever
Gemeente Noordoostpolder

Datum
26 april 2021

Project
Programma van Eisen VO-Campus Noordoostpolder

Referentie
1653404-0125.3.0

Auteur(s)
mevrouw ir. J.H.J. Vroemen
mevrouw ir. Y.E.M. Ketelaars
mevrouw ir. A. op 't Eijndt

Voorwoord

Na een succesvol onderzoek naar campusvorming voor het voortgezet onderwijs binnen de gemeente Noordoostpolder is HEVO gevraagd om het Programma van Eisen voor deze VO-campus op te stellen. In nauwe samenwerking met het Emelwerda College, de VariO Onderwijsgroep en de gemeente Noordoostpolder is onderhavig document tot stand gekomen. Daarnaast is in een breder perspectief gesproken met diverse partners.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5			
1.1.	Kaders en uitgangspunten	5			
1.2.	Doel	6			
1.3.	Ambitie nieuwe huisvesting	6			
1.4.	Aanpak	6			
1.5.	Leeswijzer	7			
2.	Emelwerda College & VariO Onderwijsgroep	8			
2.1.	Emelwerda College	8			
2.1.1	Identiteit	8			
2.1.2	Aanbod	8			
2.1.3	Kernwaarden Emelwerda College	9			
2.2.	VariO Onderwijsgroep	11			
2.2.1	Visie VariO Onderwijsgroep	11			
2.2.2	Identiteit	11			
2.2.3	Aanbod	12			
2.2.4	Kernwaarden VariO Onderwijsgroep	13			
3.	Visie op de huisvesting	14			
3.1.	Eén campus voor de Noordoostpolder	14			
3.2.	Hoofdropzet huisvesting	17			
4.	Leerlingen over de VO-campus	21			
5.	Emelwerda College	22			
5.1.	Sfeer en beleving	22			
5.2.	Algemene omschrijving leeromgeving	24			
5.3.	Talen	25			
5.4.	Mens & Maatschappij	27			
5.5.	Wiskunde	29			
5.6.	Mens & Natuur	31			
5.7.	Kunst & Cultuur	34			
5.8.	Sport & Bewegen	37			
5.9.	Tienercollege	38			
5.10.	Gymnasium	40			
5.11.	Algemene ruimten	41			
6.	VariO Onderwijsgroep	45			
6.1.	Sfeer en beleving	45			
6.2.	Algemene omschrijving leeromgeving	46			
6.3.	Bonifatius mavo	47			
6.4.	Caleido	49			
6.5.	Zuyderzee Lyceum	51			
6.6.	X-tuur	54			
6.7.	Kunst & Cultuur	56			
6.8.	BiNaSk	58			
6.9.	Sport & Bewegen	61			
6.10.	Gymnasium	62			
6.11.	Algemene ruimten	63			
7.	Gezamenlijke clusters	66			
7.1.	Gezamenlijke algemene onderwijsruimten	66			
7.2.	Gymnasium	66			
7.3.	Kunst & Cultuur	67			
7.4.	Technologie & Innovatie	68			
7.5.	Sport & Bewegen	69			
7.6.	Bestuur & Centrale dienst	71			
7.7.	Zorg & Ondersteuning	71			
8.	Ruimtelijk kader	72			
8.1.	Leerlingenverdeling en normatieve ruimtebehoefte	72			
8.2.	Ruimteverdeling	72			
8.3.	Bepaling aantal ruimten	73			
8.4.	Ruimteprogramma	74			
8.5.	Ruimtebehoefte versus normatief kader	74			
8.6.	Ruimtebehoefte deelscholen	74			
9.	Gebruikseisen gebouw	75			

9.1.	Randvoorwaarden wet- en regelgeving	75
9.2.	Vrije hoogte ruimten	75
9.3.	Vormfactoren	75
9.4.	Indelingsflexibiliteit	75
9.5.	Toegankelijkheid	75
9.5.1	Algemeen	75
9.5.2	Entrees	76
9.5.3	Horizontale verkeersafwikkeling	76
9.5.4	Verticale verkeersafwikkeling	76
9.5.5	Vluchtmogelijkheden en -wegen	77
9.5.6	Afsluitbaarheid, compartimentering en avondgebruik	77
9.5.7	Mindervaliden	77
10.	Terrein en locatie	78
10.1.	Randvoorwaarden terrein	78
10.2.	Terreingrootte	78
10.3.	Toegankelijkheid	79
10.4.	Integrale toegankelijkheid (mindervaliden)	79
10.5.	Groenvoorziening	79
10.6.	Parkeren	79
10.7.	Rijwielstalling	79
10.8.	Inrichting	80
10.9.	Pauzeplein	80
10.10.	Buitenruimte personeel	80
10.11.	Bewegwijzering	80
10.12.	Buitenbergingen	80
10.13.	Containerruimte	80
10.14.	Afscheidingen	81
10.15.	Verlichting	81
10.16.	Cameratoezicht	81
10.17.	Bezonnig en beschutting	81
10.18.	Rookplek	81
Bijlage A:	uitwerking werkvormen	82

Bijlage B: Programma van Ruimten

1. Inleiding

De gemeente Noordoostpolder wil graag een leefbare en aantrekkelijke gemeente zijn en blijven. Om dit te bereiken wil de gemeente investeren in de toekomst van de Noordoostpolder, de jeugd en het renoveren en vernieuwen van maatschappelijke gebouwen tot 2030. Een van de projecten is het realiseren van een campus voor het voortgezet onderwijs van het Emelwerda College en de VariO Onderwijsgroep, waaronder het Zuyderzee Lyceum, X-tuur, de Bonifatius mavo en Caleido vallen.

Voorliggend ruimtelijk en functioneel Programma van Eisen betreft de nieuwbouw van de vijf scholen op de campuslocatie aan de Espelerlaan te Emmeloord. Het Vakcollege is hier reeds gevestigd en blijft gehuisvest in het bestaande gebouw. Het Vakcollege is dan ook niet meegenomen in dit PvE.

Het *Emelwerda College* is een christelijke scholengemeenschap en biedt onderwijs aan op vmbo-, mavo-, havo- en vwo-niveau. Leerlingen kunnen onderwijs volgen in de talentstromen Technasium, sport, cultuur en/of Cambridge Engels. Het motto van de school is 'Samen ontwikkelen wij jouw talenten'.

Leerlingen met een havo- en vwo-advies kunnen in de Noordoostpolder ook kiezen voor het *Zuyderzee Lyceum*. Dit is een openbare school met een ontmoetingskarakter. In het onderwijs richt het Zuyderzee Lyceum zich op vaardigheden, attitude en kennis om zo talent, ontwikkeling en passie te bevorderen. Het Zuyderzee Lyceum biedt net als het Emelwerda College talentontwikkeling aan, met o.a. Cambridge Engels, cultuur en sport. Met *X-tuur* biedt VariO Onderwijsgroep daarnaast een onderwijsconcept waar leerlingen zelf de regie voeren over hun eigen, persoonlijke leerproces.

VariO Onderwijsgroep biedt mavo aan binnen de *Bonifatius mavo*; een katholieke mavo die zich kenmerkt door geborgenheid. Met als belangrijkste visie dat leerlingen zich gekend, gehoord en geborgen voelen.

Ten slotte verhuist ook *Caleido* naar de VO-campus. Deze Internationale Schakelklas (ISK) biedt onderwijs aan leerlingen van 12 tot 18 jaar die de Nederlandse taal nog onvoldoende beheersen. Het doel van deze ISK is om door middel van een aangepast

onderwijsprogramma de anderstalige leerling zo goed mogelijk voor te bereiden op het reguliere onderwijs.

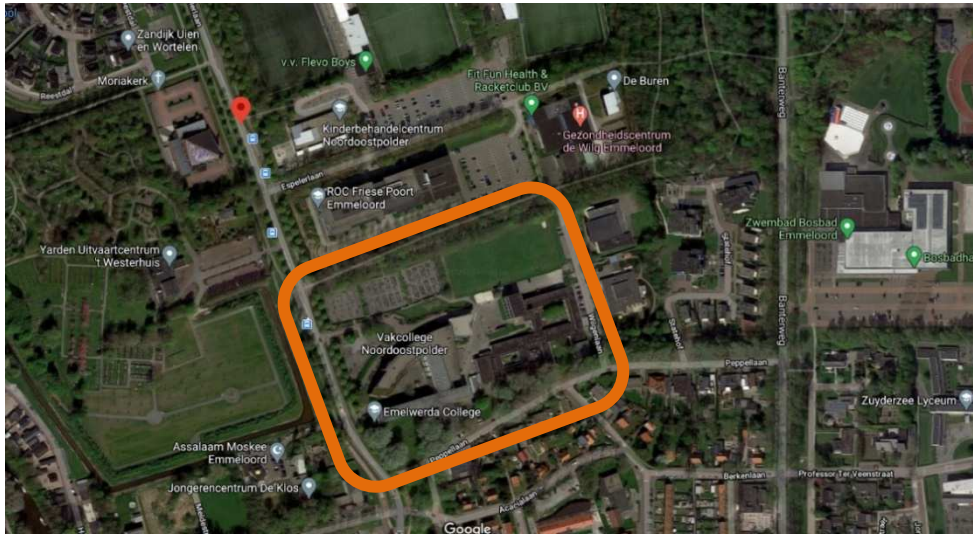
Het gemeenschappelijke doel van de gemeente Noordoostpolder, VariO Onderwijsgroep en het Emelwerda College is om het voortgezet onderwijs in Emmeloord weer passende huisvesting te bieden. Hiermee wordt bedoeld: efficiënt, toekomstbestendig, uitwisselbaar en onderwijskundig eigentijds. De meerwaarde van één gezamenlijke campuslocatie is de mogelijkheid tot verregaande ruimtelijke, organisatorische en onderwijskundige samenwerking tussen de scholen alsook met andere partners. Voor de gemeente is dit een belangrijke reden om in de nieuwbouw voor de scholen op de campus te investeren. Binnen de samenwerking blijven de afzonderlijke scholen en betreffende schoolbesturen, met hun eigen identiteit, naast elkaar bestaan.

1.1. Kaders en uitgangspunten

Voor het ruimtelijk en functioneel Programma van Eisen (PvE) zijn de volgende kaders en uitgangspunten vastgesteld:

- De scholen dienen in de nieuwbouw hun eigen identiteit te behouden, de huisvesting draagt deze identiteit mede uit.
- De scholen krijgen grotendeels een eigen gebouw(deel), maar daar waar het meerwaarde oplevert zullen zij delen van de huisvesting gezamenlijk gebruiken. In de ontwerpfase wordt onderzocht om hoeveel gebouwen en/of gebouwdelen het exact zal gaan.
- De opgave is de realisatie van een onderwijsgebouw voor 1.031 leerlingen Emelwerda College en 1.391 leerlingen VariO Onderwijsgroep. Dit vertaalt zich in een ruimtebehoefte van **17.137 m²** brutovloeroppervlak (bvo) voor 2.422 leerlingen.
- Een deel van de meters zal ingevuld worden in de bestaande gebouwen van het Vakcollege en het bouwdeel Technasium.
- In verband met de fluctuatie van leerlingenaantallen dient er bij de nieuwbouw rekening te worden gehouden met de mogelijkheid tot het uitwisselen van lokalen tussen de verschillende scholen.
- Er is aandacht voor flexibiliteit van de huisvesting om in te kunnen spelen op toekomstige onderwijsontwikkelingen.

- Tevens dienen voor de leerlingen voldoende gymzalen en andere sportvoorzieningen in de nabijheid aanwezig te zijn.
- De campus zal gerealiseerd worden op de kavel van het huidige Emelwerda College en aangrenzende kavels, zie Figuur 1.1.

Figuur 1.1 - Terrein VO-campus

1.2. Doel

Het doel van voorliggend PvE is het in kaart brengen van de eisen en wensen van het Emelwerda College en de scholen van VariO Onderwijsgroep ten aanzien van de huisvesting. Er is een gedragen vertaling gemaakt van de onderwijsvisies naar huisvesting zodat het nieuwe gebouw het onderwijs optimaal ondersteunt.

Het doel van het PvE is driedelig:

- Het is een middel om de eisen en wensen van de opdrachtgevers en gebruikers vast te leggen.
- Het dient als leidraad voor de ontwerpende partijen en als toetsingsmiddel voor de beoordeling van de output van de ontwerpende partijen.

- Het dient als uitgangspunt voor de bepaling van de investeringskosten en hiermee als toetsing van de financiële haalbaarheid.

Het blijft een belangrijk document tot het moment van vaststelling van het Voorontwerp (VO) van de nieuwbouw. Vanaf dat moment is niet langer het PvE, maar het VO-fasedocument leidend. Het PvE en tussentijds ontstaan 'voortschrijdend' inzicht hebben zich dan doorontwikkeld tot een VO. Het PvE fungeert als kompas waarmee de te selecteren architect en overige adviseurs werken om een gebouw te ontwerpen dat aansluit bij de visie, wensen en eisen van de VO-campus Noordostpolder.

1.3. Ambitie nieuwe huisvesting

Een gebouw is faciliterend en ondersteunend aan de gebruikers en de visie op onderwijs. Het moet de identiteit van de organisatie(s) zichtbaar maken en een fijne leer- en werkplek zijn voor de leerlingen en medewerkers. Onderwijs is voortdurend in beweging en een gebouw staat er de komende vijftig jaar. Het is dan ook belangrijk om zowel vooruit te kijken en na te denken over toekomstige ontwikkelingen als te reflecteren op wat er op dit moment goed is, wat men vooral niet kwijt wil en wat er net anders zou moeten.

1.4. Aanpak

Voor de totstandkoming van het PvE is nauw samengewerkt met een stuurgroep, een werkgroep PvE van zowel het Emelwerda College als de VariO Onderwijsgroep en diverse gezamenlijke themagroepen van de vijf scholen.

De stuurgroep wordt gevormd door:

- De heer R. Burghoorn, gemeente Noordostpolder.
- Mevrouw E. Müller, gemeente Noordostpolder.
- De heer A. Bloem, gemeente Noordostpolder.
- Mevrouw M. Sijbom-Hassing, Emelwerda College.
- Mevrouw M. IJedema, Emelwerda College.
- Mevrouw E. Kruize, VariO Onderwijsgroep.
- Mevrouw E. de Velde, VariO Onderwijsgroep.
- Mevrouw L. Kröse, HEVO (adviserend).
- De heer G. Jacobs, HEVO (adviserend).

De werkgroepen PvE en de themagroepen bestaan uit een brede afvaardiging van medewerkers van het Emelwerda College en de VariO Onderwijsgroep. Onder begeleiding van adviseurs van HEVO hebben de scholen elk afzonderlijk een eigen traject doorlopen om te bepalen wat zij nodig hebben op de campus. Hierbij is er voortdurend aandacht geweest voor de samenwerking en het gezamenlijk delen van de ruimten. Nadat voor de scholen helder was wat er nodig is in de nieuwbouw, hebben er per onderwijscluster gezamenlijke sessies plaatsgevonden om de organisatorische en ruimtelijke samenwerking in beeld te brengen. Ook de leerlingen hebben een stem gekregen in het proces door in een gezamenlijke werksessie hun ideeën over de VO-campus te delen.

1.5. Leeswijzer

Het PvE is een vertaling van de onderwijsvisie naar huisvesting. **Hoofdstuk 2** start dan ook met een samenvatting van de identiteit en het onderwijsaanbod van het Emelwerda College en de VariO Onderwijsgroep en een eerste brainstorm over de vertaling van de kernwaarden naar organisatie en huisvesting.

De visie van de gemeente, het Emelwerda College en VariO Onderwijsgroep op de huisvesting van de scholen op de VO-campus is weergegeven in **hoofdstuk 3**. In dit hoofdstuk wordt tevens stilgestaan bij de doelstellingen van de campus. De onderlinge relatie van de scholen op deze campus is weergegeven in de hoofdopzet van de huisvesting aan de hand van een ruimterelatieschema en omschrijving. Dit betreft een schematische weergave van de wijze waarop de nieuwe huisvesting wordt georganiseerd. Hier wordt eveneens aandacht besteed aan de sfeer, de beleving en de uitstraling van de nieuwe huisvesting die voortkomt uit de identiteit van beide onderwijsorganisaties.

De leerlingen van de scholen hadden ook een stem in de ontwikkeling van dit PvE. **Hoofdstuk 4** geeft een samenvatting van de opbrengsten uit de werksessie met de leerlingenvertegenwoordiging van de vijf scholen van de campus.

Hoofdstuk 5 schetst het ruimtelijk kader voor het Emelwerda College, vanuit de huisvestingsordering. Dit hoofdstuk beschrijft de afzonderlijke vakkenclusters, de betreffende ruimteprogrammering en de beeldverwachting van de werkgroep. In **hoofdstuk 6** komen dezelfde onderwerpen voor VariO Onderwijsgroep aan bod.

Daarna worden in **hoofdstuk 7** de gezamenlijke clusters van de scholen op de VO-campus omschreven en verbeeld middels ruimterelatieschema's.

De samenvatting van het totale programma is opgenomen in **hoofdstuk 8**. Hier wordt het ruimteprogramma tevens gespiegeld aan de normatieve ruimtebehoefte uit de hoofdstukken 5 en 6.

Tot slot gaan **hoofdstukken 9 en 10** concreter in op de eisen die aan het gebouw en het terrein worden gesteld om een toekomstgerichte en flexibele nieuwe leeromgeving te kunnen creëren.

Naast voorliggend ruimtelijk en functioneel PvE is er een separaat technisch PvE opgesteld.

2. Emelwerda College & VariO Onderwijsgroep

Voorliggend hoofdstuk omschrijft de identiteit, het onderwijsaanbod en de kernwaarden van de twee afzonderlijke scholengroepen. Vanaf hoofdstuk 3 worden deze stapsgewijs vertaald naar een gezamenlijk ruimtelijk en functioneel PvE.

2.1. Emelwerda College

De tekst in paragrafen 2.1.1 en 2.1.2 komt uit de schoolgids en van de website van het Emelwerda College en het Tienercollege. Deze paragrafen omschrijven de identiteit, het aanbod en de kernwaarden van de school.

2.1.1 Identiteit

Het Emelwerda College is een christelijke scholengemeenschap. Met de Bijbel als inspiratiebron wil zij meebouwen aan een wereld vol gerechtigheid, vrede en liefde. De school vindt het belangrijk dat leerlingen ervaren dat ze onderdeel van een leef-, leer- en werkgemeenschap zijn, zoals ze dat ook van de samenleving zijn en later van de arbeidsmarkt. Binnen die gemeenschap is iedereen van belang, heeft iedereen talent en zijn we samen verantwoordelijk voor de ontwikkeling van onszelf en elkaar. De onderwijsomgeving van het Emelwerda College is veilig, vertrouwd en uitdagend. Zo worden leerlingen gestimuleerd om hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen, om vervolgens op een zo hoog mogelijk niveau een diploma te halen.

Naast het aanleren van vakgerichte kennis en vaardigheden, bereidt het Emelwerda College leerlingen voor op hun leven als burger in de samenleving. Dat wordt vormgegeven in dagopeningen, vieringen, tijdens de maatschappelijke stage, actiedagen voor goede doelen, buitenschoolse en andere vormingsactiviteiten, in lessen als maatschappijleer, godsdienst en geschiedenis én in de dagelijkse omgang met elkaar.

Leerlingen staan centraal, medewerkers vormen de ruggengraat van de school. Zij geven het voorbeeld, zorgen voor een goede sfeer en voor een motiverend en inspirerend pedagogisch klimaat. De schoolorganisatie hecht er veel waarde aan om de medewerkers een aantrekkelijke leer- en werkomgeving te bieden, met een duidelijke structuur, goede communicatie en persoonlijke aandacht. Ook voor hen wil het Emelwerda College een plek zijn waar ze zich thuis voelen, waar gedeelde waarden verbinding met elkaar en de missie creëren.

Naast het reguliere voortgezet onderwijs gaat het Emelwerda College de samenwerking met AVES primair onderwijs aan binnen het Tienercollege. Het motto van deze school is 'Ontdek de wereld, begin bij jezelf'. De school bereidt leerlingen zo goed mogelijk voor op hun toekomstige rol in de samenleving, als burger, werknemer of ondernemer. Leerlingen leren op het Tienercollege over de wereld: over vakken, technologie, culturen, de economie, over hoe mensen denken en wat ze geloven. Er is tijd voor persoonlijke aandacht, waarbij leerlingen zelf mee kunnen denken over hun leerproces en op welke manier zij dit willen invullen. Leerlingen leren initiatief nemen.

2.1.2 Aanbod

Het Emelwerda College is een christelijke scholengemeenschap voor lwoo, vmbo, mavo, havo en vwo (atheneum en gymnasium):

- Mavo is momenteel gehuisvest in gebouw de Wilg.
- Havo/vwo in gebouw de Peppel.
- En de beroepsgerichte leerwegen van het vmbo in gebouw de Es.

Aangezien het gebouw de Es ook in de nieuwe situatie in stand gehouden wordt richt voorliggend PvE zich op het vertalen van het aanbod mavo, havo en vwo in ruimtelijke en functionele eisen.

Het Emelwerda College accepteert de aan haar toevertrouwde leerlingen zoals ze zijn. Met hun verschillen in achtergrond en begaafdheid. Het omgaan met verschillen tussen leerlingen is het uitgangspunt bij onze dagelijks onderwijskundige werk. Als school wil zij aansluiten bij de onderwijskundige praktijk van het basisonderwijs en voorbereiden op het onderwijs dat de leerlingen gaan volgen, nadat zij op het Emelwerda hun diploma hebben behaald.

'Samen ontwikkelen we jouw talenten' is het streven van de school. Hieruit vloeit voort dat er veel mogelijkheden tot ontwikkeling worden aangeboden, waaronder gymnasium, sportklas, Technasium, Cambridge Engels, DELF, cultuurklas, Bèta Challenge en internationalisering. Maar ook dat de school eruit wil halen wat erin zit. De meerbegaafde leerling biedt het Emelwerda College als Begaafdheidsprofielschool uitdaging.

Tienercollege

Voor leerlingen uit groepen 7 en 8 van het primair onderwijs en klassen 1 en 2 van het voortgezet onderwijs is er het Tienercollege. Het Tienercollege biedt onderwijs voor 10- tot 14-jarigen. Na vier jaar Tienercollege stromen leerlingen door naar de derde klas van het voortgezet onderwijs. Binnen deze vier jaar wordt er nog geen niveau gekozen; de nadruk ligt op onderzoeken, talenten ontdekken en ontwikkelen, grenzen opzoeken, samenwerken en verantwoordelijkheid over het eigen leerproces nemen.

2.1.3 Kernwaarden Emelwerda College

De kernwaarden van het Emelwerda College zijn als volgt:

- **Aandacht:** veilig leerklimaat, leerlingen zijn verantwoordelijk voor hun eigen leerproces, maatwerk voor optimaal leren.
- **Activerend leren:** doelgerichte, ordelijke en uitnodigende lessen, differentiëren, participatie van externen.
- **Ambitie:** stimuleren van nadenken over zichzelf, rol in de maatschappij, basisvaardigheden, ondersteuning bij het behalen van optimale resultaten.

Gebaseerd op de drie V's van Bonhoeffer:

- **Vertrouwen:** zelfvertrouwen, godsvertrouwen en toekomstvertrouwen.
- **Vrijheid:** mondige mensen geven zelf vorm aan de wereld.
- **Verantwoordelijkheid:** voor de wereld en voor de medemens.

De kernwaarden van het Emelwerda College zijn in de vorm van een mindmap vertaald naar eerste inzichten met betrekking tot de nieuwe huisvesting. In bijlage A is het totale beeld van de mindmap, zoals dit door medewerkers van de school tijdens de (digitale) kick-off is gegeven, opgenomen.

Figuur 2.1 - Mindmap kernwaarden Emelwerda College

2.2. VariO Onderwijsgroep

De tekst in paragrafen 2.2.1 en 2.2.2 komt uit de schoolgids en van de website van VariO Onderwijsgroep en de afzonderlijke scholen. Deze paragrafen omschrijven de overkoepelende visie van VariO Onderwijsgroep de identiteit en het aanbod van de vier scholen en de gedeelde kernwaarden.

2.2.1 Visie VariO Onderwijsgroep

Leerlingen zijn continu aan het leren. Er wordt daarom bij VariO Onderwijsgroep gewerkt aan de kennis en vaardigheden van leerlingen die nodig zijn voor een leven lang leren, zoals: focus op leren, kennis vergaren, kritisch omgaan met deze kennis, creativiteit, veerkracht, verbazing, zelfvertrouwen, zelfstandigheid, leiderschap, moed, samenwerking, zelfreflectie, verantwoordelijkheid en het verwoorden van ambities. Hierbij wordt de ontwikkeling van de leerling gevolgd. De strategische koers leunt op de volgende drie pijlers:

- Elke leerling ontvangt de ondersteuning die hij/zij nodig heeft.
- Elk kind wordt gezien; een open, stimulerende en veilige ontwikkel- en werkomgeving.
- Docenten zijn de professionals, zij doorlopen een continu proces van leren en verbeteren.

2.2.2 Identiteit

Het Zuyderzee Lyceum is een openbare school met een ontmoetingskarakter. Er is ruimte voor de beleving van de eigen geloofs- en levensovertuiging. Vanuit die identiteit bevordert het Zuyderzee Lyceum een cultuur die zich kenmerkt door respect van leerlingen, personeel en ouders voor elkaar. De school streeft ernaar modern onderwijs te geven, dat wil zeggen onderwijs dat zich richt op de eisen van een veranderende maatschappij. Deze vernieuwing van het onderwijs wordt gedaan met behoud van het goede uit het heden en verleden.

Het Zuyderzee Lyceum heeft kleinschaligheid met de voordelen van een grote school in het profiel van de school opgenomen. Dit zorgt ervoor dat de leerlingen zich vertrouwd en gezien voelen. In het onderwijs draait het om Talent, Ontwikkeling en Passie. Leerlingen worden voorbereid op hun toekomst op het gebied van vaardigheid, attitude en kennis.

X-tuur is een nieuw onderwijsconcept, binnen het Zuyderzee Lyceum, waar leerlingen de regie hebben over hun eigen leerproces. In overleg met hun ouders/verzorgers en de coach stellen ze zelf leerdoelen en maken een planning. Iedere leerling heeft een eigen persoonlijke leerroute. Het onderwijs moet aansluiten op de behoeften van de leerling van de 21^e eeuw. Leerlingen kunnen bij X-tuur in vrijheid en verantwoordelijkheid zelf vorm geven aan hun toekomst. X-tuur staat voor zelfsturend onderwijs dat aansluit op de ontwikkeling en het talent van de leerling en de huidige samenleving. Elke schoolloopbaan is uniek.

De Bonifatius mavo is een katholieke mavo. De school heeft vijf aandachtspunten in haar visie geformuleerd:

- Gekend, gewaardeerd, geborgen voelen op een gastvrije school; de docenten van de Bonifatius mavo kennen hun leerlingen en zijn op de hoogte van de gezinsomstandigheden. De lijnen van de school naar de thuissituatie zijn zo kort mogelijk. Het veilig voelen van leerlingen is het belangrijkste uitgangspunt in de visie van de school.
- Vaardigheden en zelfstandig leren; leerlingen krijgen de kans hun vaardigheden diepgaand te ontwikkelen. Het is een voorwaarde om volwaardig maatschappelijk te participeren. De leerling kan bij de Bonifatius mavo verantwoordelijkheid nemen over zijn eigen leerproces.
- Voldoende theoretische en praktische kennis.
- Goed gefaciliteerd onderwijs.
- Wanneer de leerling de Bonifatius mavo met diploma verlaat moet hij op de juiste plaats gezeten hebben.

Caleido is een openbare school. Dit betekent dat iedereen welkom is, ongeacht huidskleur, seksuele voorkeur, geslacht of levensovertuiging. Veiligheid, respect, structuur, verbinding en aandacht staan centraal bij Caleido. Aandacht voor het individu en met respect voor elkaar, met de Nederlandse taal en cultuur bezig zijn. De school zorgt voor de verbinding tussen de leerling en de, voor hen nieuwe, samenleving. Er wordt onderwijs geboden voor leerlingen vanuit de hele wereld. De leerlingen komen naar Nederland met verschillende redenen. De school biedt ze de gelegenheid om verder te groeien en zich naast hun taalontwikkeling ook sociaal-emotioneel te ontwikkelen. Naast een school voor anderstalige leerlingen is Caleido ook een regionaal expertisecentrum voor onderwijs aan anderstaligen.

2.2.3 Aanbod Zuyderzee Lyceum

Het Zuyderzee Lyceum biedt leerlingen de mogelijkheid om op havo-, atheneum-, gymnasium- of VWO+-niveau onderwijs te volgen. Het Zuyderzee Lyceum werkt nauw samen met de andere scholen van VariO Onderwijsgroep, waardoor zij gezamenlijk breed onderwijs kunnen bieden. Overstappen naar een naastgelegen niveau (op- of afstromen) is binnen het Zuyderzee Lyceum mogelijk tijdens het schooljaar. Het pedagogisch-didactisch concept van het Zuyderzee Lyceum steunt op vijf pijlers:

- Maatwerk.
- Betekenisvol leren, socialisatie en persoonsvorming.
- Aansluiten bij maatschappelijke ontwikkelingen (LOB).
- Blended learning.
- Talentontwikkeling:
  - Versterkt talenonderwijs, o.a. Cambridge Engels.
  - Versterkt exact onderwijs.
  - Versterkt sportonderwijs.
  - Versterkt kunst- en cultuuronderwijs.
  - Persoonlijke ontwikkelingsvraag van de leerling.

X-tuur

X-tuur biedt onderwijs aan leerlingen met mavo-, havo-, vwo-capaciteiten van brugklas tot en met het diploma. In stamgroepen wordt veel aandacht besteed aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerling. Bij het pedagogisch klimaat spelen vier basisbegrippen een rol:

- Kwaliteit onderlinge leerlingrelaties.
- Sfeer in de klas.
- Orde in de klas.
- Kwaliteit interactie van de leerling - coach/docent.

X-tuur faciliteert gepersonaliseerd onderwijs, waarbij leerlingen zelf verantwoordelijk zijn voor het leerproces, door docenten gecoacht worden en zelf hun toetsmomenten inplannen. X-tuur kijkt daarnaast niet af van de wettelijk vastgestelde kerndoelen voor de onderbouw.

Bonifatius mavo

De Bonifatius mavo biedt onderwijs aan leerlingen met mavoniveau. Naast de theoretische leerweg is het sinds 2014 ook mogelijk om bij de Bonifatius mavo de gemengde leerweg te volgen. Dit betekent dat er naast de theoretische vakken ook aandacht is voor doe-vakken als Economie & Ondernemen en Technologie & Toepassing. Naast de reguliere leerweg is er binnen de Bonifatius mavo ook een supportgroep, bedoeld om leerlingen die niet optimaal functioneren binnen de reguliere klas en lessen, tijdelijk op een andere manier te ondersteunen in hun ontwikkeling.

Caleido ISK

Vanwege de verschillende beginsituaties wordt er voor de leerling een eigen route uitgestippeld binnen de periode dat hij of zij op Caleido zit. Binnen Caleido wordt gewerkt met speciale methodes voor leerlingen die een tweede taal moeten leren. Ook is er extra aandacht voor de woordenschat. Het doel van de lessen op het ISK is om de leerling door te laten stromen naar het reguliere onderwijs, dit kan naar het voortgezet onderwijs of het mbo zijn. Hoewel taal een groot aandeel heeft in het aanbod van Caleido worden daarnaast ook vakken als techniek, rekenen en muziek gegeven.

2.2.4 Kernwaarden VariO Onderwijsgroep

- Veilig
- Professionaliteit
- Vertrouwen
- Realisme
- Verbinding
- Gepersonaliseerd leren

De kernwaarden van VariO Onderwijsgroep zijn in de vorm van een mindmap vertaald naar eerste inzichten met betrekking tot de nieuwe huisvesting. In bijlage A is het totale beeld van de mindmap, zoals dit door medewerkers van de scholen tijdens de (digitale) kick-off is gegeven, opgenomen.

Figuur 2.2 - Mindmap kernwaarden VariO Onderwijsgroep

3. Visie op de huisvesting

In een eerder traject in 2019 is de basis voor de visie op de VO-campus Noordoostpolder gelegd. Een samenvatting van de resultaten uit dit proces is terug te lezen in paragraaf 3.1 van dit rapport.

Verder bouwend op deze basis is er door middel van diverse online en offline werkvormen veel informatie opgehaald om de visie op de VO-campus te vertalen naar een visie op de huisvesting van de afzonderlijke scholen. De gebruikte werkvormen zijn niet altijd letterlijk terug te vinden in dit rapport, maar in bijlage A zijn enkele resultaten uit de werksessies met de werkgroepen opgenomen.

Dit hoofdstuk geeft een samenvatting van de visie op de regiocampus, waar het voortgezet onderwijs een onderdeel van vormt, een vertaling naar de hoofdordening van de nieuwe scholen en omschrijft welke keuzes zijn gemaakt om tot deze ordening te komen.

Figuur 3.1 - Foto impressie werksessies

3.1. Eén campus voor de Noordoostpolder

Er zijn in een voortraject door het Emelwerda College, VariO Onderwijsgroep en de gemeente Noordoostpolder diverse campusmodellen verkend in relatie tot de eigen visies van de scholen, de gezamenlijke visie op de toekomst, de eigen en gezamenlijke belangen en de bijdragen die de partijen willen geven aan de campus.

De regiocampus is een regionaal georiënteerde onderwijsomgeving, waar naast het onderwijs een coöperatieve relatie is met het bedrijfsleven en externe organisaties. Een kenmerk van een regiocampus is dat de kern fysiek in de nabijheid van elkaar gesitueerd is, maar dat niet alles op één terrein gelegen hoeft te zijn.

Op dit moment vindt er vanuit het onderwijs ook samenwerking plaats met het bedrijfsleven, bijvoorbeeld door stageplekken en concrete onderzoeksvragen voor de leerlingen van het Technasium. Deze bedrijven/organisaties zijn nu niet fysiek nabij de scholen gelegen. Binnen de regiocampus kan verregaande samenwerking gezocht worden met culturele instellingen (bibliotheek, theater, muziek, kunst), het bedrijfsleven, ROC Friese Poort en diverse zorgaanbieders. Hoe deze samenwerking vormgegeven wordt zal in het verdere proces richting regiocampus samen met de partners worden onderzocht.

In het voortraject van dit PvE hebben het Emelwerda College en VariO Onderwijsgroep samen met de gemeente Noordoostpolder een visie op de gezamenlijke toekomst op de campus geformuleerd:

'De onderwijscampus Noordoostpolder is een veilige, duurzame en aantrekkelijke (leer)omgeving waar technologie & innovatie, kunst & cultuur, sport & bewegen samenkomen.'

Zes pijlers vormen het concept van de campus:

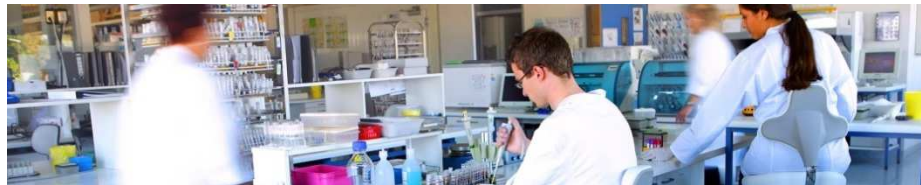
1. Doorgaande leerlijnen: 'van 10 tot werk'

De regiocampus vormt het hart van samenwerking tussen het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs. Er wordt intensief samengewerkt met het bedrijfsleven en maatschappelijke partners, waardoor leren en werken op elkaar aansluiten en elkaar versterken.

2. Technologie & Innovatie: 'maken en ontwikkelen'

Wij zijn sterk in techniek en innovatie; de economie van onze regio vraagt om kennis en vaardigheden, gericht op maakindustrie en agrotechniek. De campus biedt onderwijs en samenwerking op alle niveaus, door een sterk Vakcollege, een krachtig bèta-lab en een techniekplein voor alle leerlingen uit de regio.

3. Kunst, Cultuur & Klassieken: 'creativiteit en vorming'

De regiocampus biedt een plaats waar creativiteit de ruimte krijgt; door de samenwerking van het onderwijs met culturele instellingen in onze regio ontstaan mogelijkheden die er anders niet zouden zijn. Kunst en cultuur krijgen een plaats in het hart van de regiocampus. Een broedplaats van creatie en vorming.

4. Sport, Beweging & Gezondheid: 'leren is topsport'

Sport maakt gezond, verbreedert en is van iedereen; door de aansluiting te zoeken met de sportverenigingen en faciliteiten om de regiocampus heen, wordt het bewegingsonderwijs rijker en wordt ontmoeting tussen leerlingen gestimuleerd.

5. Samenwerking en keuzevrijheid: 'een passende plek voor iedereen'

De campus biedt de kans om het onderwijs en daarmee de regio krachtiger te maken; door samenwerking en het delen van kennis, ervaringen en faciliteiten, wordt het aanbod rijker. Er is ruimte om te kiezen voor leerlingen en ouders: in identiteit, onderwijsconcepten en de verschillende niveaus.

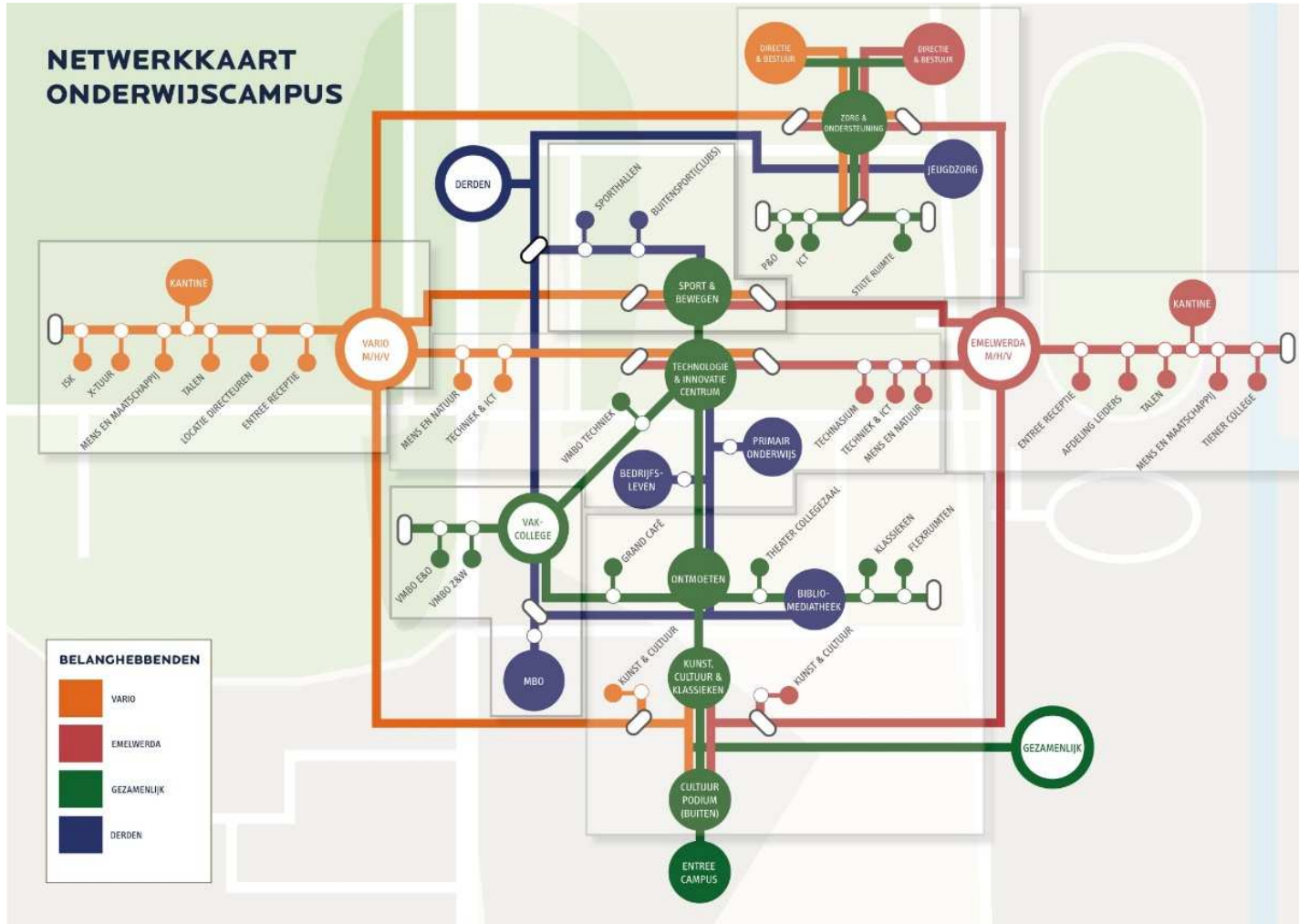

6. Regiocampus: 'een aantrekkelijke plek in onze samenleving'

De campus biedt de kans om het onderwijs te combineren met sport-, welzijns- en cultuurorganisaties en het bedrijfsleven om zo een leefbare omgeving te creëren voor de regio Noordoostpolder.

Deze pijlers zijn vertaald naar een netwerkkaart waarin zowel de afzonderlijke als de gezamenlijke lijnen binnen de VO-campus zijn uitgestippeld. Deze netwerkkaart vormt het uitgangspunt voor dit ruimtelijk en functioneel PvE en is in de volgende paragraaf vertaald naar een hoofdordening voor de nieuwe schoolgebouwen.

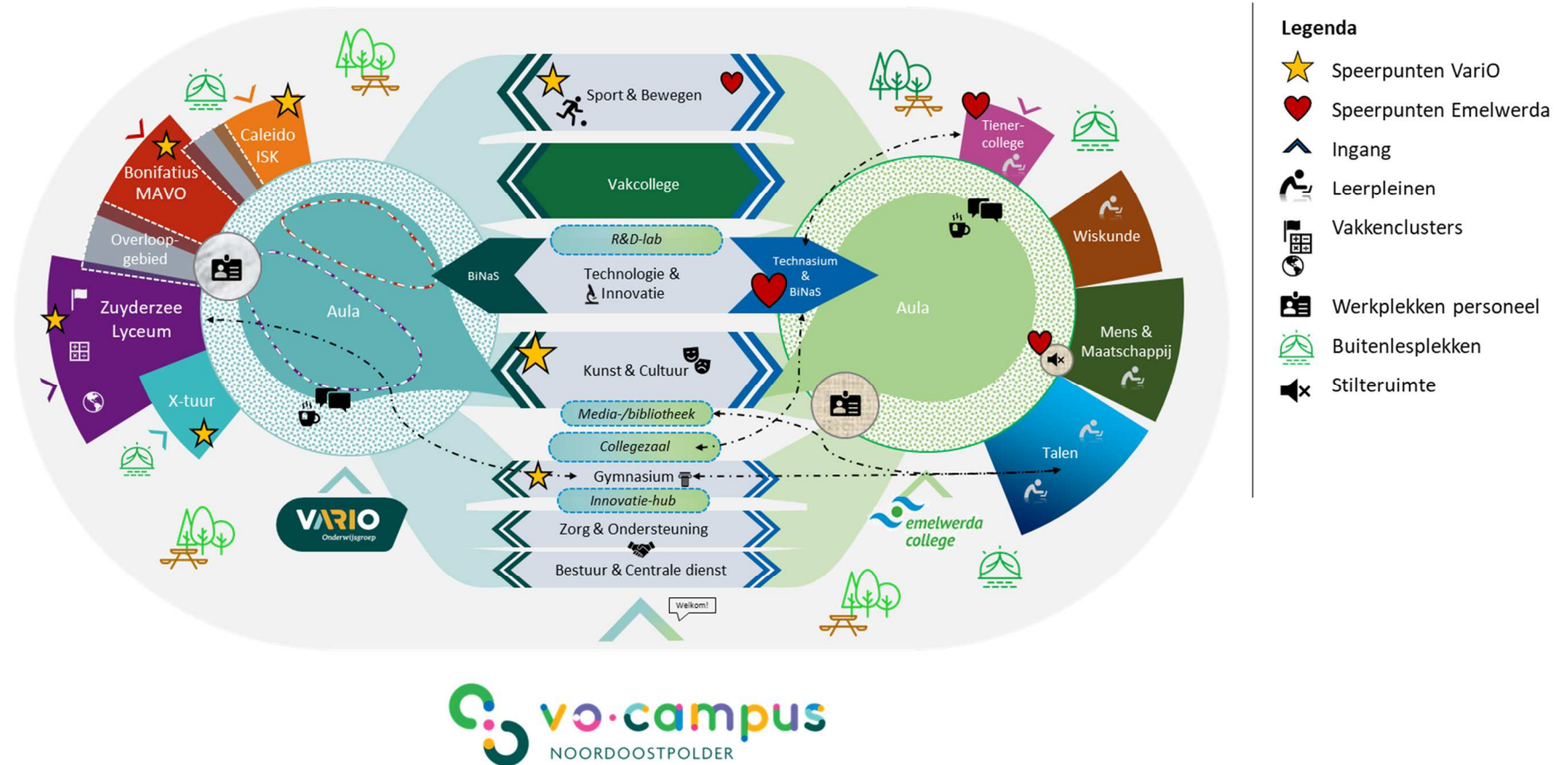

Figuur 3.2 - Netwerkkaart VO-campus Noordoostpolder

3.2. Hoofdopzet huisvesting

Onderstaand schema geeft de ruimtelijke organisatie van de nieuwe huisvesting van het Emelwerda College en de scholen van VariO Onderwijsgroep weer. Twee organisaties met elk een eigen identiteit en gebouw(deel), die beide een verbinding hebben met de gezamenlijke clusters en het Vakcollege, waar de samenwerking op dit moment al plaatsvindt. De ordening laat zien dat er voor elke afzonderlijke school een plek op de campus is waar de eigenheid van de scholen en hun leerlingen optimaal tot haar recht komt. Het schema symboliseert de onderlinge relaties op hoofdlijnen.

In het schema is weergegeven dat zowel de scholen van VariO Onderwijsgroep als het Emelwerda College elk hun eigen omgeving hebben, waar de eigen identiteit tot uitdrukking komt. Er is ook een gebied waar de scholen elkaar juist ontmoeten en waar kansen tot samenwerking benut worden. Deze delen worden door alle scholen gebruikt en dienen daarom vanaf een centrale entree bereikbaar te zijn.

Figuur 3.3 - Hoofdordening VO-campus Noordoostpolder

Eigen **identiteit** is van belang in de toekomstige huisvesting van de verschillende scholen. Door de deelscholen een herkenbare plek binnen de campus te geven blijft er voor de leerlingen in de Noordoostpolder de **keuze** tussen de verschillende kernkwaliteiten die de afzonderlijke scholen van belang achten.

Door één campus te delen met verschillende scholen ontstaat er meer ruimtelijke en functionele **flexibiliteit** in de huisvesting. Leerlingenaantallen fluctueren per jaar en door gebruik te maken van slimme compartimenteringen en overloopgebieden kunnen deze binnen de toekomstige huisvesting worden opgevangen. Daarnaast is het **multifunctioneel** inzetten van ruimten belangrijk. Zo ontstaat een toekomstbestendige campus, waar een veelheid aan activiteiten plaats kan vinden.

De **verbinding** tussen **binnen** en een **groene buitenruimte** is wenselijk. De inrichting van, en verbinding met, het terrein moet leerlingen én docenten, onder andere middels bewegingsstimulerende aankleding, motiveren om te sporten en te bewegen. De VO-campus krijgt zo een gezonde en actieve uitstraling. Het terrein wordt eveneens voorzien van diverse **buitenlesplekken**, zodat de diverse scholen op de campus ook buiten les kunnen geven.

Emelwerda College

Het Emelwerda College heeft ervoor gekozen de indeling van de school op basis van vakkenclusters te organiseren. Elk cluster is verbonden met de **centrale aula/ontmoetingshal**. De vakkenclusters zijn: Talen, Mens & Maatschappij, Wiskunde, Mens & Natuur, Kunst & Cultuur en Sport & Bewegen. Daarnaast heeft het Tienercollege een eigen cluster van ruimten binnen het Emelwerda College. De vakkenclusters hebben elk een eigen sfeer, passend bij de vakken die er gegeven worden. Door middel van kunstuitingen wordt duidelijk gemaakt in welk cluster men zich bevindt. De opzet en de variatie tussen de clusters zorgen voor **herkenbare, eigen** onderwijsruimten voor de leerlingen en medewerkers in een kleinschalige setting. Leerlingen van mavo, havo en vwo maken gezamenlijk gebruik van deze vakkenclusters, waardoor ontmoeting en samenwerking laagdrempelig is. Leerlingen en medewerkers voelen zich hierdoor thuis, veilig en gezien binnen de school.

De persoonlijke sfeer van het Emelwerda College is zichtbaar en voelbaar bij binnenkomst. Hetzelfde geldt voor talentontwikkeling en inspiratie. De school is uitnodigend en laagdrempelig toegankelijk voor bezoekers, leerlingen en medewerkers.

Het gebouw heeft een herkenbare entree. Bij binnenkomst word je welkom geheten en gezien alvorens je je weg vervolgt in de school. Nabij de entree liggen de centrale ontmoetingshal/aula en de centrale personeelsruimte. Je vindt eenvoudig je weg in de school. De zes vakkenclusters en het Tienercollege zijn zichtbaar vanaf de centrale ontmoetingshal/aula; direct door zicht op de ruimten of indirect door het presenteren van werk van leerlingen.

Met het **Technasium & Bèta Challenge** neemt het cluster Mens & Natuur een prominente plek in binnen de profilering van het Emelwerda College. Dit **innovatieve** gebied mag daarom duidelijk zichtbaar zijn vanaf de entree van het Emelwerda College. Het Technasium werkt nieuwsgierigheid op en wil leerlingen, medewerkers en bezoekers van de school **inspireren** door vernieuwend en innovatief met onderwijs om te gaan. In dit entreegebied zou ook de Solarboot waar door leerlingenteams aan gewerkt wordt een plek kunnen krijgen.

Binnen het Emelwerda College zijn er enkele **onderlinge verbindingen** in vakkenclusters binnen het gebouw, gezien de vakinhoudelijke relaties tussen deze clusters en functies:

- De vakkenclusters Mens & Natuur en Kunst & Cultuur bevinden zich in elkaars nabijheid.
- Het (leerplein van het) Tienercollege en het R&D-lab bevinden zich in de nabijheid van het Technasium-gedeelte van het vakkencluster Mens & Natuur.
- Binnen het vakkencluster Mens & Natuur bestaat er een zichtlijn van het Technasium naar het binas-gebied.
- Het vakkencluster Wiskunde bevindt zich in de nabijheid van binas/Mens & Natuur.
- De bibliotheek bevindt zich nabij het vakkencluster Talen, net als een stillerimte. Ook is de verbinding met het gymnasium op een laagdrempelige manier voorzien.
- Het vakkencluster Mens & Maatschappij bevindt zich nabij het zorgcluster in het algemene gebied.
- Er is nadrukkelijk een verbinding tussen binnen en buiten.

De afzonderlijke vakkenclusters wekken nieuwsgierigheid op, zijn inspirerend en faciliteren diverse vormen van werken en leren. Het onderwijs is voortdurend aan verandering onderhevig. Tegenwoordig zien we een combinatie van frontaal lesgeven in lokalen en groeps-/individueel werken onder begeleiding. Bij het Emelwerda College dient iedere leerling een passende plek te vinden.

Centraal in het gebouw van het Emelwerda College ligt de personeelskamer. Docenten werken in de lokalen, op docententrujes op de leerpleinen en soms in een spreekkamer. Pauzeren doen ze gezamenlijk om onderlinge ontmoeting te stimuleren.

VariO Onderwijsgroep

VariO Onderwijsgroep bestaat uit afzonderlijke scholen. Deze verdeling zal ook op de nieuwe VO-campus aangehouden worden. Er zijn in dit gedeelte daarom deelscholen voor het Zuyderzee Lyceum, X-tuur, Caleido en de Bonifatius mavo. Elk van deze scholen heeft een **eigen uitstraling en identiteit** binnen de campus. Ze zijn daarom elk voorzien van een eigen entree en moeten een herkenbare plek binnen het geheel krijgen. Ook in de routing is duidelijk hoe men bij welke school terecht komt. Met het behouden van de deelscholen wordt behalve de eigen identiteit ook de **veiligheid** en geborgenheid voor de leerlingen gewaarborgd, een van de speerpunten van VariO Onderwijsgroep. Werkplekken voor docenten en ontmoetingsruimten voor leerlingen zijn eveneens (deels) binnen de verschillende deelscholen ondergebracht.

Een uitzondering op de verdeling naar deelscholen vormen de clusters Kunst & Cultuur, Sport & Bewegen, Gymnasium en Technologie & Innovatie (of binas). Deze clusters bevinden zich ook voor VariO Onderwijsgroep binnen de gezamenlijke gebieden van de VO-campus.

Zuyderzee Lyceum

Binnen de havo/vwo-stroom van het Zuyderzee Lyceum is ervoor gekozen de onderwijsruimten in te delen op basis van vakkenclusters. De vakkenclusters die zich in het Zuyderzee Lyceum bevinden zijn Talen, Wiskunde en Zaakvakken. Elk cluster heeft een of meerdere studiegangen die door middel van de expositie van leerlingwerk een **herkenbare uitstraling** krijgen, zonder hierbij de **rust** uit het oog te verliezen. Leerlingen van het Zuyderzee Lyceum pauzeren in een centrale 'VariO-

aula' die zij voornamelijk delen met leerlingen uit de bovenbouw van de Bonifatius mavo. Deze aula is toegankelijk vanuit de diverse deelscholen.

Binnen het Zuyderzee Lyceum zijn er enkele **onderlinge verbindingen** in vakkenclusters binnen het gebouw, gezien de vakinhoudelijke relaties tussen deze vakkenclusters en functies:

- De mediatheek/bibliotheek bevindt zich nabij de vakkenclusters Talen en Kunst & Cultuur.
- Een gedeelte van de lokalen bevindt zich in de nabijheid van de Bonifatius mavo en fungeert als overloopgebied.

X-tuur

Binnen X-tuur wordt gewerkt vanuit stamgroep ruimten. Er is hier niet gekozen voor een specifieke verdeling binnen de onderwijsruimten; leerlingen bepalen **zelfstandig** hoe, waar en wanneer ze aan de lesstof werken. Binnen de deelschool van X-tuur is er gekozen voor een kleine ontmoetingsruimte, waar zowel gewerkt als gepauzeerd kan worden door de leerlingen. Wanneer gewenst kunnen de leerlingen ook gebruik maken van de centrale 'VariO-aula'.

Caleido

Binnen VariO Onderwijsgroep krijgt Caleido een eigen deelschool. Dit gedeelte in het ruimterelatieschema vormt een veilige basis voor de leerlingen en zal middels een eigen entree ontsloten worden. Hier wordt in stamgroepen gewerkt aan de lessen die door Caleido zelf verzorgd worden. Ook kiest Caleido ervoor om een eigen ontmoetingsruimte binnen de deelschool te plaatsen. Hiermee wordt de **geborgenheid** voor de leerlingen met een taalachterstand vergroot.

Caleido is gesitueerd naast de andere deelscholen van VariO Onderwijsgroep. De **integratie** met het regulier onderwijs dat VariO Onderwijsgroep biedt is namelijk een belangrijk uitgangspunt. Wanneer voor een leerling duidelijk is in welke richting hij of zij uit zal stromen, moet het mogelijk zijn om al binnen de jaren bij Caleido lessen te volgen bij de school waar het vervolg van de schoolloopbaan zal plaatsvinden. Het curriculum voor de Caleido-leerling kan bijvoorbeeld uitgebreid worden met vakken uit het BiNaSk-cluster van VariO Onderwijsgroep, of economielessen bij de Bonifatius mavo of het Zuyderzee Lyceum. Ook de relatie met het Vakcollege wordt benut door lessen LOB te combineren met profflessen in de praktijk.

Bonifatius mavo

Een van de kernpunten van de Bonifatius mavo is **veiligheid** en geborgenheid voor de leerlingen. Ook zij behoudt daarom in de nieuwe situatie een **eigen, herkenbare** deelschool die via een eigen entree toegankelijk is. De lokalen omringen een eigen ontmoetingsruimte waar de leerlingen uit de onderbouw pauzeren. Bovenbouwleerlingen maken gebruik van de centrale 'VariO-aula', die zij hoofdzakelijk delen met leerlingen van het Zuyderzee Lyceum. Binnen de Bonifatius mavo bevindt een gedeelte van de lokalen zich in de nabijheid van het Zuyderzee Lyceum; dit gedeelte fungeert als overloopgebied.

Gezamenlijke clusters

Voor **gezamenlijk gebruik** zijn vier onderwijsclusters op de campus gesitueerd: Sport & Beweging, Technologie & Innovatie, Kunst & Cultuur en Gymnasium. Binnen deze clusters bevinden zich de betreffende onderwijsruimten van beide onderwijsorganisaties, aangevuld met faciliteiten waar leerlingen en medewerkers van alle scholen gebruik van kunnen maken, zoals de media-/bibliotheek, een innovatie-hub (flexibele lokalen die zowel als ruimte ten behoeve van onderwijsontwikkeling, examenlokaal en BSM-lokaal kan worden ingezet), een Research & Development-lab (R&D-lab), een collegezaal en het buitenterrein van de campus. Naast de samenwerking binnen deze onderwijsclusters wordt ook tussen de ondersteunende diensten en op facilitair niveau een nauwe samenwerking gezocht in de clusters Zorg & Ondersteuning en Bestuur & Centrale dienst.

Onderwijsclusters

Voor **sport en beweging** zijn en blijven diverse bestaande gymzalen op en nabij de campus beschikbaar. Daarnaast speelt het terrein van de campus een belangrijke rol in het thema sport en beweging. Middels bewegingsstimulerende inrichting nodigt het terrein uit tot een actieve en gezonde leefstijl. Hiermee vormt sport en beweging een belangrijk deel van de uitstraling van de nieuwe VO-campus.

De binas-vakken van beide onderwijsorganisaties, het Technasium en Bèta Challenge van Emelwerda College en het gezamenlijke R&D-lab vormen samen het cluster **Technologie & Innovatie**. Hier is ruimte voor innovatieve onderwijsvormen, ontmoeting met het bedrijfsleven en het vormgeven van technologische ontwikkelingen. In sfeer zal dit ook uitgedragen worden.

De vakkenclusters Kunst & Cultuur van beide onderwijsorganisaties zullen aan elkaar grenzen. Binnen het cluster komt een creatieve en kunstzinnige sfeer tot uitdrukking. Het cluster **Kunst & Cultuur** is gelegen nabij het cluster Technologie & Innovatie.

Voor de klassieke talen is een gezamenlijk **Gymnasiumcluster** vormgegeven. Binnen dit cluster delen de scholen instructielokalen, een leerplein en een stilleruimte. Het cluster krijgt een duidelijke 'gymnasium-uitstraling'. Tevens zijn de collegezaal en de innovatie-hub nabij het Gymnasiumcluster voorzien.

Staf & Ondersteuning

Op het gebied van **zorg en ondersteuning** zoeken de scholen organisatorisch de samenwerking op daar waar zij van elkaar kunnen leren. Iedere (deel)school heeft haar eigen decentrale voorzieningen waar leerlingen binnen de geborgenheid van hun eigen school terecht kunnen met hun zorgvragen. In het centrale gedeelte van de campus zal met name gebruik worden gemaakt van multifunctionele spreekkamers om aanvullende, overkoepelende zorgvraagstukken samen aan te pakken. In de toekomst moet worden onderzocht of er externe partners aangehaakt kunnen worden.

VariO Onderwijsgroep en het Emelwerda College zien beide de voordelen van het samen optrekken op de campus vanuit het perspectief van **bestuur en centrale dienst**. De werkplekken voor deze functies zullen daarom in elkaars nabijheid op de campus te vinden zijn. Zo ontstaan er korte lijnen tussen de twee organisaties en wordt meerwaarde geboden op verschillende gebieden.

In hoofdstukken 5, 6 en 7 zijn alle clusters en deelscholen los van elkaar omschreven en uitgewerkt. Per cluster of deelschool is een ruimterelatieschema van de specifieke ruimten gemaakt. Dit schema wordt steeds tekstueel toegelicht. Ook zijn een ruimte-tabel en een sfeerimpressie per cluster opgenomen.

4. Leerlingen over de VO-campus

De ontwikkeling van de VO-campus heeft tot doel om het voortgezet onderwijs in de Noordoostpolder weer passende huisvesting te bieden. Dit om leerlingen een kwalitatieve, prettige omgeving te bieden waar zij onderwijs kunnen volgen. De VO-campus wordt daarom niet alleen vormgegeven door de medewerkers uit de verschillende werkgroepen, ook de leerlingen hebben een stem gekregen in het proces naar een passend PvE. In een gezamenlijke bijeenkomst met leerlingen van de Bonifatius mavo, Caleido ISK, X-tuur, het Zuyderzee Lyceum en het Emelwerda College hebben zij input mogen geven op vragen over hun toekomstige onderwijs op de campus. In dit hoofdstuk wordt een samenvatting gegeven van de opbrengsten uit de verschillende werkvormen.

De eigen identiteit van de scholen wordt door de leerlingen gewaardeerd en moet zeker behouden blijven. Om een beeld bij deze identiteit en de kernwaarden te vormen is de leerlingen gevraagd waarom zij juist voor hun school hebben gekozen. De volgende kernwaarden zijn benoemd:

- **Bonifatius mavo:** kleinschalig en overzichtelijk, schoon, gezellig, men kent elkaar.
- **Caleido ISK:** geborgenheid, vriendelijkheid van docenten en medewerkers, goede basis voor de Nederlandse taal leggen.
- **X-tuur:** kleinschalig, knus, je eigen plekje, gehoord voelen, zelfstandigheid, docenten als coaches, persoonlijke leerweg.
- **Zuyderzee Lyceum:** LGBTQ+ vriendelijk, voor iedereen, kleinschaligheid door scheiding onder- en bovenbouw, toegankelijk, aansluiting met andere VariO-scholen.
- **Emelwerda College:** christelijke normen en waarden, persoonlijke aandacht, sfeer, talentstromen.

Tijdens de bijeenkomst hebben de leerlingen nagedacht over welke vaardigheden ze graag zouden leren op school, hoe ze daarin van oudere generaties verschillen en welk beroep zij later graag zouden uitoefenen. Onderstaand enkele bevindingen:

- Leerlingen willen behalve de verplichte vakken op school graag skills leren die hen helpen bij hun persoonlijke ontwikkeling; denk aan onderwerpen als hoe op jezelf te wonen, financiën en belastingaangifte doen, koken, jezelf presenteren,

- solliciteren en beroepskeuze, maar ook de omgang met mensen en de kennismaking met en acceptatie van verschillende culturen vinden zij belangrijk.
- Daarnaast zijn zij zich bewust van de 21^e-eeuwse vaardigheden waarin zij verschillen van de oudere generaties. Mediawijsheid en omgang met technologie, maar ook de veelheid aan keuzes die voor hen open ligt maakt dat zij op een andere manier onderwijs volgen dan bijvoorbeeld hun ouders dat deden.
- De beroepen die leerlingen na hun onderwijsloopbaan uitoefenen (die voor een deel op de VO-campus plaats zal vinden) lopen uiteen. Van arts tot architect of actrice en van docent tot detective en designer.

Er is tevens gediscussieerd over de aanwezigheid van de andere scholen op de VO-campus. Dat de leerlingen van de diverse scholen elkaar in pauzes tegenkomen vindt niemand in de groep erg; het biedt juist de mogelijkheid om met vrienden uit het dorp, van de basisschool of de sportvereniging te pauzeren. De wensen voor een werkplek binnen de school zijn zeer divers. Leerlingen hebben graag een eigen plekje, maar bepalen het liefst zelf waar dit is en wanneer ze hier werken. Dit vraagt om flexibiliteit in de huisvesting en een diversiteit aan leerlingenwerkplekken binnen de scholen.

Figuur 4.1 – Foto impressie werksessie leerlingen

5. Emelwerda College

In dit hoofdstuk volgt de vertaling van de in hoofdstuk 3 omschreven hoofdopzet van de huisvesting naar sfeer en beleving en vervolgens naar daadwerkelijke ruimten, relaties en sfeer per vakkencluster voor het gebouw/bouwdeel van het Emelwerda College. Deze school heeft ervoor gekozen de functionele indeling van de onderwijsruimten te baseren op vakkenclusters. Voor ieder vakkencluster volgt een paragraaf met daarin een ruimterelatieschema met beschrijving, een ruimtetabel en foto's die een sfeerimpresie geven. In bijlage B is het totale Programma van Ruimten opgenomen.

5.1. Sfeer en beleving

Een gebouw roept altijd een bepaalde sfeer en beleving op bij mensen. Net zoals de website en open dagen kan het gebouw uitdragen wat deze school uniek maakt. Deze herkenbaarheid van de eigen identiteit moet terugkomen in het nieuwe schoolgebouw. De nieuwbouw van het Emelwerda College is een eigentijdse en veilige omgeving, waar leerlingen en medewerkers zich kunnen ontplooiën en zichzelf kunnen zijn, daarin ondersteund door de christelijke waarden van de school. Het is een veelzijdig gebouw wat betreft functionaliteit en typen werkplekken. Leerlingen en docenten kunnen zich in en rond het gebouw ontspannen en worden ook uitgenodigd om te bewegen. De werkgroep PvE heeft afbeeldingen verzameld die passen bij de gewenste uitstraling en beleving. Deze zijn in Figuur 5.1 opgenomen en in de hiernavolgende alinea's toegelicht.

Living together, apart

Emelwerda College zal de VO-campus gaan delen met VariO Onderwijsgroep. In het ontwerp van de schoolgebouwen moet echter duidelijk de **herkenbaarheid** en **identiteit** van de eigen organisaties tot uiting komen. In de uitstraling en vormgeving van het Emelwerda College zal een duidelijk **onderscheid** ten opzichte van de andere (deel)gebouwen op de campus zichtbaar zijn. In de gezamenlijke clusters op de campus mag herkenbaar zijn dat er meerdere scholen samenkomen door juist de verschillende identiteiten met elkaar te verweven.

Natuurlijke omgeving

De directe omgeving van de nieuwe schoolgebouwen op de campus in Emmeloord is natuurlijk en groen. Er is een verbinding tussen het gebouw en het groen aanwezig. De natuur wordt als het ware het gebouw in getrokken. Dit gebeurt door middel van natuurlijke materialen en kleuren, transparantie aan de buitengevel en door het plaatsen van patio's en groen binnen het gebouw. Andersom wordt de buitenruimte ook gebruikt als verlenging van het gebouw door buiten les te geven in een buitenlokaal, moestuin of 'openluchttheater'. Het terrein nodigt uit om in de buitenlucht te bewegen.

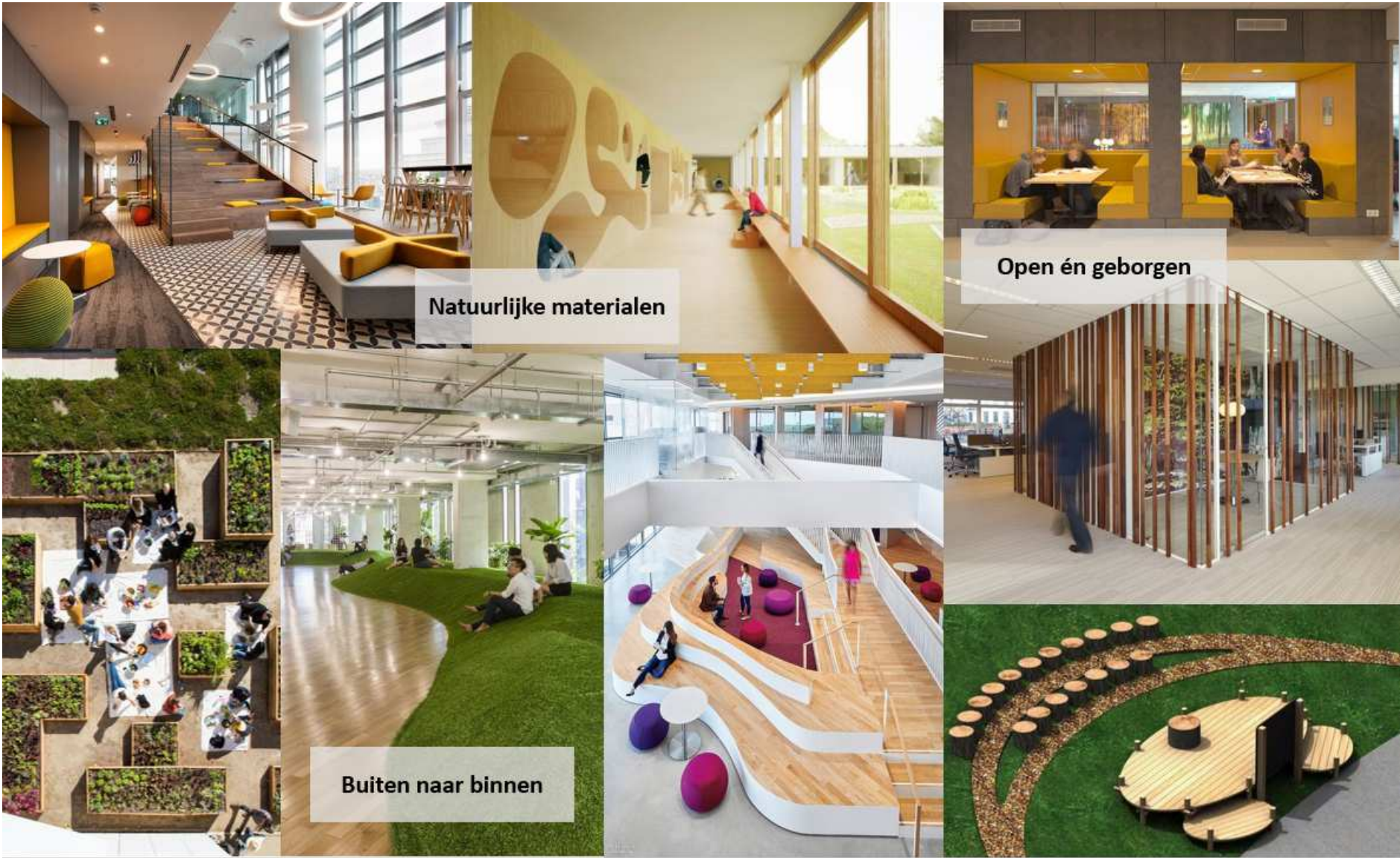
Overzichtelijk en transparant

Iedereen voelt zich bij binnenkomst in het Emelwerda College welkom. Bezoekers, medewerkers en leerlingen worden gastvrij ontvangen en voelen zich thuis. Het is een overzichtelijk gebouw met een duidelijke structuur en een heldere routing. Het is een gebouw waar men trots op is en waar men met trots de resultaten van leerlingen kan tonen. De open sfeer in het gebouw stimuleert samenwerking en ontmoeting. Leerlingen en medewerkers voelen zich in het gebouw gezien.

Openheid maar toch geborgen

Het Emelwerda College heeft nette algemene ruimten, instructielokalen en leerpleinen waar rust, licht en ruimte uitgestraald wordt. Leerlingen voelen zich in de basis veilig, geborgen en gezien. Er zijn in het gebouw ruimten en werkplekken waar transparantie en geborgenheid, soms op flexibele wijze, samenkomen. Deze plekken hebben een rustige uitstraling en hoewel er vanuit afzonderlijke ruimten overzicht kan worden gehouden op het grotere geheel, kunnen deze ook privacy en bescherming bieden op momenten dat dit nodig is.

Het Emelwerda College biedt hiermee een passende plek voor iedere leerling en medewerker. Persoonlijk contact is belangrijk, leerlingen en medewerkers worden gezien en hebben oog voor elkaar. Zowel in goede alsook in minder goede tijden kunnen zij elkaar op school vinden (onder andere in de bezinningsruimte).

Figuur 5.1 - Beeldverwachting sfeer & uitstraling Emelwerda College

5.2. Algemene omschrijving leeromgeving

De afzonderlijke clusters wekken nieuwsgierigheid op, zijn inspirerend en faciliteren diverse vormen van leren en werken. Bij de nieuwbouw van het Emelwerda College is gekozen voor een combinatie van frontaal lesgeven in de lokalen en groeps- of individueel werken onder begeleiding. Bij de inrichting van de clusters is hiermee als volgt rekening gehouden:

Leerplein

Het leerplein biedt een plek waar leerlingen zelfstandig, in groepen of onder begeleiding kunnen werken. Het leerplein is voorzien van verschillende typen werkplekken. Het is niet de bedoeling dat er in de pauzes op het leerplein gepauzeerd wordt, een werksfeer is wenselijk. Ieder leerplein biedt plaats aan een groep ter grootte van één klas. De ruimte zou dus in principe in te roosteren zijn. Het uitgangspunt van voorliggend PvE is echter om geen lessen in te roosteren op het leerplein en deze ruimte te zien als overloopruimte voor de instructielokalen om zo de mogelijkheid te bieden om tijdens lessen en tussenuren zelfstandig te werken aan opdrachten. Instructielokalen die grenzen aan een leerplein zijn te betrekken bij het leerplein, bijvoorbeeld middels schuifdeuren of openslaande deuren. Bovendien is transparantie tussen de lokalen en leerpleinen belangrijk, met name in het kader van toezicht. Er dient een balans te zijn tussen transparantie en geslotenheid. Bijvoorbeeld door zicht op de werkplekken/leerpleinen staand, maar niet zittend. Een aandachtspunt is echter dat voorkomen dient te worden dat het leerplein voor te veel afleiding zorgt. Ieder leerplein heeft ook werkplekken voor docenten en onderwijsassistenten, maar tevens ter begeleiding van en toezicht op leerlingen. Bergruimte ziet men deels geïntegreerd in de leerpleinen als kastenwanden en deels als afzonderlijke ruimte.

Instructie

In de instructielokalen wordt klassikaal les of uitleg gegeven om vervolgens zelfstandig aan het werk te gaan. Alle vakkenclusters en het Tienercollege zijn voorzien van instructielokalen die uniform qua grootte zijn, elk 53 m². Lokalen zijn flexibel inzetbaar voor diverse vakken. Wel mag het in de uitstraling van de instructielokalen duidelijk zijn dat het vaklokalen betreft. Zo mag bijvoorbeeld een Nederlands instructielokaal uitstralen dat het normaal gesproken voor Nederlands wordt ingezet.

Praktijk

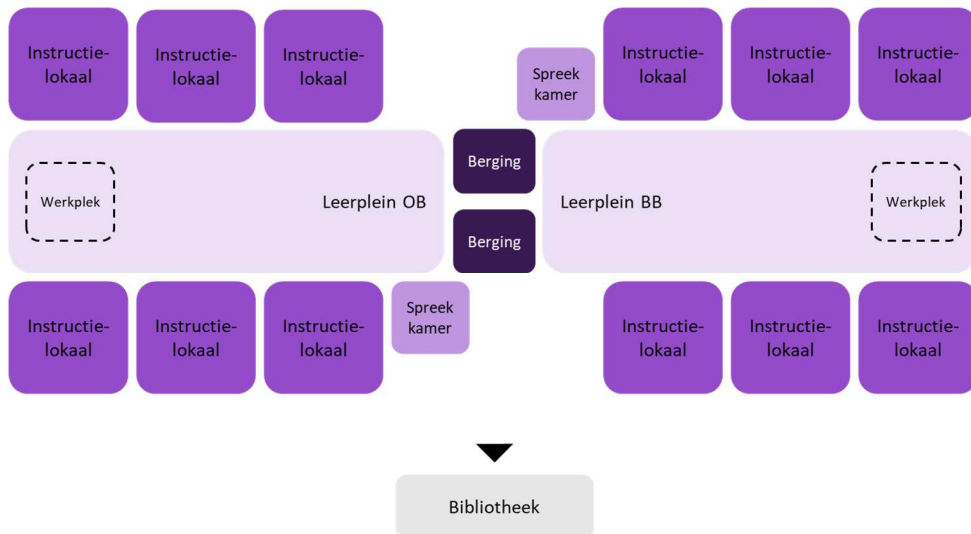
De vakkenclusters Mens & Natuur en Kunst & Cultuur zijn voorzien van praktijkruimten passend bij de vakken die in de clusters worden gegeven. Naast deze grotere praktijklokalen zijn de clusters voorzien van aanvullende onderwijsruimten die niet ingeroosterd worden, zoals studio's, een werkplaats en diverse lab-/praktijkruimten.

Personeelsruimten en ondersteunende ruimten

In ieder vakkencluster bevindt zich ten minste één spreekkamer waar overlegvoorzieningen voor vier personen aanwezig zijn, maar waar ook kort werk verricht kan worden. Verder bevinden zich verspreid over de school diverse spreekkamers en kantoren voor medewerkers en een centrale personeelskamer om ontmoeting tijdens de pauze te stimuleren. Dit wordt in de betreffende paragrafen nader toegelicht.

5.3. Talen

Het vakkencluster Talen biedt ruimte aan de instructielokalen van Nederlands, Duits, Engels, Frans en Spaans. Daarnaast zijn er twee leerpleinen, die verdeeld zijn in onderbouw en bovenbouw, in het vakkencluster gesitueerd. Om de verbinding met het gymnasium van VariO Onderwijsgroep te maken, bevinden de instructielokalen van klassieke talen zich in een gezamenlijk Gymnasiumcluster op de campus. Het cluster bevindt zich in de nabijheid van de bibliotheek. Aangrenzend aan de leerpleinen bevinden zich spreekkamers, te gebruiken door zowel leerlingen als medewerkers.

Figuur 5.2 – Ruimterelatieschema vakkencluster Talen

Onderwijsruimten

Instructielokalen

Het vakkencluster Talen beschikt over twaalf instructielokalen. Deze lokalen zijn elk 53 m² om ruimte te bieden aan de twee leerpleinen binnen het cluster. In de instructielokalen wordt klassikaal les of uitleg gegeven om vervolgens zelfstandig aan het werk te gaan in het lokaal of op het leerplein. Het mag in de uitstraling van de instructielokalen duidelijk zijn dat het vaklokalen binnen de talen betreffen; waarbij een frisse en moderne uitstraling wenselijk is.

Leerpleinen

Het vakkencluster talen beschikt over twee leerpleinen, verdeeld in onderbouw en bovenbouw. Deze leerpleinen zijn elk omringd door respectievelijk zes en zeven instructielokalen. Het leerplein biedt een plek waar leerlingen zelfstandig, in groepen of onder begeleiding kunnen werken. Het leerplein is voorzien van diverse typen werkplekken, waaronder een coupé-opstelling. De sfeerimpressie in Figuur 5.3 geeft een voorbeeld van de typen werkplekken. De exacte indeling en typering en aantallen van werkplekken dient in de ontwerpfase plaats te vinden. Er worden op het leerplein geen lessen ingeroosterd. Transparantie tussen de lokalen en het leerplein is belangrijk, met name in het kader van toezicht. Een aandachtspunt is echter dat voorkomen dient te worden dat het leerplein voor te veel afleiding zorgt, bijvoorbeeld door een hoog-laag verdeling in transparante delen aan te brengen. Het is niet de bedoeling dat er op de leerpleinen gepauzeerd wordt, een werksfeer is wenselijk.

Voor docenten en/of onderwijsassistenten is er een herkenbare werkplek op het leerplein. Deze zal middels een kleine verhoging of balie worden gescheiden van de leerlingenwerkplekken. Zo ontstaat er een verschil tussen de werkplekken en weten leerlingen waar zij wel of niet kunnen gaan werken. De docenten werken zo direct tussen de leerlingen en zijn toegankelijk voor vragen.

Spreekkamers

In het vakkencluster Talen bevinden zich twee spreekkamers waar vier personen kunnen overleggen of kort werk kunnen verrichten. Vanuit beide ruimten is het mogelijk om toezicht te houden op het leerplein. Docenten werken ook op de leerpleinen.

Berging

Het talencluster is voorzien van twee bergingen. Deze ruimten kunnen deels geïntegreerd worden in het leerplein.

Ruimteprogramma en beeldverwachting vakkencluster Talen

De ruimten omschreven in bovenstaande alinea's zijn hieronder weergegeven in het ruimteprogramma van het vakkencluster Talen.

In dit cluster wordt instructie gegeven, samengewerkt, overlegd, begeleid, gelezen, zelfstandig gewerkt (in groep of individueel), geluisterd en onderzocht.

Tabel 5.1 - Ruimteprogramma vakkencluster Talen

Talen	Groepen	Werkpl. Mdw	Overl. Plek	Ruimten	Omvang per ruimte	m ² Ino totaal
Onderwijsruimten Talen						
Instructielokaal	1	1		12	53	636
Leerplein		2		2	55	110
Spreekkamer			4	2	10	20
Ondersteunend						
Berging				2	10	20
Subtotaal	12	16	8	18	128	786

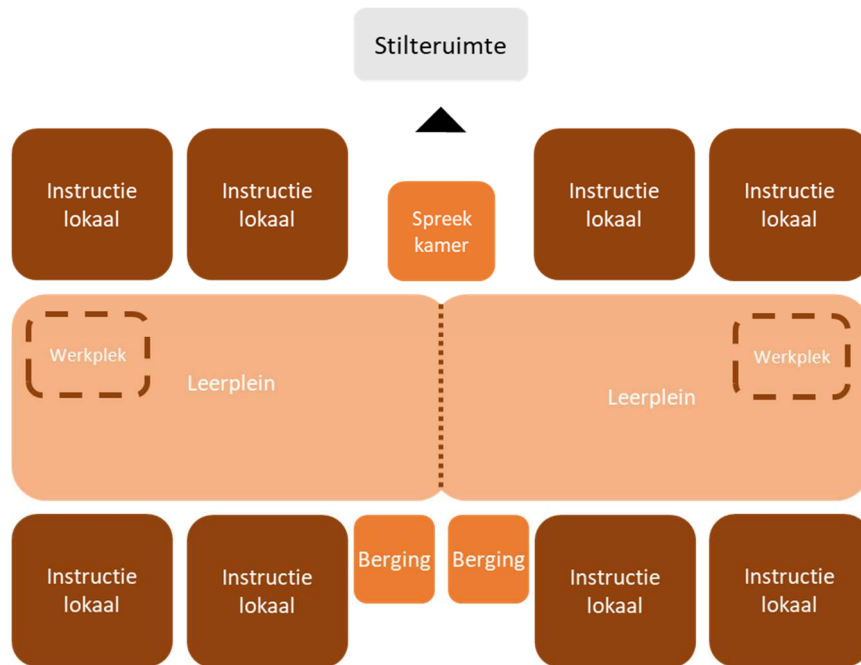
Onderstaande afbeeldingen geven de beeldverwachting van het vakkencluster Talen weer.

Figuur 5.3 - Beeldverwachting vakkencluster Talen

5.4. Mens & Maatschappij

Het vakkencluster Mens & Maatschappij biedt ruimte aan de instructielokalen van de vakken economie, geschiedenis, maatschappijleer, aardrijkskunde en godsdienst van het Emelwerda College. Dit cluster bevindt zich in de nabijheid van de stilleruimte, zodat hier ook tijdens lessen, van met name godsdienst, gebruik van kan worden gemaakt.

Figuur 5.4 - Ruimterelatieschema vakkencluster Mens & Maatschappij

Onderwijsruimten

Instructielokalen

Het vakkencluster Mens & Maatschappij heeft acht instructielokalen. Deze lokalen zijn elk 53 m² om ruimte te bieden aan het leerplein binnen het cluster. In de instructielokalen wordt klassikaal les of uitleg gegeven om vervolgens zelfstandig aan

het werk te gaan in het lokaal of op het leerplein. De instructielokalen staan open en transparant in verbinding met het leerplein.

Leerplein

Het leerplein in het vakkencluster Mens & Maatschappij is omringd door de instructielokalen en een spreekkamer voor personeel. Het leerplein biedt een plek waar leerlingen zelfstandig, in groepen of onder begeleiding kunnen werken. Het leerplein is voorzien van verschillende typen werkplekken. Tijdens de ontwerpfase dient er aandacht te zijn voor de inrichting van het leerplein; het plein dient relatief eenvoudig opgesplitst te kunnen worden in twee afzonderlijke delen. De sfeerimpressie in Figuur 5.5 geeft voorbeelden van gewenste typen werkplekken. Er worden op het leerplein geen lessen ingeroosterd. Transparantie tussen de lokalen en het leerplein is belangrijk, met name in het kader van toezicht. Een aandachtspunt is echter dat voorkomen dient te worden dat het leerplein voor te veel afleiding zorgt. Binnen het cluster mag door middel van kunstuitingen een inspirerende omgeving gecreëerd worden waardoor duidelijk is welke vakken er binnen dit gebied gegeven worden. Bijvoorbeeld door beeltenissen van bekende mensen uit de polder toe te passen in glas-in-lood of als muurschildering. Het is niet de bedoeling dat er op het leerplein gepauzeerd wordt, een werksfeer is wenselijk. Voor de docenten is op het leerplein van het cluster Mens & Maatschappij eveneens een werkplek aanwezig; deze is iets verhoogd ten opzichte van de leerlingenplekken en is (deels) af te schermen.

Spreekkamer

In het vakkencluster Mens & Maatschappij bevindt zich één spreekkamer waar vier personen kunnen overleggen of kort werk kunnen verrichten. Vanuit de ruimte is het mogelijk om toezicht te houden op het leerplein. Docenten werken ook op het leerplein.

Berging

Het vakkencluster Mens & maatschappij is voorzien van twee bergingen. Deze zijn vanuit beide delen van het leerplein toegankelijk.

Ruimteprogramma Mens & Maatschappij

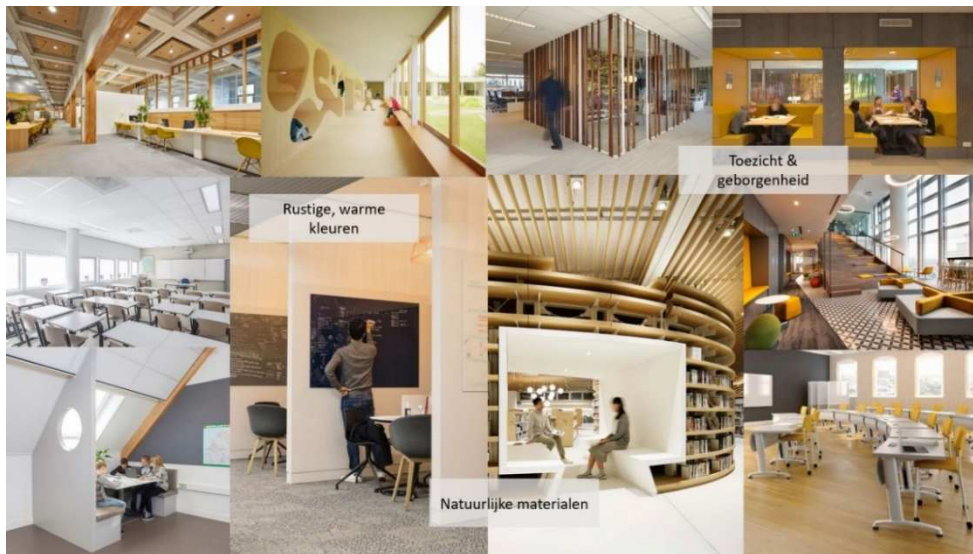
Zie hieronder het ruimteprogramma en de beeldverwachting voor het vakkencluster Mens & Maatschappij.

Tabel 5.2 - Ruimteprogramma vakkencluster Mens & Maatschappij

Maatschappij	Groepen	Werkpl. Mdw	Overl. Plek	Ruimten	Omvang per ruimte	m2 fno totaal
Onderwijsruimten Maatschappij						
Instructielokaal	1	1		8	53	424
Leerplein				1	70	70
Spreekkamer			4	1	10	10
Ondersteunend						
Berging				2	10	20
Subtotaal	8	8	4	12	143	524

In dit cluster wordt instructie gegeven, samengewerkt, overlegd, begeleid, gelezen, zelfstandig gewerkt (in groep of individueel), geluisterd en onderzocht.

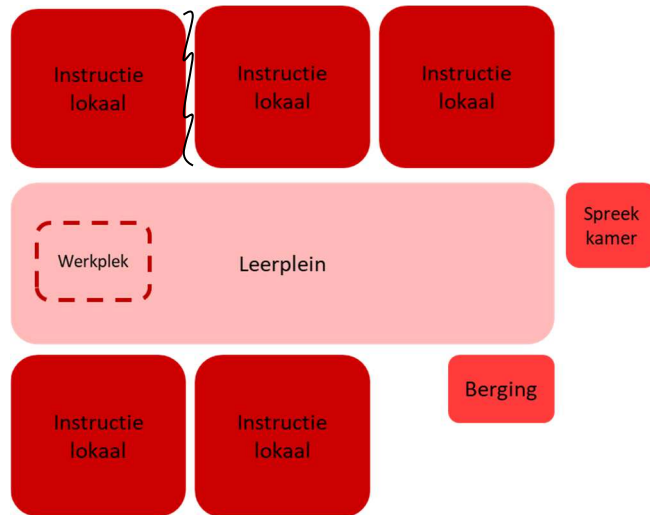
Onderstaande afbeeldingen geven de beeldverwachting van het vakkencluster Mens & Maatschappij weer.

Figuur 5.5 - Beeldverwachting vakkencluster Mens & Maatschappij

5.5. Wiskunde

Het vakkencluster Wiskunde biedt ruimte aan de instructielokalen wiskunde/rekenen. Centraal in het cluster is een leerplein gesitueerd met diverse werkplekken.

Figuur 5.6 - Ruimterelatieschema vakkencluster Wiskunde

Onderwijsruimten

Instructielokalen

Er zijn in het vakkencluster Wiskunde vijf lokalen, waarvan er twee te koppelen zijn middels een flexibele wand. De lokalen liggen aan het leerplein. In de instructielokalen wordt klassikaal les of uitleg gegeven om vervolgens zelfstandig aan het werk te gaan. Het mag in de uitstraling van de instructielokalen duidelijk zijn dat het vaklokalen wiskunde betreffen, bijvoorbeeld door getallen in een schildering op de wand op te nemen, gradenbogen onder deuren, of meubilair in geometrische vormen.

Leerplein

Het leerplein in het vakkencluster Wiskunde is omringd door de instructielokalen. Het leerplein biedt een plek waar leerlingen zelfstandig, in groepen of onder begeleiding kunnen werken. Het leerplein is voorzien van verschillende typen werkplekken (zie voorbeelden in de sfeerimpressie in Figuur 5.7). Er worden op het leerplein geen

lessen ingeroosterd. Transparantie tussen de lokalen en het leerplein is belangrijk, met name in het kader van toezicht. Een aandachtspunt is echter dat voorkomen dient te worden dat het leerplein voor te veel afleiding zorgt. Werkplekken van docenten of onderwijsassistenten op het leerplein zijn gepositioneerd op een kleine verhoging ten opzichte van de leerlingenplekken, op deze manier kan er overzicht over het leerplein gehouden worden tijdens het werken.

Spreekkamer

In het vakkencluster Wiskunde bevindt zich een spreekkamer waar vier personen kunnen overleggen of kort werk kunnen verrichten. Vanuit deze ruimte is het mogelijk om toezicht te houden op het leerplein. Docenten werken ook op het leerplein.

Berging

Er is in het vakkencluster Wiskunde een berging aanwezig voor de opslag van leermiddelen.

Ruimteprogramma en beeldverwachting vakkencluster Wiskunde

Zie hieronder het ruimteprogramma en de beeldverwachting van het vakkencluster Wiskunde.

Tabel 5.3 - Ruimteprogramma vakkencluster Wiskunde

Wiskunde	Groepen	Werkpl. Mdw	Overl. Plek	Ruimten	Omvang per ruimte	m2 fno totaal
Onderwijsruimten Wiskunde						
Instructielokaal	1	1		5	53	265
Leerplein				1	50	50
Spreekkamer			4	1	10	10
Ondersteunend						
Berging				1	10	10
Subtotaal	5	1		8	123	335

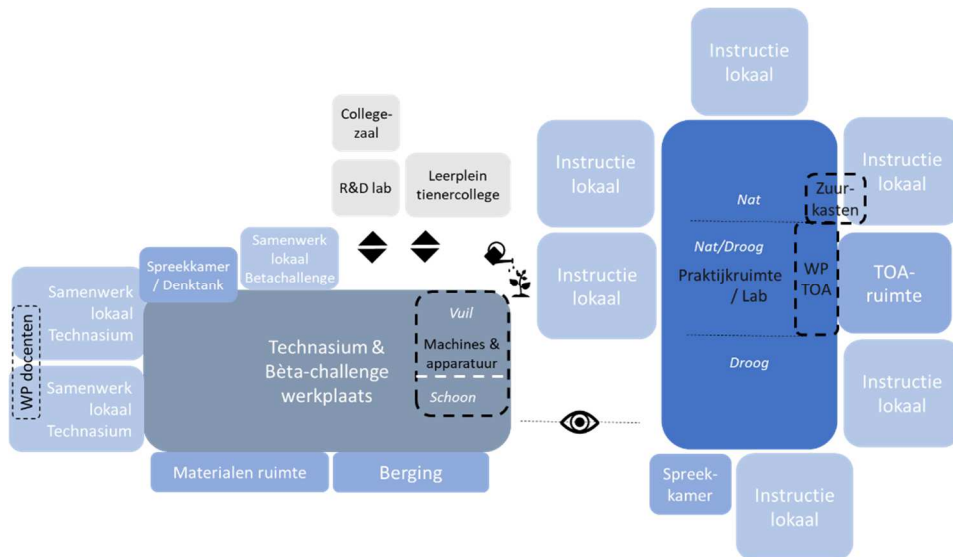
In dit cluster wordt instructie gegeven, samengewerkt, overlegd, begeleid, gelezen, zelfstandig gewerkt (in groep of individueel), geluisterd en onderzocht.

Figuur 5.7 - Beeldverwachting vakkencluster Wiskunde

5.6. Mens & Natuur

Het vakkencluster Mens & Natuur biedt ruimte aan de onderwijsruimten voor de bèta-vakken: natuurkunde, scheikunde, biologie. Daarnaast is er in dit cluster ruimte voor het Technasium en de Bèta Challenge, met bijbehorende werkplaats. Bij de binas-vakken is de praktijkruimte/het lab centraal gesitueerd, met daaromheen de instructie-lokalen. Er is een zichtrelatie tussen de praktijkruimte/het lab van binas en de werkplaats van het Technasium en de Bèta Challenge. Het Technasium en de Bèta Challenge vormen een speerpunt van het Emelwerda College. Deze gebouwdelen dienen dan ook zichtbaar te zijn, zowel vanuit de centrale ontmoetingshal/aula als van buiten. Tot slot heeft men graag een verbinding met buiten, zodat het mogelijk wordt om buiten met leerlingen te werken/les te geven en gebruik te maken van bijvoorbeeld een moestuin.

Figuur 5.8 - Ruimterelatieschema vakkencluster Mens & natuur

Technasium en Bèta Challenge

Technasium (havo/vwo) en Bèta Challenge (mavo) worden gevormd door de vakken Onderzoek & Ontwerpen en Technologie & Toepassing. Bij deze vakken wordt

uitgegaan van de creativiteit en nieuwsgierigheid van de leerlingen en werken zij in groepjes aan opdrachten van externe opdrachtgevers. Deze opdrachten kunnen heel uiteenlopend zijn en de ruimte vraagt daarom om veelzijdigheid en flexibiliteit. Omdat er jaarlijks door leerlingen aan 'Solarboten' en aan grote werkstukken gewerkt wordt vraagt het Technasium-gebied om een ruime opzet.

Het gebied van het Technasium en Bèta Challenge gaat een ruimtelijke relatie aan met het leerplein van het Tienercollege. Hierdoor kan tijdens de lessen gemakkelijk gebruik worden gemaakt van de kookvoorziening op dit leerplein en kan er vanuit het Tienercollege uitwisseling plaatsvinden. Daarnaast is de nabijheid van het R&D-lab van belang omdat dit in het verlengde van het Technasium en de Bèta Challenge ingezet kan worden voor onderwijsdoeleinden.

Samenwerklokalen

Voor het Technasium en Bèta Challenge zijn in totaal drie samenwerklokalen opgenomen. De twee lokalen voor Technasium zijn 75 m² en 85 m² groot, het lokaal voor Bèta Challenge is 44 m². De samenwerklokalen van het Technasium zijn te koppelen middels een flexibele wand zodat, ten behoeve van netwerkvondens en presentaties, een grote ruimte kan worden gecreëerd. In de samenwerklokalen wordt een korte instructie gegeven en kan in groepjes aan (voorbereidende) taken gewerkt worden. De lokalen zijn voorzien van een balie (ook wel pitstop) waar twee à drie docentenwerkplekken op een verhoging gesitueerd zijn. Hier kunnen leerlingen korte extra begeleiding ontvangen, snelle vragen stellen en hun plan van aanpak laten aftekenen. De inrichting van de samenwerklokalen van het Technasium bestaat uit een diversiteit aan typen werkplekken, zoals treinzitjes en ronde tafels voor 4-6 personen. Bij de Bèta Challenge ziet men in dit lokaal een plek waar gepresenteerd kan worden in combinatie met treinzitjes met een whiteboardtafel, waar leerlingen de mogelijkheid hebben om te overleggen, samen te werken of aan hun laptop te werken. In alle samenwerklokalen is ruimte voor een tassenrek.

De drie samenwerklokalen staan grotendeels in open verbinding met de werkplaats, bijvoorbeeld door middel van halfhoge kastenwanden met daarop een glazen wand, niet voorzien van deuren maar van een open doorgang. Indien mogelijk wenst men dat deze opening tijdens presentaties wel gesloten kan worden, idealiter middels een brede schuifdeur.

Werkplaats en machines

In de werkplaats gaan leerlingen aan de slag met de uitvoering van hun opdracht, hier is apparatuur aanwezig voor het maken van modellen of prototypes. De ruimte is voorzien van een variatie aan plekken; denk aan tekentafels, werkbanken en eventuele ICT-plekken. Bij het maken van oplossingen maken leerlingen gebruik van diverse machines en apparatuur, zoals tijdens het zagen, solderen, 3D-printen of schuren. Deze apparatuur staat in twee afgesloten ruimten om mogelijke geluidshinder te voorkomen. Eén ruimte is voor de vuile machines (bijvoorbeeld zagen en solderen) en één voor de schone apparatuur, zoals de 3D-printer en de lasersnijder. In verband met veiligheid moet toezicht op deze ruimten voor machines en apparatuur mogelijk zijn vanuit de werkplaats. De werkplaats staat dan ook in transparante verbinding met de drie samenwerklokalen en vormt het centrum van het Technasium.

Akoestisch is het van belang dat de verschillende groepen in de werkplaats, de machineruimte en de aangrenzende samenwerklokalen geen hinder van elkaar ondervinden.

Spreekkamer

In het Technasium-gedeelte van het vakkencluster Mens & Natuur bevindt zich een spreekkamer waar vier personen kunnen overleggen of kort werk kunnen verrichten. De ruimte wordt ingericht als een creatieve brainstormruimte, een denktank, en staat met de werkplaats en samenwerklokalen in contact. In de spreekkamer kunnen leerlingen en medewerkers onder andere video's opnemen, interviews houden en telefoneren.

Materialenruimte & berging

In het vakkencluster Mens & Natuur is binnen het Technasium & Bèta Challenge gebied een berging en een materialenruimte aanwezig (beide 15 m²). De materialenruimte is voor leerlingen toegankelijk en wordt gebruikt om inspiratie op te doen en materialen te kiezen voor het uitwerken van het project. Dit is een vrij proces; de materialen zijn niet vooraf bepaald en leerlingen kunnen met het aanwezige materiaal uitproberen wat het best past. In de materialenruimte ligt 'van alles voor het grijpen'.

De berging kent meer structuur. Hier worden voorraden van 'nieuw' materiaal en de modellen en werkstukken van leerlingen opgeborgen. Voor zowel de materialenruimte

als de berging wenst men de ruimte te integreren in de werkplaats, namelijk door de vierkante meters langs de zijkant te verdelen, voorzien van grote schuifdeuren en dus niet als een aparte ruimte.

Onderwijsruimten binas

Praktijkruimte/lab

Voor binas is ervoor gekozen de instructielokalen te situeren rondom een praktijkruimte/lab met drie zones: biologie, scheikunde en natuurkunde. Elke zone kent een eigen inrichting, waarbij aandacht is voor de scheiding tussen de droge zones en natte zones. De droge zone betreft hierbij het Natuurkunde-gebied, de natte zone is bestemd voor Scheikunde en Biologie kent een combinatie van nat en droog. Dit praktijkgebied fungeert als leerplein voor het binas-cluster en wordt daarom niet ingeroosterd. Leerlingen werken in een groep of individueel aan proefjes onder toezicht van docenten en/of TOA's. Veiligheid is in deze praktijkruimte een vereiste, er dient daarom een garderobe voor tassen en persoonlijke spullen van leerlingen in of nabij deze ruimte gepositioneerd te zijn. Ditzelfde geldt voor een opbergplek voor de laboratoriumjassen. Ook de routing tijdens leswisselingen moet, in verband met de veiligheid, niet kruisen met de praktijkwerkplekken.

De praktijkruimte/het lab van binas beschikt over de volgende voorzieningen:

- Water- en gasaansluiting en afvoer ten behoeve van de werkplekken (voor twee leerlingen) in het natte gedeelte van het lab.
  - Een centraal waterpunt in het natte/droge gedeelte en in het droge gedeelte.
  - Aansluiting voor een professionele afwasmachine, voldoende capaciteit, warm- en koud wateraansluiting en krachtstroom.
  - Elektra-aansluiting ten behoeve van alle tafels (droog en nat).
  - Twee zuurkasten in het scheikundegebied.
- Deze zijn gesitueerd tussen het instructielokaal, de praktijkruimte en de TOA-ruimte, waardoor ze van twee kanten te gebruiken zijn.*
- Werktafels op stahoogte in het natte en het natte/droge gedeelte.
  - Werktafels op zithoogte in het droge gedeelte.
- De ruimte tussen de wand en de leerlingtafel dient 80 cm te zien.*
- Een aansluiting voor een nooddouche.
  - Een oogdouche.

- Drie werkplekken voor de TOA's op een verhoging in verband met het houden van toezicht. Deze werkplekken grenzen aan de TOA-ruimte.

Instructielokalen

De instructielokalen zijn elk 60 m², groter dan de in voorgaande vakkenclusters omschreven instructielokalen vanwege de ruimte voor een demonstratietafel. De demotafel is voorzien van aansluitingen voor gas, water, licht en elektra. In deze lokalen wordt instructie gegeven om vervolgens onder begeleiding of zelfstandig aan het werk te gaan in de praktijkruimte. Toegang tot deze ruimten vindt niet direct plaats via de praktijkruimte/het lab. Voor leerlingen die meer aandacht nodig hebben kan er in de instructielokalen aanvullend, verdiepend uitleg gegeven worden. De instructielokalen zijn uniform qua grootte en indeling, waardoor ze flexibel inzetbaar zijn, maar door uitstraling wordt duidelijk welk vak overwegend gebruik maakt van de ruimte.

TOA-ruimte

Onderdeel van de praktijkruimte is een TOA-ruimte. Deze ruimte wordt gebruikt voor het voorbereiden van practica, het gereedzetten van karren voor practica en het opslaan van (gevaarlijke) stoffen en materialen. De drie vakken hebben elk hun berging in de TOA-ruimte, waaronder een afgesloten plek voor het opbergen van chemicaliën en gevaarlijke stoffen. In deze ruimte is eveneens ruimte voor de opslag van boeken en andere lesmaterialen. De ruimte is uitgerust met drie grote werktafels, elk voorzien van gas, warm- en koud water, elektra en afvoer, waar de TOA's voldoende ruimte hebben om practica voor te bereiden. De TOA-ruimte is gekoppeld aan de praktijkruimte/het lab waar de werkplekken van de TOA's zijn gesitueerd.

Spreekkamer

In het binas-gedeelte van het vakkencluster Mens & Natuur bevindt zich een spreekkamer waar vier personen kunnen overleggen of kort werk kunnen verrichten. De ruimte staat met de praktijkruimte/het lab in contact om overzicht te kunnen houden.

In dit cluster wordt instructie gegeven, (samen)gewerkt, geoefend, geëxperimenteerd, overlegd, geleerd, geluisterd en onderzocht.

Ruimteprogramma Mens & Natuur

Onderstaand is het ruimteprogramma en de beeldverwachting voor het vakkencluster Mens & Natuur weergegeven.

Tabel 5.4 - Ruimteprogramma vakkencluster Mens & natuur

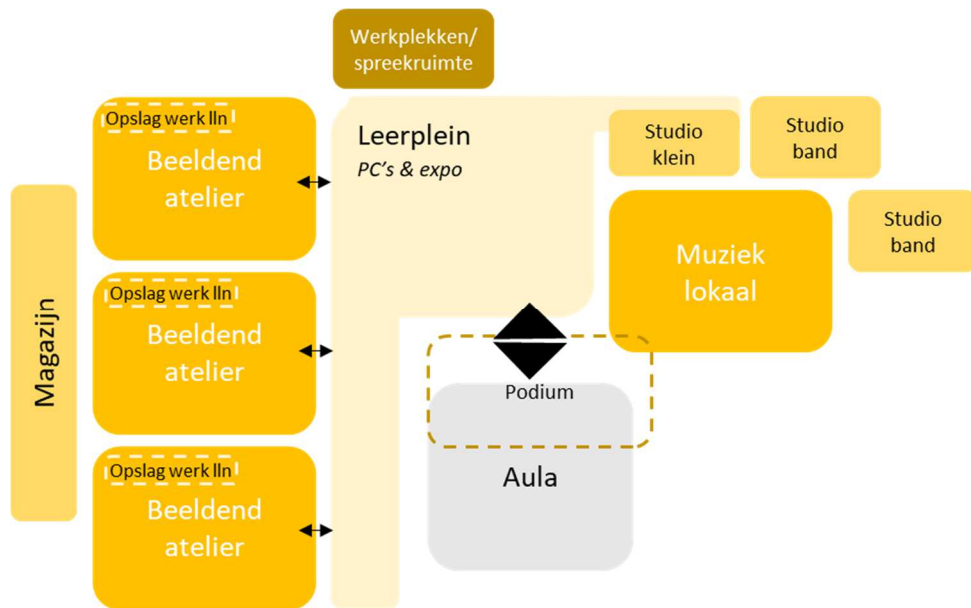
Mens & Natuur	Groepen	Werkpl. Mdw	Overl. Plek	Ruimten	Omvang per ruimte	m ² fno totaal
Technasium & Betachallenge						
Samenwerklokaal Bèta-challenge	1	2		1	44	44
Samenwerklokaal Technasium klein	1	3		1	75	75
Samenwerklokaal Technasium groot	1	3		1	85	85
Werkplaats Technasium & Betachallenge	1			1	150	150
Machines / apparatuur				1		
Spreekkamer			4	1	10	10
Materialenruimte				1	15	15
Berging				1	15	15
Onderwijsruimten Binas						
Praktijkruimte/lab		3		1	261	261
Instructielokaal	1	1		6	60	360
TOA-ruimte		3		1	80	80
Berging				3		
Magazijn chemicaliën				1		
Spreekkamer			4	1	10	10
Subtotaal	10	20	8	21		1105

Figuur 5.9 - Beeldverwachting vakkencluster Mens & natuur

5.7. Kunst & Cultuur

Centraal gelegen in het vakkencluster Kunst & Cultuur is een leerplein waarop zes vaste pc-werkplekken te vinden zijn. Dit (kleine) leerplein doet eveneens dienst als expositieruimte voor het cluster. Geschakeld met het leerplein, de centrale ontmoetingshal/aula en het muzieklokaal bevindt zich een podium dat op verschillende momenten naar verschillende zijden geopend kan worden. Rondom deze open ruimte bevinden zich lokalen en studio's van de verschillende kunstvakken. Het vakkencluster Kunst & Cultuur bevindt zich in de nabijheid van het Technasium op de begane grond bij de entree van het schoolgebouw.

Figuur 5.10 - Ruimterelatieschema vakkencluster Kunst & cultuur

Algemene onderwijsruimten

Leerplein

Het leerplein van het cluster Kunst & Cultuur wordt gezien als een brede gang. Buiten de vijf vaste pc-werkplekken zal het plein niet gebruikt worden als werkruimte; wel biedt de ruimte de mogelijkheid tot het exposeren van de werken van leerlingen.

Goede belichting en witte muren zijn hiervoor wenselijk. De vijf vaste pc's zijn bedoeld voor de zwaardere ontwerpprogramma's waar leerlingen mee werken. Doordat twee van de studio's, de beeldend ateliers en middels het geschakelde podium ook het muzieklokaal een verbinding hebben met het leerplein en zich hiernaar fysiek kunnen openstellen, middels transparante deuren of een grote schuifdeur, wordt de creatieve sfeer tot in het leerplein doorgetrokken en kan er incidenteel een grote bruisende en inspirerende ruimte gevormd worden.

Podium

Centraal in het vakkencluster Kunst & Cultuur is een koppeling met het podium in de aula gesitueerd. Dit podium loopt door in het muzieklokaal en is middels een flexibele wand te koppelen met het centrale gedeelte van het vakkencluster. Zo kan er tijdens de muzieklessen gebruik van worden gemaakt in klein formaat, maar bij openstelling van deze wand kan het podium ingezet worden binnen het cluster Kunst & Cultuur. Daarnaast is het podium aanwezig in de centrale ontmoetingshal/aula. Zo kan het podium tevens gebruikt worden om grotere voorstellingen te organiseren, maar ook tijdens ouderavonden, open dagen of lezingen kan het podium door de school worden ingezet.

Het podium biedt bij volledige openstelling op zijn minst ruimte aan een vijfledige band inclusief drumstel. De geluidsinstallaties zijn passend op te schalen, afhankelijk van de betreffende openstelling en het gebruik van het podium.

Muziek

Muzieklokaal en studio's

In het muzieklokaal zijn diverse tafelopstellingen mogelijk. De wanden moeten geschikt zijn voor het ophangen van bijvoorbeeld keyboards of planken waar andere muziekinstrumenten op kunnen staan. Akoestiek is een belangrijk aandachtspunt in deze ruimte, de (gladde) vloerafwerking en gordijnen dienen geluiddempend te zijn. Aan het muzieklokaal grenzen drie studio's, deze ruimten zijn geluiddicht, maar er is wel een visuele verbinding tussen de studio's en het muzieklokaal en/of het leerplein middels transparante deuren. Er zijn twee studio's van 20 m² waar een band moet kunnen oefenen. Tevens is er een kleinere studio die bedoeld is voor zang en geluidsopnames en 12 m² groot is. Twee van de studio's zijn toegankelijk vanaf de

centrale ruimte van het vakkencluster. Leerlingen kunnen hier buiten lestijden repeteren of opnames maken.

Wensen voor de inrichting van het muzieklokaal zijn als volgt:

- Een opstelling van 16 keyboards, een piano, drumstel, 16 gitaren, 32 ukeleles en slagwerk.
- Geluiddemping (niet stofgevoelig).
- Een (aan het lokaal te koppelen) podium over de gehele breedte van het lokaal, kabels weggewerkt. Dit mag een paar treden hoger dan vloerniveau zijn. Het podium is groot genoeg om een piano, drumstel e.d. op te plaatsen.
- Opnameapparatuur in een of meer studio's.
- Voldoende stopcontacten en aansluitingen voor alle instrumenten en een centraal punt om de stroom aan- en uit te schakelen.

Beeldende kunst

Beeldend atelier

Er zijn drie beeldend ateliers waar de praktijklessen van Kunst & Cultuur gegeven worden. Deze zijn ruim van opzet en zijn voorzien van grote werktafels waaraan leerlingen zowel staand als zittend kunnen werken. Het beeldend atelier kan gebruikt worden als beeldend lokaal en tevens als lokaal waarin werkstukken kunnen blijven staan om ze te exposeren. Door grote deuren zijn de lokalen eenvoudig te openen richting het leerplein. Om expositie aan de wanden mogelijk te maken zijn hoge ramen wenselijk. In verband met het opslaan van werkstukken is het van belang dat de beeldend ateliers een eigen berging hebben, die geschakeld tussen de ruimten vanuit elk lokaal toegankelijk zijn. Overige aandachtspunten: de ruimte dient een onderhoudsarme vloerafwerking te hebben met een afvoerput over de breedte van de ateliers en op ten minste tien plekken van afzuiging en stroomvoorziening ten behoeve van soldeerpunten te zijn voorzien. Het bureau van de docent staat op een kleine verhoging in het lokaal. In elk beeldend atelier zijn de volgende voorzieningen aanwezig:

- Gereedschapswand.
- Twee elektrische figuurzagen.
- Twee kolomboren.
- Schuurbandmachine.

- Afzuiging van de elektrische gereedschappen, geclusterd in de ateliers met een afscheiding in verband met stof.
- Wasbakken met minimaal vijf kranen, waarvan een met warmwateraansluiting.
- Bezinkbak onder de wasbakken.
- Papiersnijder.
- Droogrek.
- Piepschuimsnijder.
- Vier kasten voor opslag ten behoeve van docenten.
- Tassenrek.

Werkplekken/spreekruimte

In dit vakkencluster is een werkruimte gesitueerd waar werkplekken zijn voor twee medewerkers en ruimte voor overleg tussen twee personen. Dit cluster heeft werkplekken in de eigen omgeving voor het nakijken van werkstukken en voorbereiding van lessen met bijbehorend materiaal. Deze ruimte heeft een visuele verbinding met het leerplein.

Berging

In het muzieklokaal en bij de beeldend ateliers bevinden zich opslagruimten. In de opslagruimte voor de beeldend ateliers worden, naast de materialen zoals klei en verf, tevens de kleiovens geplaatst.

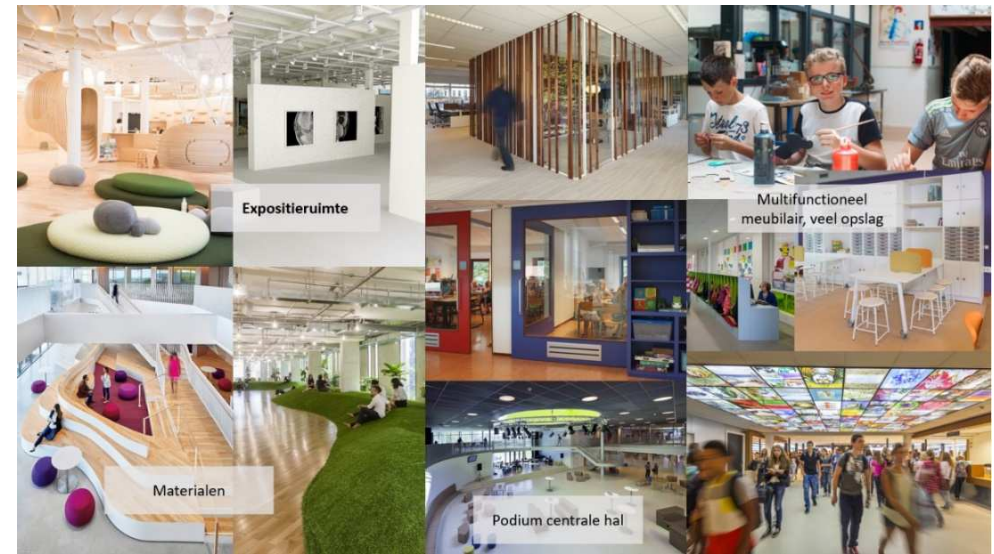
Ruimteprogramma Kunst & Cultuur

Zie hieronder het ruimteprogramma van het vakkencluster Kunst & Cultuur, gevolgd door de beeldverwachting.

Tabel 5.5 - Ruimteprogramma vakkencluster Kunst & cultuur

Kunst	Groepen	Werkpl Mdw	Overl. Plek	Ruimten	Omvang per ruimte	m2 fno totaal
Algemene onderwijsruimten						
Leerplein/PC-werkplekken				1	13	13
Podium				0	60	0
Muziek						
Muzieklokaal	1	1		1	73	73
Studio/oefenruimtes band				2	20	40
Studio/oefenruimtes klein				1	12	12
Berging (muziek)						
Beeldend						
Beeldend atelier	1	1		3	90	270
Ondersteunend						
Magazijn groot				1	36	36
Magazijn				1	19	19
Werkplekken / Spreekruimte		2	2	1	12	12
Subtotaal	4	6	2	11		475

In dit cluster wordt instructie gegeven, (samen)gewerkt, gemaakt, tentoongesteld, gerepeteerd, opgenomen, inspiratie gedeeld, gepresenteerd, nagekeken, overlegd, gepoetst.

Figuur 5.11 - Beeldverwachting vakkencluster Kunst & cultuur

5.8. Sport & Bewegen

Op de VO-campus is bewegen en gezondheid integraal onderdeel van onder andere de terreininrichting en uitstraling. De lessen lichamelijke opvoeding zijn uiteraard onderdeel van het lesrooster van de scholen, maar daarnaast wil men beweging graag stimuleren in de (openbare) binnen- en buitenruimten.

Het Emelwerda College heeft in de toekomst voor de lessen bewegingsonderwijs 3,4- of afgerond vier- gymzalen nodig. Met de gemeente Noordoostpolder is kortgesloten dat op het campusterrein drie bestaande gymzalen gerenoveerd worden. Deze zullen door het Emelwerda College, VariO Onderwijsgroep en het Vakcollege gedeeld worden. De overige uren bewegingsonderwijs worden bij externe locaties ondergebracht.

Voor het geven van theorieles aan de klas, om filmpjes te kijken, videoanalyses te maken etc. zal het vakkencluster Sport & Bewegen gebruik maken van een van de flexibele lokalen zoals genoemd in paragraaf 5.11, algemene ruimten. Het is dus belangrijk dat er een flexibel instructielokaal nabij het vakkencluster Sport & Bewegen gesitueerd is.

Figuur 5.12 geeft de beeldverwachting van het Emelwerda College voor het vakkencluster Sport en Bewegen weer. In dit cluster wordt bewogen, gesport, lesgegeven, omgekleed, theorie gevolgd, (samen)gewerkt en worden examens gemaakt.

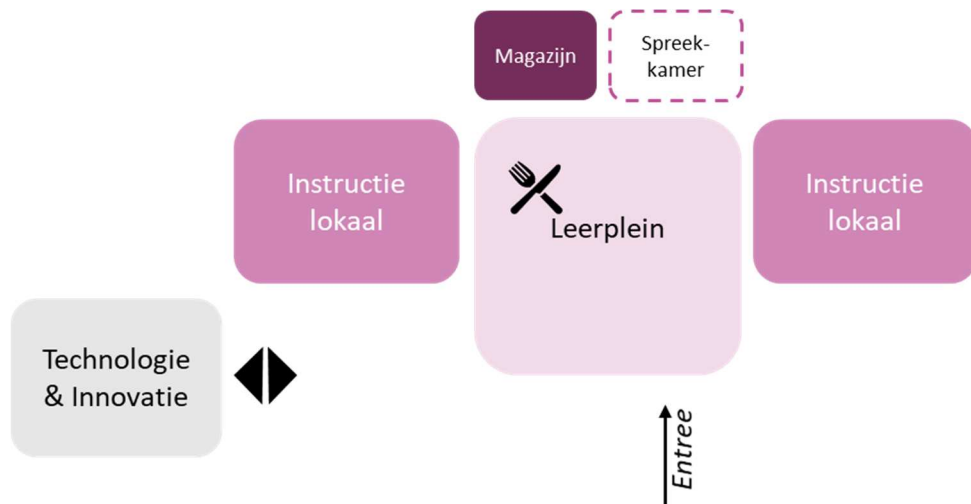
In paragraaf 7.5 is verder uitgewerkt hoe het bewegingsonderwijs op de campus gezamenlijk vormgegeven wordt.

Figuur 5.12 - Beeldverwachting vakkencluster Sport & bewegen

5.9. Tienercollege

Naast het reguliere voortgezet onderwijs wordt er bij het Emelwerda College ook Tienercollege aangeboden. Hier komen leerlingen uit groepen 7 en 8 van het primair onderwijs samen met leerlingen van klassen 1 en 2 van het voortgezet onderwijs. De school biedt onderwijs voor 10-14-jarigen dat is afgestemd op hun leeftijd en ontwikkelingsfase. De leerlingen leren samen in heterogene groepen en doen dit veelal op onderzoekende en ontdekkende wijze. Samenwerken, communiceren en creëren is belangrijk binnen het Tienercollege. Dit cluster bevat daarom drie instructielokalen rondom een centraal leerplein met kookvoorzieningen. Het Tienercollege is tevens voorzien van een eigen entree, een magazijn en een spreekkamer.

Figuur 5.13 - Ruimterelatieschema Tienercollege

Onderwijsruimten

Instructielokalen

Het Tienercollege heeft drie instructielokalen. Deze lokalen zijn elk 53 m². In de instructielokalen wordt klassikaal les of uitleg gegeven om vervolgens zelfstandig aan het werk te gaan in het lokaal of op het leerplein. De instructielokalen zijn flexibel te koppelen met het leerplein.

Leerplein

Het leerplein van het Tienercollege is omringd door de instructielokalen en een spreekkamer voor personeel. Het leerplein biedt een plek waar leerlingen zelfstandig, in groepen of onder begeleiding kunnen werken. Het leerplein is voorzien van verschillende typen werkplekken. De sfeerimpresie in Figuur 5.14 geeft voorbeelden van gewenste typen werkplekken. Er worden op het leerplein geen lessen ingeroosterd. Transparantie tussen de lokalen en het leerplein is belangrijk, met name in het kader van toezicht. Een aandachtspunt is echter dat voorkomen dient te worden dat het leerplein voor te veel afleiding zorgt. Op het leerplein komt een kookvoorziening en een beamer en een geschikte wand om op te projecteren of een vrijdbaar smartboard. Zo kan er ook op het leerplein instructie gegeven worden aan een grotere groep.

De kookvoorziening van het Tienercollege kan ook ingezet worden tijdens de lessen voor Technasium- of Bèta Challenge-leerlingen. Een ruimtelijke relatie tussen het vakkencluster Technologie & Innovatie en het Tienercollege is daarom wenselijk.

Voor het Tienercollege wordt het leerplein ook ingezet als ontmoetingsruimte en pauzeplek.

Personeel

Werkplekken/spreekkamer

In het Tienercollege bevindt zich een spreekkamer waar vier personen kunnen overleggen of kort werk kunnen verrichten. Vanuit deze ruimte is het mogelijk om toezicht te houden op het leerplein. Docenten werken ook op het leerplein, in de centrale personeelskamer of in een van de algemene spreekkamers.

Overige ruimten

Entree

Omdat het Tienercollege onderwijs biedt aan zowel leerlingen uit het voortgezet onderwijs als leerlingen uit het primair onderwijs, dient het een eigen entree te hebben.

Magazijn

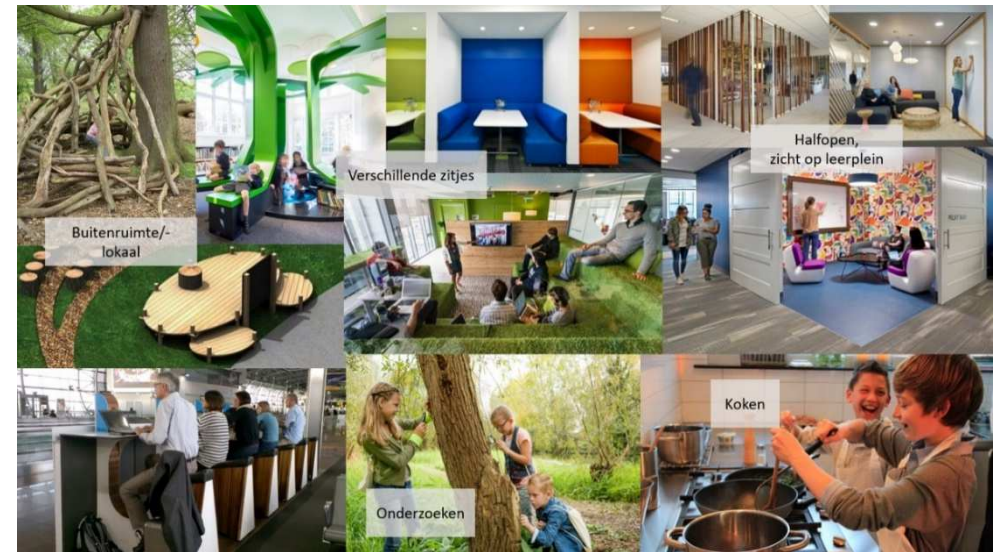
Het Tienercollege is voorzien van een magazijn.

Ruimteprogramma en beeldverwachting Tienercollege

Onderstaand het ruimteprogramma, gevolgd door de beeldverwachting van het Tienercollege.

Tabel 5.6 - Ruimteprogramma Tienercollege

Tienercollege	Groepen	Werkpl. Mdw	Overl. Plek	Ruimten	Omvang per ruimte	m2 fno totaal
Algemene onderwijsruimten						
Instructielokaal	1	1		2	53	106
Leerplein	1	1		1	78	78
Personeel						
Werkplekken						
Spreekkamer			4	1	10	10
Overige ruimten						
Magazijn				1	10	10
Subtotaal	3	3	4	5		204

Figuur 5.14 - Beeldverwachting Tienercollege

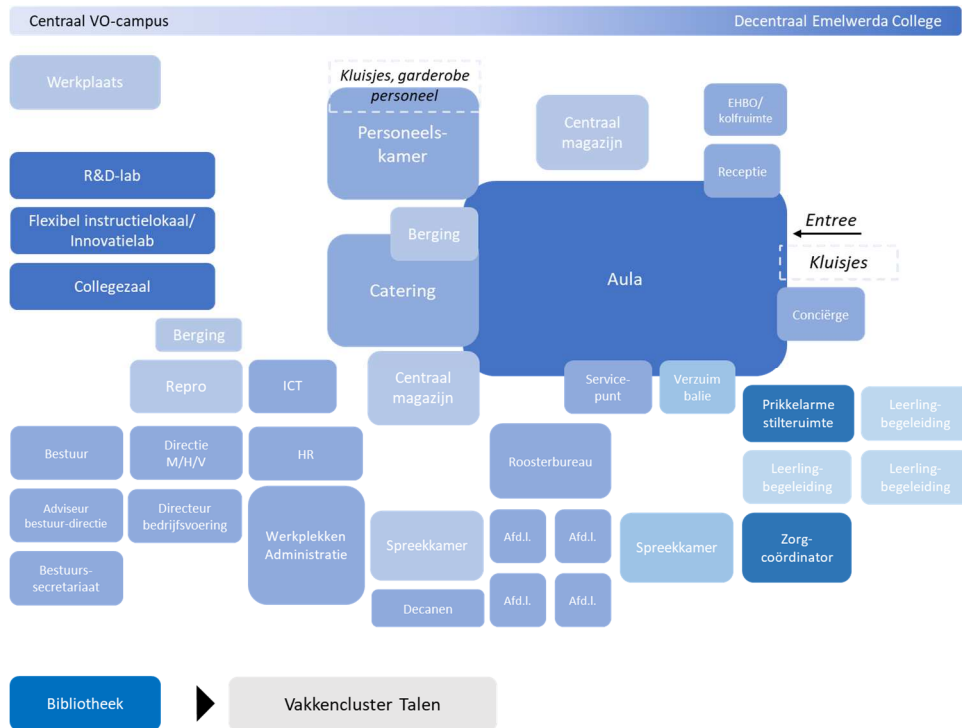
5.10. Gymnasium

Op het Emelwerda College wordt lesgegeven in de klassieke talen Grieks en Latijn. De school heeft hier 0,6, of afgerond één instructielokaal voor nodig. Om het gymnasium op de VO-campus te versterken is er een gezamenlijk cluster tussen de scholen gesitueerd. De onderwijsruimten die Emelwerda College en VariO Onderwijsgroep hier gaan delen zijn verder omschreven in paragraaf 7.2.

5.11. Algemene ruimten

Met algemene ruimten worden de ruimten met de functies ontmoeten, frontoffice, directie & staf, personeelsruimten en zorg bedoeld. Daarnaast worden enkele onderwijsruimten tot de algemene ruimten toebedeeld en is er een aantal ondersteunende ruimten. Onderstaand ruimterelatieschema visualiseert de relaties tussen de algemene ruimten. Tevens laat de afbeelding zien dat enkele ruimten centraal op de VO-campus gesitueerd zijn, terwijl andere schooleigen functies decentraal in het Emelwerda College liggen.

Figuur 5.15 - Ruimterelatieschema algemene ruimten

Ontmoeten en frontoffice

Het Emelwerda College heeft een eigen entree. Nabij deze entree bevindt zich een receptie/balie waar onder andere bezoekers kunnen worden ontvangen. Deze

receptie/balie is vanuit de entree duidelijk zichtbaar en heeft zicht op alle bezoekers en leerlingen die de school binnenkomen. Aan deze receptie is plek voor één werkplek. Hier in de buurt bevindt zich eveneens de EHBO-ruimte, die tevens gebruikt kan worden als kolfruimte. Nabij de entree zijn tevens de werkplekken voor conciërges gesitueerd. Vanuit deze conciërgeruimte is er zicht op de centrale ontmoetingshal/aula.

De aula van het Emelwerda is groot genoeg voor de helft van het leerlingenaantal, om de gescheiden pauzes te faciliteren. In de aula wordt gepauzeerd, gegeten en gedronken. Dit is een ruimte waar leerlingen kunnen ontspannen. Omdat er niet op de leerpleinen gepauzeerd wordt, moet de aula groot genoeg zijn om de leerlingen die tegelijk pauze hebben elk een zitplek te kunnen bieden. Gepositioneerd aan de aula is de cateringruimte en de berging voor de producten van de catering.

Daarnaast wordt de aula gebruikt voor open dagen, informatieavonden en andere bijeenkomsten. Daarom dient een deel van de aula voorzien te zijn van een podium dat te koppelen is met zowel het centrale gedeelte van het Kunst & Cultuur-cluster van Emelwerda als het muzieklokaal. Een tribunetrap zal de aula van zitvoorzieningen tijdens gebruik van dit podium voorzien. Het podium inclusief tribunetrap is eenvoudig af te sluiten/zetten van de rest van de aula in verband met het klaarzetten van spullen.

De repro is centraal op de VO-campus gesitueerd, in de buurt van enkele kantoorfuncties. Dichtbij de repro zijn werkplekken voor ICT gevestigd, net als een berging voor papier, disposables etc.

Als derde baliefunctie is er een aparte verzuimbalie opgenomen. Deze is gesitueerd bij de ruimten van zorg & ondersteuning. Deze balie dient zowel als eerste signaalfunctie voor eventuele achterliggende verzuimredenen en als een ontvangstfunctie voor het zorgcluster. Ook is er een servicepunt met uitgifte en een werkplek.

Centrale garderobe/kluisjes

In de nabijheid van de entree en de aula bevindt zich de centrale garderobe met kluisjes voor alle leerlingen. Bij voorkeur staat deze ruimte onder toezicht van de conciërge.

Centraal magazijn

Naast of aangrenzend aan de aula bevindt zich twee centrale magazijnen voor het opbergen van meubilair, zoals stoelen en tafels.

Directie-, staf- en personeelsruimten

Personeelskamer

In de personeelskamer ontmoeten medewerkers elkaar tijdens pauzes, tussen en na hun lessen. De personeelskamer is relatief centraal in het schoolgebouw gepositioneerd en goed bereikbaar voor leerlingen die vragen willen stellen aan medewerkers. In de personeelskamer zijn er plekken om te ontmoeten (pauzeren) en plekken die geschikt zijn voor overleg of (flex)werken buiten de pauzemomenten. Het personeel heeft een eigen buitenruimte. In de personeelskamer is een pantry aanwezig. Ook de garderobe en kluisjes van het personeel bevinden zich in of nabij de personeelskamer.

Kantoor- en overlegruimten

Diverse kantoor- en overlegruimten voor directie, staf en personeel zijn geclusterd nabij de personeelskamer en de ontmoetingshal. Naast de personeelskamer zijn er diverse kantoorruimten met werkplekken voor medewerkers voorzien. Enkele van deze kantoorfuncties zullen centraal op de VO-campus, in ruimtelijke nabijheid van deze functies binnen VariO Onderwijsgroep, gesitueerd worden. Onderstaande opsomming laat de betreffende centrale functies zien:

- Bestuur: naast een werkplek is dit kantoor voorzien van overlegvoorzieningen voor vier personen.
- Bestuurssecretariaat: naast een werkplek is dit kantoor voorzien van overlegvoorzieningen voor twee personen.
- Adviseur bestuur-directie: naast een werkplek is dit kantoor voorzien van overlegvoorzieningen voor twee personen.
- Directie mavo/havo/vwo: naast een werkplek is dit kantoor voorzien van overlegvoorzieningen voor vier personen.
- Directeur bedrijfsvoering: naast een werkplek is dit kantoor voorzien van overlegvoorzieningen voor vier personen.
- ICT: het kantoor voor de ICT en applicatiebeheer voorziet in vier werkplekken inclusief ruimte voor berging.

- HR: naast een werkplek is dit kantoor voorzien van overlegvoorzieningen voor twee personen.

Er zijn tevens functies die bij het Emelwerda College decentraal op de campus worden gesitueerd. Deze kantoren richten zich meer naar de centrale ontmoetingshal/aula van de school waardoor zij voor leerlingen toegankelijk zijn. Het betreft de volgende kantoorruimten:

- Administratie: het kantoor voor de administratie voorziet in vijf werkplekken inclusief ruimte voor een kluis. De werkplekken voor de administratie vormen ruimtelijk een schakel tussen de centrale kantoren op de campus en het Emelwerda College.
- Decaan: naast een werkplek is dit kantoor voorzien van overlegvoorzieningen voor vier personen.
- Vier afdelingsleiders: elke afdelingsleider krijgt een eigen ruimte voorzien van overlegvoorzieningen voor twee personen. Deze kantoren liggen op een centrale locatie waardoor ze voor leerlingen toegankelijk zijn. De afdelingsleiders kunnen door het gebouw verdeeld gepositioneerd zijn.
- Een roosterbureau: het roosterbureau biedt werkplekken voor twee roostermakers. Deze werkplekken liggen op een centrale locatie waardoor ze voor leerlingen toegankelijk en vindbaar zijn.
- Naast de kantoren met werkplekken is er een algemene spreekkamer opgenomen met overlegvoorzieningen voor acht personen.

Zorg en ondersteuning

Op het gebied van zorg en ondersteuning wordt in de volgende ruimten voorzien:

- Drie kantoren voor leerlingbegeleiding, waar naast een werkplek ook overlegvoorzieningen voor twee personen zijn.
- Een kantoor voor de zorgcoördinator, waar naast een werkplek ook overlegvoorzieningen voor vier personen zijn.
- Eén spreekkamer voor overleg tot zes personen.
- Een stilte-/bezienningsruimte waar leerlingen zich even terug kunnen trekken; het is niet de bedoeling dat hier gewerkt wordt. Aangezien deze ruimte gebruikt wordt door leerlingen en gemakkelijk vindbaar moet zijn ligt een centrale ligging of benaderbare locatie voor de hand. Tegelijkertijd moet een veilige omgeving gecreëerd worden waar leerlingen zichzelf durven te zijn.

Facilitaire ruimten

Tot de facilitaire ruimten worden gerekend:

- Serverruimte.
- Patchkasten.
- Werkkasten schoonmaak.
- Toiletten leerlingen.
- Toiletten medewerkers.
- Mindervalidentoilet(ten).
- Kluisjes (centraal nabij de entree, verdeeld over twee/drie ruimten).
- Centraal magazijn.
- Werkplaats technische dienst, centraal op de VO-campus gelegen nabij de logistieke ingang en het Vakcollege.

Onderwijsruimten

Onderwijsruimten die gerekend worden tot de algemene ruimten zijn de bibliotheek, twee flexibele lokalen, een collegezaal en het R&D-lab.

- *Bibliotheek*: de bibliotheek wordt centraal op de campus geclusterd met de mediatheek van VariO Onderwijsgroep. De bibliotheek heeft bij voorkeur een ruimtelijke relatie met het vakkencluster Talen. De mediatheek/bibliotheek voorziet in computerwerkplekken, een open leercentrum en boekuitgifte.
- *Flexibele instructielokalen/innovatie-hub*: zowel door Emelwerda als door VariO is er een instructielokaal van 56 m² in de flexibele schil opgenomen. Deze kunnen door alle clusters van beide onderwijsorganisaties gebruikt worden. Het gebruik door de diverse scholen pleit voor een centrale ligging tussen de eigen gebieden. Deze twee lokalen zijn middels een flexibele wand geschakeld en kunnen worden ingezet als innovatie-hub voor onderwijsontwikkeling door de kernteams van de scholen, maar ook als examenlokaal of incidenteel vaklokaal.
- *Collegezaal*: centraal op de campus is een collegezaal opgenomen. Zowel het Emelwerda College als VariO Onderwijsgroep kunnen van deze zaal gebruik maken voor het geven van reguliere lessen aan meerdere klassen, het organiseren van lezingen of voorstellingen en tijdens informatie- of ouderavonden. In de collegezaal is plek voor 90 leerlingen.
- *Research & Development-lab*: het R&D-lab is onderdeel van het gezamenlijk cluster Technologie & Innovatie. Hier is ruimte voor technologische innovaties en

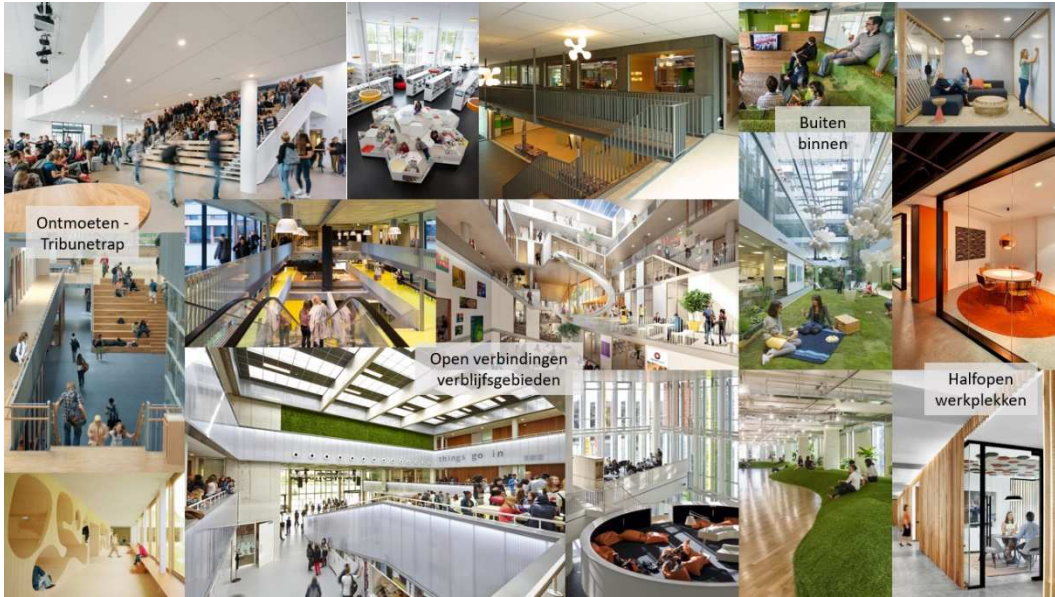
de ontmoeting tussen het onderwijs, de overheid en het bedrijfsleven. De invulling van dit lab zal met externe partners verder uitgewerkt moeten worden.

Ruimteprogramma en beeldverwachting algemene ruimten

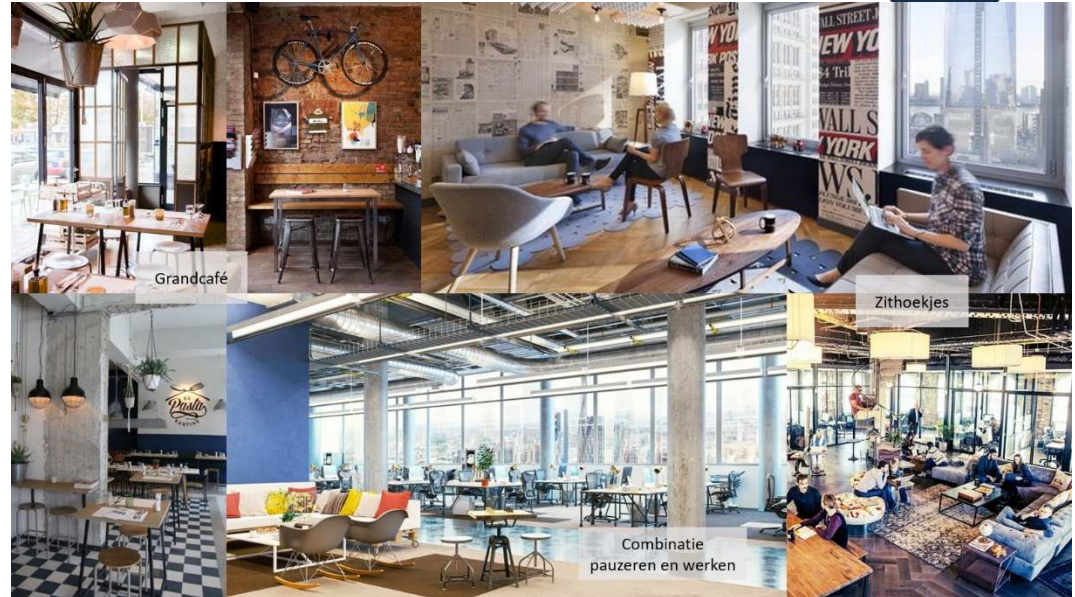
Onderstaand is het ruimteprogramma voor de algemene ruimten van het Emelwerda College opgenomen. De volgende pagina geeft een overzicht van de beeldverwachting voor diverse ruimten.

Tabel 5.7 - Ruimteprogramma algemene ruimten

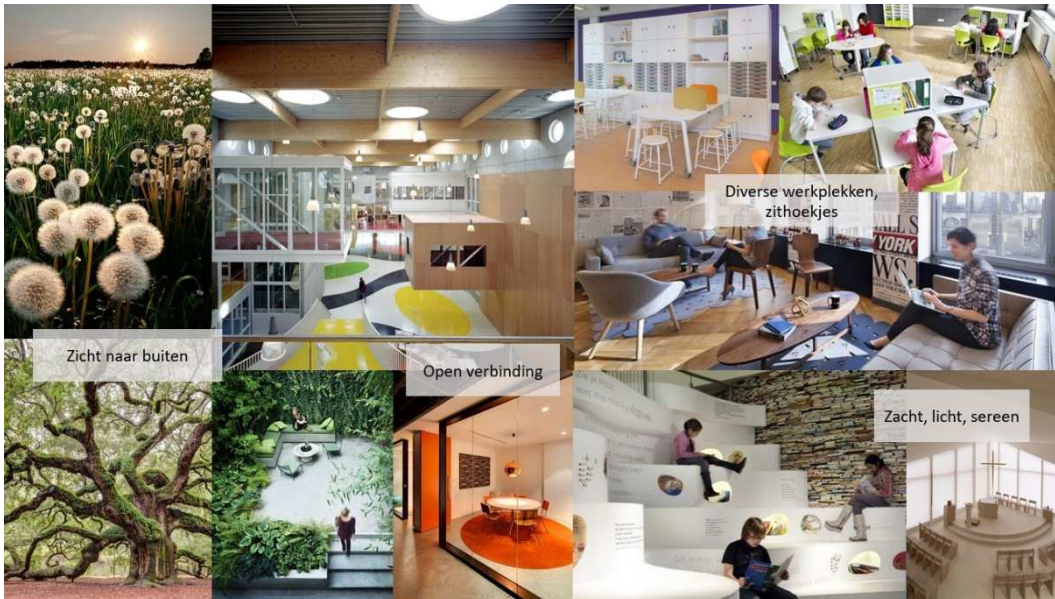
Algemene ruimten Emelwerda	Groepen	Werkpl. Mdw	Overl. Plek	Ruimten	Omvang per ruimte	m2 fno totaal
Ontmoeten						
Aula				1	516	516
Catering/keuken/uitgifte				1	25	25
Catering berging				1	20	20
Centraal magazijn				2	40	80
Front-office						
Receptie / servicepunt		1		1	16	16
Verzuibalie		1		1	7	7
Conciërge werkplekken		2		1	14	14
EHBO-/kolfruimte				1	10	10
Berging				1	10	10
Directie & staf Emelwerda						
Decaan		1	2	1	12	12
Afdelingsleiders		1	2	4	10	40
Administratie		5		1	35	35
Personeelsruimten						
Personeelskamer			25	1	100	100
Kluisjes & garderobe personeel				1	20	20
Zorg & ondersteuning						
Leerlingbegeleiding		1	2	3	10	31
Zorgcoördinator		1	4	1	15	15
Spreekruimte				6	13	13
Stilte-/ Beziningsruimte				1	12	12
Facilitaire ruimten						
Kluisjes					103	103
Subtotaal		18	51	24		1079
Algemene ruimten VO Campus	Groepen	Werkpl. Mdw	Overl. Plek	Ruimten	Omvang per ruimte	m2 fno totaal
Onderwijsruimten						
Gezamenlijke entree campus				1	20	20
Innovatiehub/instructielokaal algemeen	1	1		1	56	56
R&D-lab				1	100	100
Collegezaal	2			1	50	50
Bibliotheek		1		1	25	25
ICT helpdesk		1		1	6	6
Directie & staf Emelwerda						
Bestuurder		1	4	1	16	16
Bestuurssecretariaat		1		1	10	10
Directeur onderwijs		1	4	1	16	16
Directeur bedrijfsvoering		1	4	1	16	16
Adviseur bestuur-directie		1	2	1	12	12
Roosterbureau		2		1	14	14
ICT		4		1	25	25
HR		1	2	1	10	10
Spreekkamer 8 pers			8	1	18	18
Facilitaire ruimten						
Werkplaats technische dienst		2		1	40	40
Waskamer				1	6	6
Repro, papieropslag				1	15	15
Subtotaal	3	17	24	18		455

Figuur 5.17 - Beeldverwachting algemene ruimten, interieur

Figuur 5.16 - Beeldverwachting algemene ruimten, personeelskamer

Figuur 5.19 - Beeldverwachting algemene ruimten, zorgcluster

Figuur 5.18 - Beeldverwachting algemene ruimten, terrein

6. VariO Onderwijsgroep

In dit hoofdstuk volgt de vertaling van de in hoofdstuk 3 omschreven hoofdopzet van de huisvesting naar daadwerkelijke ruimten, relaties en sfeer per deelschool van de VariO Onderwijsgroep. Er is voor gekozen om de diverse deelscholen in de functionele indeling van de onderwijsruimten te laten bestaan. Zo zijn er aparte gedeeltes (deelscholen) voor Zuyderzee Lyceum, X-tuur, Bonifatius mavo en Caleido ISK. Voor iedere deelschool en de clusters BiNaSk, Kunst & Cultuur en Sport & Bewegen volgt een paragraaf met daarin een ruimterelatieschema met beschrijving, een ruimtetabel en foto's die een sfeerimpressie geven. In bijlage B is het totale Programma van Ruimten opgenomen.

6.1. Sfeer en beleving

Een gebouw roept altijd een bepaalde sfeer en beleving op bij mensen. Net zoals de website en open dagen kan het gebouw uitdragen wat de deelscholen van VariO Onderwijsgroep uniek maakt. De **identiteit** van de afzonderlijke deelscholen moet duidelijk in de nieuwbouw te herkennen zijn. Binnen deze indeling is er wel ruimte voor **flexibiliteit**; fluctuaties in leerlingenaantallen tussen de deelscholen moeten binnen het nieuwe gebouw opgevangen kunnen worden. De werkgroep PvE heeft afbeeldingen verzameld die passen bij de gewenste uitstraling en beleving. Deze zijn hieronder opgenomen en toegelicht.

Herkenbaarheid van de deelscholen binnen VariO Onderwijsgroep

Naast de herkenbaarheid tussen het Emelwerda College en VariO Onderwijsgroep is het ook van belang dat de diverse deelscholen van VariO Onderwijsgroep hun eigen **identiteit** uit dragen. De afzonderlijke scholen binnen VariO Onderwijsgroep krijgen in het toekomstige schoolgebouw elk een eigen deelschool. **Herkenbaarheid** van de eigen deelschool in het grote geheel, uiting van de kernwaarden en de identiteit zijn hierbij heel belangrijk. Door kleine 'schooltjes' in de school te plaatsen blijven de **veiligheid, kleinschaligheid en geborgenheid** waarmee de scholen zich op dit moment reeds profileren gewaarborgd.

Overzichtelijk en transparant

Met het oog op de **veiligheid** van leerlingen, medewerkers en bezoekers is het groot van belang dat het nieuwe schoolgebouw overzichtelijk is. Door de duidelijke

herkenbaarheid van de deelscholen weet men waar men zijn moet. De routing is helder. Er is een zekere mate van transparantie in het gebouw waarmee zowel de **overzichtelijkheid** vergroot wordt als de mogelijkheid tot toezicht ontstaat. Dit betekent echter niet dat het geheel overal een open karakter met veel glas heeft. In het gebouw worden keuzes gemaakt tussen gepaste transparantie en juist dichte delen met betrekking tot het voorkomen van afleiding en bieden van geborgenheid.

Rust en ruimte

Ondanks de diversiteit aan deelscholen en identiteiten binnen VariO Onderwijsgroep straalt het geheel **rust** uit. In de vormgeving van de scholen is het duidelijk dat zij allen onder VariO Onderwijsgroep vallen en met elkaar verbonden zijn. De opzet van de deelscholen dient zo vormgegeven te worden dat zowel de afzonderlijke gebieden als het geheel een **ruimtelijke en lichte uitstraling** hebben.

Natuurlijke omgeving

Het gebouw gaat een relatie aan met de natuurlijke omgeving van het campusterrein. Door gebruik te maken van **natuurlijke materialen en kleuren** wordt buiten als het ware naar binnen gehaald. Daarnaast zal het terrein zo ingericht worden dat diverse activiteiten (lesgeven, zelfstandig werk, sport en beweging) plaats kunnen vinden. Vanuit de scholen is er zicht op de groene buitenruimte.

Deze elementen verbinden de diverse identiteiten binnen VariO Onderwijsgroep zonder de gewenste rust, sfeer en overzichtelijkheid uit het oog te verliezen. Leerlingen en medewerkers worden gekend, gezien en gehoord binnen hun eigen deelschool, maar kunnen eveneens gebruik maken van de kansen die de samenwerking op de campus met zich meebrengt.

6.2. Algemene omschrijving leeromgeving

Er is een aantal algemene uitgangspunten, met name in relatie tot lokalen en studiegangen, dat geldt voor alle deelscholen en vakkenclusters.

Leerplein / studiegang

In verschillende deelscholen komen leerpleinen of studiegangen voor. Deze ruimten bieden een plek waar leerlingen zelfstandig, in groepen of onder begeleiding kunnen werken. De studiegang en het leerplein zijn voorzien van verschillende typen werkplekken. De indeling kan per deelschool of vakkencluster verschillen. Het is niet de bedoeling dat er in de pauzes in de studiegang of op het leerplein gepauzeerd wordt, een werksfeer is wenselijk. Het uitgangspunt van voorliggend PvE is dat er geen lessen op leerpleinen of studiegangen worden ingeroosterd. Deze ruimtes worden gezien als overlooppriimte voor de instructielokalen om zo de mogelijkheid te bieden om tijdens lessen en tussenuren zelfstandig te werken aan opdrachten. Bovendien is transparantie tussen de lokalen en studiegangen of leerpleinen belangrijk, met name in het kader van toezicht. Een aandachtspunt is echter dat voorkomen dient te worden dat het leerplein voor te veel afleiding zorgt. Bijvoorbeeld door een hoog-laag verdeling in de transparante delen, waardoor zicht op de werkplekken vanuit een staande positie wel mogelijk is, maar zittend niet.

De studiegang en het leerplein lijken daarmee in functie sterk op elkaar. Bij het Zuyderzee Lyceum is er expliciet voor gekozen deze ruimten vorm te geven als een verbrede gang met werkplekken. De twee termen komen bij VariO Onderwijsgroep daarom afwisselend voor, afhankelijk van de deelschool waarin zij gesitueerd zijn. De functie is vergelijkbaar, de vorm kan afwijkend zijn binnen de deelscholen.

Instructie

In de instructielokalen wordt klassikaal les of uitleg gegeven om vervolgens zelfstandig aan het werk te gaan. Lokalen zijn in principe flexibel inzetbaar voor diverse vakken wanneer het rooster hier om vraagt, maar het mag in de uitstraling duidelijk zijn welk vak er zijn thuisbasis heeft. Door middel van kunst of passende inrichting kan hieraan uiting worden gegeven. Enkele instructielokalen van de deelscholen Bonifatius mavo en Zuyderzee Lyceum gelden als overloopgebied. Hiermee kunnen gemakkelijk fluctuaties in leerlingenaantallen opgevangen worden. Dit pleit voor een ligging van deze lokalen in elkaars nabijheid.

Praktijk

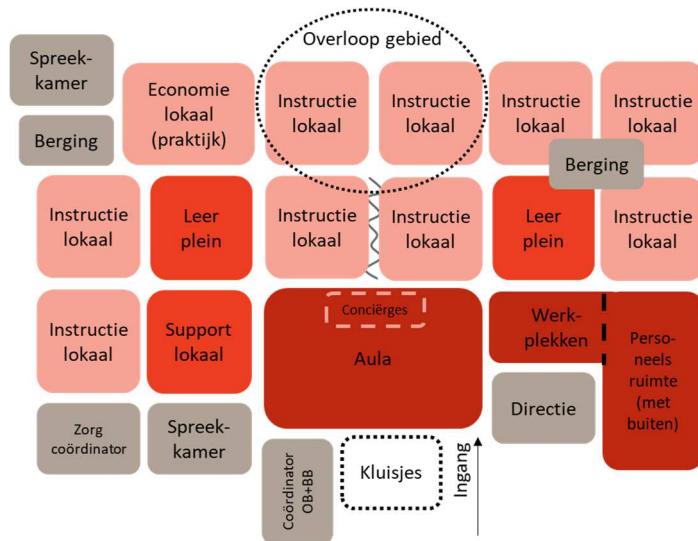
De vakkenclusters BiNaSk en Kunst & Cultuur zijn voorzien van praktijkruimten passend bij de vakken die in deze clusters worden gegeven. Naast deze grotere praktijklokalen zijn de clusters voorzien van aanvullende onderwijsruimten die niet ingeroosterd worden, zoals studio's en diverse lab-/praktijkruimten.

Personeelsruimten en ondersteunende ruimten

De deelscholen hebben elk een eigen personeelskamer met daaraan aangrenzend werkplekken voor de medewerkers. Deze ruimten komen ook centraal in VariO Onderwijsgroep voor, om ook voor de overkoepelende medewerkers buiten de afzonderlijke deelscholen een passende plek te creëren. Verdeeld over de deelscholen en vakkenclusters zijn voldoende spreekkamers die flexibel inzetbaar zijn.

6.3. Bonifatius mavo

De Bonifatius mavo heeft in de hoofdordening een eigen deelschool binnen de campus. Hiermee wordt de kleinschaligheid en veiligheid die in de identiteit van de school liggen gewaarborgd. De deelschool bestaat uit instructielokalen die allen rondom een centrale aula en twee leerpleinen zijn gesitueerd. De school heeft een eigen personeelsruimte en werkplekken voor medewerkers. Sommige instructielokalen van de Bonifatius mavo zijn onderdeel van het overloopgebied tussen deze deelschool en het gebied van het Zuiderzee Lyceum; hiermee wordt flexibiliteit rondom fluctuerende leerlingenaantallen geboden.

Figuur 6.1 - Ruimterelatieschema Bonifatius Mavo

Onderwijsruimten

Instructielokalen

De Bonifatius mavo beschikt over tien instructielokalen. Negen van deze lokalen zijn 56 m² en een economielokaal wordt ook ingezet voor praktijklessen en is daarom 72 m². De instructielokalen worden gebruikt voor de zaakvakken, talen, wiskunde en begeleidingsuren. Voor de lessen BiNaSk, techniek, ICT, beeldende vorming en muziek wordt ook door de Bonifatius mavo gebruik gemaakt van de gezamenlijke clusters Technologie & Innovatie en Kunst & Cultuur.

Twee van de eigen instructielokalen kunnen middels een flexibele wand met elkaar gekoppeld worden. De instructielokalen zijn gesitueerd rondom twee (kleine) leerpleinen en vanuit elk lokaal is het mogelijk overzicht te houden over deze pleinen. Ook vanuit de aula bestaan zichtlijnen naar de instructielokalen.

Leerplein

De Bonifatius mavo is voorzien van twee leerpleinen. Hier kunnen leerlingen zelfstandig aan opdrachten werken. Vanuit de lokalen rondom de leerpleinen is toezicht te houden op deze gebieden. Per leerplein is er een lokaal met dubbele openslaande deuren waarmee een geschakelde grote ruimte gemaakt kan worden.

Personeel

Locatiedirecteur

De locatiedirecteuren van VariO Onderwijsgroep krijgen een werkplek binnen hun eigen deelschool. Deze zijn elk voorzien van een kantoor met een werkplek inclusief kastruimte en vier overlegplekken.

Personeelsruimte & werkplekken

De Bonifatius mavo wordt voorzien van een eigen personeelsruimte met aangrenzend een ruimte voor vier werkplekken. Deze zijn visueel aan elkaar gekoppeld. De wens is om de personeelsruimte verbinding met buiten te geven.

Spreekkamer

In de Bonifatius mavo bevinden zich twee spreekkamers waar vier personen kunnen overleggen of kort werk kunnen verrichten. Naast deze ruimte zijn er voorzieningen voor overleg in de werkkamers van de (zorg)coördinatoren.

Ondersteunend

Aula

De aula van de Bonifatius mavo biedt ruimte voor de leerlingen van de onderbouw. Zij kunnen hier pauzeren in de kleinschaligheid en geborgenheid van de deelschool. Vanuit de deelschool is er vanaf meerdere plekken zicht op deze aula; de open, centrale plek van de Bonifatius mavo. De leerlingen van de bovenbouw maken gebruik van de centrale 'VariO-aula'. Deze aula, gelegen tussen het Zuiderzee Lyceum en de Bonifatius mavo, is toegankelijk vanuit de diverse deelscholen. De

bovenbouwleerlingen van de Bonifatius mavo delen deze aula hoofdzakelijk met leerlingen van het Zuyderzee Lyceum.

Conciërgeruimte

Bij de ingang van de deelschool, grenzend aan de aula komen twee werkplekken voor de conciërges. Deze werkplekken hebben overzicht over de aula en de lokalen en fungeren eveneens als een entreebalie voor leerlingen en bezoekers.

Zorglokaal

Naast de instructielokalen is er een support- of zorglokaal aanwezig. Hier kunnen leerlingen extra begeleiding krijgen, een time-out nemen en naartoe uitwijken als ze uit een les gestuurd worden. Er is hier ruimte voor overleg, maar dit kan ook plaatsvinden in de nabijgelegen spreekkamer.

Berging

Voor opslag van lesmaterialen en voorraad zijn er twee bergingen voorzien in de Bonifatius mavo.

Ruimteprogramma Bonifatius mavo

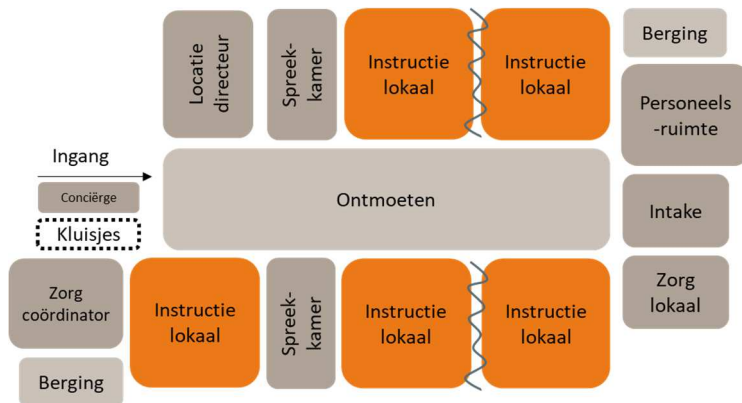
De ruimten omschreven in bovenstaande alinea's zijn hieronder weergegeven in het ruimteprogramma van de Bonifatius mavo.

Tabel 6.1 - Ruimteprogramma Bonifatius mavo

Bonifatius Mavo	Groepen	Werkpl. Mdw	Overl. Plek	Ruimten	Omvang per ruimte	m2 fno totaal
Onderwijsruimten						
Instructielokaal	1	1		9	56	504
Praktijklokaal economie	1	1		1	72	72
Leerplein	1			2	50	100
Personeel						
Kantoor locatiedirecteur		1	4	1	14	14
Personeelsruimte			20	1	35	35
Garderobe en kluisjes personeel				1	0	0
Werkplekken		4		1	20	20
Spreekkamer			4	2	10	20
Ondersteunend						
Aula onderbouw				1	144	144
Conciërgeruimte		2		1		0
Kluisjes					37	37
Zorglokaal		1		1	33	33
Berging				3	10	30
Subtotaal	12	18		24	471	1009

6.4. Caleido

De deelschool van Caleido is voorzien van vijf instructielokalen rondom een eigen ontmoetingsruimte. Deze ontmoetingsruimte kan flexibel worden ingezet tijdens, tussen en na lesuren. Het personeel en de locatiedirecteur hebben een plek binnen de deelschool om dichtbij de leerlingen te kunnen zijn.

Figuur 6.2 - Ruimterelatieschema Caleido ISK

Onderwijsruimten

Instructielokalen

De deelschool Caleido is voorzien van vijf instructielokalen. Deze bieden met elk 56 m² ruimte aan een gedifferentieerde opzet voor groepen van 20 leerlingen. Er zijn twee flexibele wanden toegepast, waardoor telkens twee instructielokalen geschakeld kunnen worden om aan meerdere groepen tegelijkertijd (o.a. wiskunde) instructie te geven. De instructielokalen zijn gesitueerd rondom de centrale ontmoetingsruimte zodat deze eventueel (in de toekomst) ook ingezet kan worden om te differentiëren in werkzaamheden.

Personeel

Kantoor locatiedirecteur

De locatiedirecteur krijgt een werkplek binnen de eigen deelschool. Dit kantoor is voorzien van een werkplek inclusief kastruimte en vier overlegplekken.

Kantoor zorgcoördinator

Naast de locatiedirecteur krijgt ook de zorgcoördinator van Caleido een eigen kantoor. Deze ruimte is voorzien van een werkplek inclusief kastruimte en vier overlegplekken.

Personeelsruimte & werkplekken

Voor de medewerkers van Caleido is er een personeelsruimte opgenomen waar eveneens gewerkt kan worden. In deze ruimte staan geen volwaardige bureaus met vaste computers, maar er is ruimte om met een laptop kort werk te verrichten. Vanuit de personeelsruimte is er overzicht over de ontmoetingsruimte van Caleido.

Spreekkamers

De twee spreekkamers binnen Caleido zijn beide gesitueerd tussen twee instructielokalen. De ruimten zijn daarmee ook in te zetten voor extra begeleiding of time-out. Om ze multifunctioneel inzetbaar te maken bieden de spreekkamers ruimte aan zes personen; ze zijn daarmee groter dan de reguliere spreekruimten binnen de VariO deelscholen.

Ondersteunend

Ontmoetingsruimte

De leerlingen van Caleido krijgen in de deelschool een eigen ontmoetingsruimte waar ze kunnen pauzeren. Deze is in de nabijheid van de personeelsruimte en wordt omringd door de instructielokalen van de deelschool. De mogelijkheid bestaat om deze ruimte (in de toekomst) ook in te zetten om te differentiëren in werkvormen tijdens en tussen lesuren.

Kluisjes

Nabij de ingang, ontmoetingsruimte en de conciërgewerkplek zijn de kluisjes voor de leerlingen van Caleido gesitueerd.

Conciërgeruimte

De conciërge krijgt een werkplek binnen de ontmoetingsruimte nabij de entree van de deelschool. Vanuit hier is toezicht te houden op zowel de ontmoetingsruimte en kluisjes als de instructielokalen van Caleido.

Zorglokaal

Naast de instructielokalen is er een support- of zorglokaal aanwezig. Hier kunnen leerlingen extra begeleiding krijgen, een time-out nemen en naartoe uitwijken als ze uit een les gestuurd worden. Het zorglokaal is voorzien van een vaste werkplek voor de verzuimcoördinator.

Intake

Caleido heeft het gehele jaar leerlingenintakes. Hiervoor is een aparte ruimte opgenomen. De intakeruimte biedt een vaste werkplek voor een medewerker en een overlegvoorziening voor vier personen. Wanneer er met meer personen overleg plaats moet vinden kan gebruik gemaakt worden van een van de spreekkamers binnen de deelschool.

Berging

Voor opslag van lesmaterialen en voorraad zijn er twee bergingen voorzien in de Caleido deelschool.

Ruimteprogramma Caleido

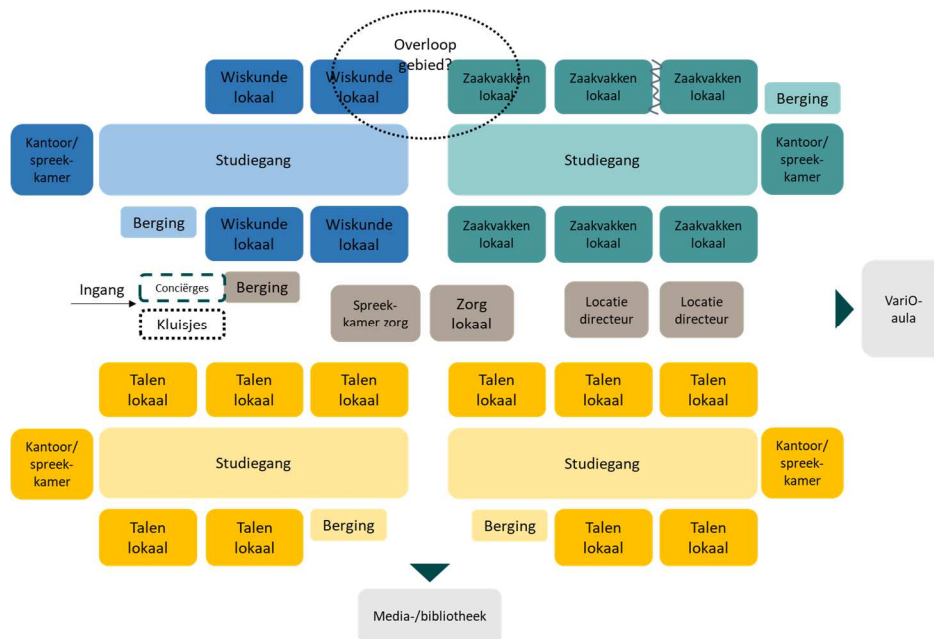
De ruimten omschreven in bovenstaande alinea's zijn hieronder weergegeven in het ruimteprogramma van Caleido.

Tabel 6.2 - Ruimteprogramma Caleido

Caleido ISK	Groepen	Werkpl. Mdw	Overl. Plek	Ruimten	Omvang per ruimte	m2 fno totaal
Onderwijsruimten						
Instructielokaal	1	2		5	56	280
Spreekkamer			6	2	12	24
Personeel						
Kantoor locatiedirecteur		1	4	1	14	14
Kantoor zorgcoördinator		1	4	1	14	14
Personeelsruimte			15	1	35	35
Garderobe en kluisjes personeel				1	0	0
Conciërge		1		1		0
Ondersteunend						
Ontmoetingsruimte				1	80	80
Kluisjes					10	10
Intake		1	4	1	14	14
Zorglokaal		1		1	23	23
Berging				2	10	20
Subtotaal	5	14		17	268	514

6.5. Zuyderzee Lyceum

De deelschool van het Zuyderzee Lyceum vormt het grootste gedeelte van VariO Onderwijsgroep in de opzet van de nieuwe campus. Er is hier gekozen voor een indeling op basis van vakkenclusters. In onderstaand ruimterelatieschema zijn de vakkenclusters van Talen, Wiskunde en de Zaakvakken opgenomen. De overige vakken zullen plaatsvinden in de gezamenlijke clusters Technologie & Innovatie, Kunst & Cultuur en Sport & Bewegen. De leerlingen van het Zuyderzee Lyceum maken gebruik van de centrale 'VariO-aula'.

Figuur 6.3 - Ruimterelatieschema Zuyderzee Lyceum

Onderwijsruimten

Instructielokalen

In totaal beschikt het Zuyderzee Lyceum over 20 instructielokalen, deze lokalen zijn elk 56 m². De vakkenclusters hebben elk een studiegang voor iedere vijf à zes instructielokalen. De zaakvakken zijn voorzien van zes lokalen; twee van deze instructielokalen

kunnen middels een flexibele wand met elkaar gekoppeld worden. Het vakkencluster Wiskunde telt vier instructielokalen. Voor talen zijn tien instructielokalen opgenomen. Deze zijn gesitueerd rondom twee studiegangen. In de instructielokalen wordt klassikaal les of uitleg gegeven om vervolgens zelfstandig aan het werk te gaan in het lokaal of op de studiegang. Het mag in de uitstraling van de instructielokalen duidelijk zijn dat het vaklokalen betreft, waarbij rust in uitstraling niet uit het oog verloren raakt.

Een deel van de instructielokalen is zo gesitueerd dat zij als overloopgebied dienen met de Bonifatius mavo, om zo fluctuatie in leerlingenaantallen tussen de scholen op te kunnen vangen.

Studiegangen

De studiegangen van het Zuyderzee Lyceum zijn elk omringd door de instructielokalen van de betreffende vakkenclusters, een spreekkamer voor personeel en een berging. De studiegang biedt een plek waar leerlingen zelfstandig, in groepen of onder begeleiding kunnen werken. Er worden op de studiegang geen lessen ingeroosterd. Transparantie tussen de lokalen en de studiegang is belangrijk, met name in het kader van toezicht. Een aandachtspunt is echter dat voorkomen dient te worden de studiegang voor te veel afleiding zorgt. Daarom is een verdeling tussen gesloten en open wanden tussen de lokalen en de studiegang wenselijk.

Op de studiegangen kan door middel van expositieruimte voor leerlingenwerk een omgeving gecreëerd worden waarin duidelijk is welke vakken er in de verschillende vakkenclusters gegeven worden. Ook hierbij is rust in uitstraling een uitgangspunt.

Het is niet de bedoeling dat er op de studiegangen gepauzeerd wordt, een werksfeer is wenselijk. Docenten werken in hun vrije uren eveneens op de studiegangen om leerlingen van extra begeleiding te voorzien of vragen te kunnen beantwoorden over hun lesstof. De werkplekken op de studiegangen verschillen per vakkencluster. Zo ontstaat er voor leerlingen een diversiteit aan plekken waaruit zij hun eigen voorkeur kunnen kiezen. Gedacht kan worden aan meer individuele, stiltewerkplekken bij het vakkencluster Talen of grote, open groepstafels bij de Zaakvakken en Wiskunde. Ook binnen een studiegang is een variëteit aan werkplekken wenselijk.

Personeel

Locatiedirecteur

De locatiedirecteuren van VariO Onderwijsgroep krijgen een werkplek binnen hun eigen deelschool. Deze zijn elk voorzien van een kantoor met een werkplek inclusief kastruimte en vier overlegplekken. De twee locatiedirecteuren van het Zuyderzee Lyceum hebben elk hun eigen kantoor binnen de deelschool.

Kantoor-/spreekkamer

In elk vakkencluster bevindt zich een spreekkamer waar vier personen kunnen overleggen of kort werk kunnen verrichten. Vanuit deze ruimte is het mogelijk om toezicht te houden op de studiegang. Omdat het vakkencluster Talen twee studiegangen heeft, zijn hier ook twee spreekkamers gesitueerd, elk toegankelijk vanuit een van de studiegangen. Docenten werken in tussenuren ook op de studiegangen.

Ondersteunend

Aula

De leerlingen van het Zuyderzee Lyceum delen de aula met bovenbouwleerlingen van de Bonifatius mavo. Deze aula is daarom gesitueerd buiten de afzonderlijke deelscholen. In paragraaf 6.11 wordt de ruimte verder toegelicht.

Spreekkamer zorg

In elke deelschool is een lokale ruimte voor zorg. Bij het Zuyderzee Lyceum bestaat deze uit een spreekkamer waar vier personen overleg kunnen voeren. Indien nodig kan ook gebruik worden gemaakt van de spreekkamers binnen de vakkenclusters.

Zorglokaal

Naast de instructielokalen is er een support- of zorglokaal aanwezig. Hier kunnen leerlingen extra begeleiding krijgen, een time-out nemen en naartoe uitwijken als ze uit een les gestuurd worden. Er is hier ruimte voor overleg, maar dit kan ook plaatsvinden in de nabijgelegen spreekkamer.

Conciërgeruimte

De conciërges van het Zuyderzee Lyceum krijgen een werkplek nabij de entree van de deelschool en de ontmoetingshal met centrale 'VariO-'aula. Het overzicht is bij de plaatsing van deze werkplekken een belangrijk aandachtspunt.

Berging

Voor opslag van lesmaterialen en voorraad is er een berging voorzien aan elke studiegang in de deelschool van het Zuyderzee Lyceum. Daarnaast is er een berging aanwezig nabij de conciërgewerkplek.

Ruimteprogramma Zuyderzee Lyceum

De ruimten omschreven in bovenstaande alinea's zijn hieronder weergegeven in het ruimteprogramma van het Zuyderzee Lyceum.

Tabel 6.3 - Ruimteprogramma Zuyderzee Lyceum

Zuyderzee Lyceum	Groepen	Werkpl. Mdw	Overl. Plek	Ruimten	Omvang per ruimte	m2 fno totaal
Onderwijsruimten vaksecties						
Instructielokaal talen	1	1		10	56	560
Instructielokaal wiskunde	1	1		4	56	224
Instructielokaal zaakvakken	1	1		6	56	336
Leerplein				4	50	200
Personeel Zuyderzee						
Kantoor locatiedirecteur		1	4	2	14	28
Personeelsruimte			45	1	70	70
Garderobe en kluisjes personeel				1	0	0
Werkplekken		10		1	50	50
Spreekkamer			4	4	10	40
Ondersteunend Zuyderzee						
Zorglokaal		1		1	43	43
Spreekkamer zorg			4	1	10	10
Conciërge ruimte		2		1	12	12
Kluisjes					85	85
Berging				5	10	50
Subtotaal	20	35		41	1058	1708

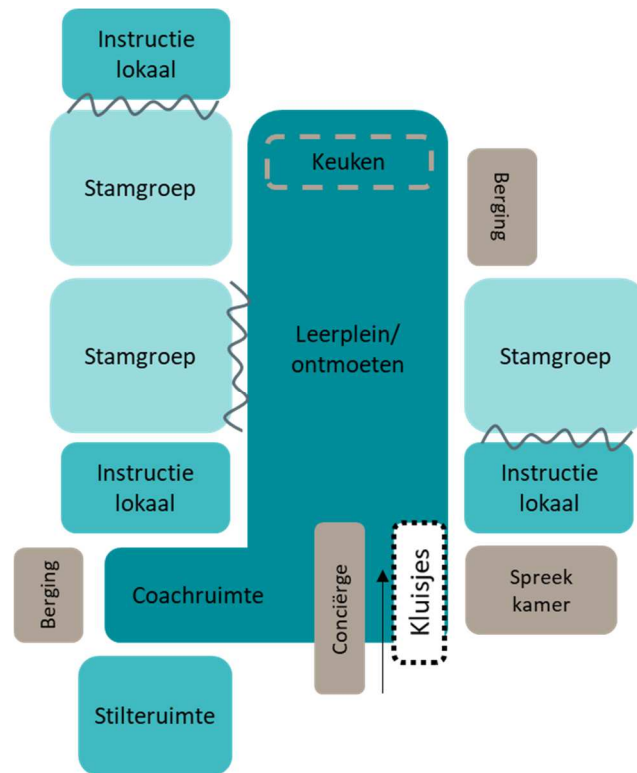
Op de volgende pagina is de beeldverwachting van het Zuyderzee Lyceum weergegeven.

Figuur 6.4 - Beeldverwachting Zuyderzee Lyceum

6.6. X-tuur

De deelschool van X-tuur is vormgegeven vanuit het gebruik van grote stamgroep-ruimten en kleine instructielokalen. Leerlingen kiezen binnen deze deelschool zelf waar ze aan een opdracht werken, dit kan zowel in de verschillende lokalen, als op de gang of het leerplein. De kern van de deelschool wordt gevormd door een ontmoetingsruimte/leerplein waar tevens gewerkt kan worden.

Figuur 6.5 - Ruimterelatieschema X-tuur

Onderwijsruimten

Stamgroepruimten

Rondom de ontmoetingsruimte/het leerplein van X-tuur bevinden zich drie stamgroep-ruimten. Dit zijn lokalen van 56 m², met flexibele wanden en/of openslaande deuren of schuifdeuren te koppelen aan de instructielokalen en/of het leerplein. In deze stamgroepen zitten leerlingen in een heterogene groep bij elkaar om gezamenlijk de dag te starten en te sluiten. In de stamgroep-ruimte kan tevens in een groep of individueel aan de leerdoelen gewerkt worden. Binnen de stamgroep-ruimte wordt gewerkt met gevarieerd meubilair. Zo zijn er plekken waar leerlingen individueel in rust aan een opdracht kunnen werken, plekken voor groepswork of een denktank voor brainstormopdrachten. De plekken zijn van elkaar te onderscheiden door onder andere in vloer of meubilair hoogteverschillen toe te passen.

Instructielokalen

Er bevinden zich in de deelschool van X-tuur drie instructielokalen. Deze verschillen met hun 27 m² van de instructielokalen in de andere deelscholen. In deze instructielokalen wordt aan kleinere groepen instructie gegeven, waarna de leerlingen een eigen plek zoeken om de stof verder eigen te maken. De instructielokalen krijgen elk een andere inrichting, waarbij variatie en speelsheid belangrijk zijn. Wanneer er geen instructie wordt gegeven in de lokalen kunnen deze ook ingezet worden als spreek- of werkruimte.

Stilte ruimte

Omdat de leerlingen van X-tuur zelf hun toetsmomenten inplannen is er een stilte ruimte opgenomen. Hier kunnen toetsen afgenomen worden, maar kunnen leerlingen ook in stilte aan hun opdrachten werken.

Ontmoetingsruimte/leerplein

Nabij de entree van X-tuur bevindt zich een centrale ontmoetingsruimte/leerplein. Deze wordt ingezet om te pauzeren, maar bevat ook werkplekken voor de leerlingen. In de ontmoetingsruimte zijn plekken om je terug te trekken of met een groep aan een opdracht te werken, de ruimte faciliteert dit middels hoeken en nissen, ook het meubilair zal hieraan bijdragen. In deze ontmoetingsruimte/dit leerplein is een keuken verwerkt. Deze kan ingezet worden om kookles te geven aan leerlingen van X-tuur.

Personeel

Coachruimte

Aangrenzend aan de ontmoetingsruimte/het leerplein bevindt zich een coachruimte. Dit is de werkplek voor de medewerkers van X-tuur. De ruimte heeft zicht op de ontmoetingsruimte, maar biedt ook mogelijkheid tot privacy bij het voeren van gesprekken.

Spreekkamer

In de X-tuur deelschool bevindt zich een spreekkamer waar vier personen kunnen overleggen of kort werk kunnen verrichten. Naast deze ruimte kunnen zowel de instructielokalen als de ontmoetingsruimte ingezet worden voor overleg. De zorgmedewerker van X-tuur zal tevens van deze ruimten gebruik maken.

Ondersteunend

Conciërgeruimte

De conciërge krijgt een werkplek in de ontmoetingsruimte van de deelschool.

Berging

Voor opslag van lesmaterialen en voorraad zijn er twee bergingen voorzien in de X-tuur deelschool.

Ruimteprogramma X-tuur

De ruimten omschreven in bovenstaande alinea's zijn hiernaast weergegeven in het ruimteprogramma van X-tuur. Er is tevens een beeldverwachting van X-tuur opgenomen.

Tabel 6.4 - Ruimteprogramma X-tuur

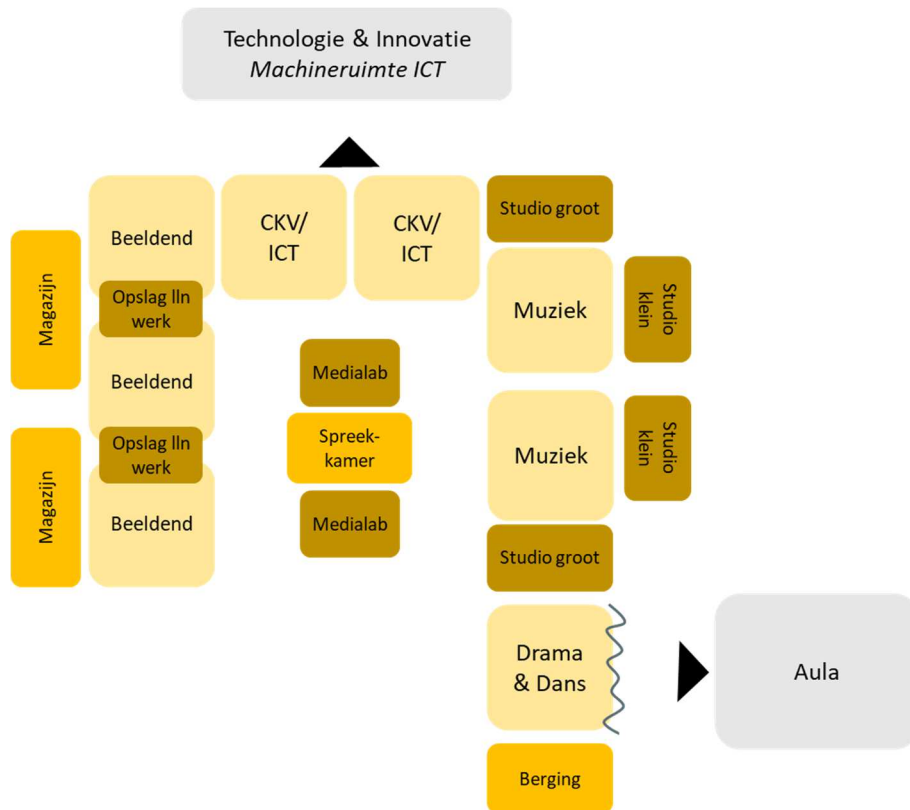
X-tuur	Groepen	Werkpl. Mdw	Overl. Plek	Ruimten	Omvang per ruimte	m2 fno totaal
Onderwijsruimten X-tuur						
Stamgroep	1	1		3	56	168
Instructielokaal		1		3	27	81
Stilteruimte		1		1	40	40
Leerplein/ontmoeting				1	70	70
Keuken				1		
Personeel X-tuur						
Coachingruimte			6	1	18	18
Garderobe en kluisjes personeel				1	0	0
Spreekkamer			4	1	10	10
Ondersteunend X-tuur						
Kluisjes					8	8
Conciërge ruimte		1		1	0	0
Berging				2	10	20
Subtotaal	3	8		15	239	415

Figuur 6.6 - Beeldverwachting X-tuur

6.7. Kunst & Cultuur

Centraal vanaf de gang in het Kunst & Cultuur-cluster zijn enkele (opname)studio's gesitueerd die zowel voor muzieklessen als het opnemen van video's of presentaties te gebruiken zijn. Aan deze gang bevinden zich lokalen van de verschillende vakken. Het vakkencluster Kunst & Cultuur bevindt zich in de nabijheid van het vakkencluster Talen van het Zuyderzee Lyceum en de mediatheek, vanwege de wens voor het gebruik van de opnamestudio's. De lokalen in dit vakkencluster worden gebruikt door alle deelscholen van VariO Onderwijsgroep.

Figuur 6.7 - Ruimterelatieschema vakkencluster Kunst & Cultuur

Algemene onderwijsruimten

Medialabs

Vanaf de gang is er toegang tot twee medialabs. Deze zijn elk voorzien van een green screen en kunnen zowel gebruikt worden voor muziekopnames, als voor het maken van video's of het opnemen van presentaties. De twee medialabs zijn daarom ook inzetbaar tijdens lessen uit de andere vakkenclusters.

Instructielokaal

Er zijn twee instructielokalen voor de theorielessen van CKV en Informatica. In het instructielokaal wordt klassikaal les of uitleg gegeven om vervolgens zelfstandig aan het werk te gaan. Er is in dit lokaal voldoende ruimte voor de opstelling van 20 computers. De instructielokalen grenzen direct aan de machineruimte ICT die zich in het vakkencluster Technologie & Innovatie bevindt.

Muziek

Muzieklokalen

Voor de lessen muziek zijn er twee muzieklokalen in het vakkencluster Kunst & Cultuur opgenomen. In de muzieklokalen zijn diverse tafelopstellingen mogelijk. De wanden moeten geschikt zijn voor het ophangen van bijvoorbeeld gitaren of planken waar andere muziekinstrumenten op kunnen staan. Akoestiek is een belangrijk aandachtspunt in deze ruimte, de vloerafwerking en gordijnen dienen geluiddempend te zijn. Wensen voor de inrichting van het muzieklokaal zijn als volgt:

- 30 tafels en stoelen of stoelen met armtafeltje.
- Digiboard.
- Digitale vleugel.
- Stands voor rijen 16 keyboards.
- Ophangmechanisme voor 25 gitaren.
- Drumstel afgeschermd door plexiglas drumscherm.
- Complete zanginstallatie/microfoons/mengpaneel.
- Versterkers ten behoeve van (bas)gitaren.
- Voldoende stopcontacten in de wanden en vloer.

Er zijn geen aparte bergingen voorzien bij het muzieklokaal. De instrumenten zijn allemaal aanwezig in het lokaal.

Studio's

Aan de muzieklokalen grenzen vier studio's. Twee van deze studio's hebben een groter formaat en zijn daarmee inzetbaar voor een band. Deze grote studio's zijn eveneens vanaf de gang bereikbaar, zodat leerlingen buiten de muzieklessen kunnen repeteren. De twee overige studio's zijn *iets* kleiner en beter geschikt voor het repeteren en/of opnemen van zang, solo-instrumenten of duo-opnames.

Drama

Om de lessen drama te verzorgen is er een eigen lokaal nodig. Dit lokaal kan ook ingezet worden voor muziek, dans of rots & water, maar is wel een specifiek vaklokaal. Het dramalokaal kent een ruime opzet met 95 m², waar leerlingen zich vrij kunnen bewegen en elkaar niet belemmeren tijdens het repeteren. Het lokaal is voorzien van een vlakke, stroeve vloer. De inrichting van het lokaal bestaat uit losse blokken en elementen om te gebruiken tijdens het spel en voldoende zitgelegenheid voor de leerlingen. Middels gordijnen kan het lokaal, dat naar binnen gekeerd is, verder verduisterd worden wanneer nodig. Van buitenaf is er minimaal zicht op het dramalokaal in verband met de spelveiligheid van de leerlingen.

Middels een flexibele wand kan het dramalokaal gekoppeld worden met de centrale 'VariO-aula'. Het lokaal dient dan als podium voor de grote aula en wordt tevens inzetbaar voor voorstellingen, informatieavonden of lezingen, waarbij het publiek in de aula plaatsneemt.

Beeldend

Beeldend lokalen

Er zijn drie beeldend lokalen waar de praktijklessen van Kunst & Cultuur gegeven worden. Deze zijn ruim van opzet en zijn voorzien van flexibele inrichting, bestaande uit een mix van werkbanken voor machines, tekentafels die in hoogte verstelbaar en verplaatsbaar zijn en een soldeertafel met de juiste afzuiging. De beeldend lokalen zijn voorzien van wasbakken met filters. Overige aandachtspunten zijn de akoestiek, voldoende daglichttoetreding, een veiligheidsvloer geschikt voor een praktijkruimte en oplaadmogelijkheden in het lokaal. Vanwege de aanwezigheid van machines zijn er ook noodknoppen in het lokaal gesitueerd. Voorbereiding van de lessen beeldende kunst wordt door de docenten in de beeldend lokalen verzorgd.

Ondersteunend

Spreekkamer

In het vakkencluster Kunst & Cultuur bevindt zich een spreekkamer waar vier personen kunnen overleggen of kort werk kunnen verrichten.

Opslag werkstukken leerlingen

Tussen de beeldend lokalen bevinden zich twee bergingen voor de opslag van werkstukken van leerlingen. Beide bergingen zijn vanuit twee lokalen toegankelijk.

Magazijn beeldende vakken

Naast de opslag voor leerlingen werkstukken beschikken de beeldend lokalen ook over twee magazijnen waar, naast lesmaterialen, ook de klei-ovens en een cirkelzaag gesitueerd zijn. Beide magazijnen zijn vanuit twee lokalen toegankelijk. Toegankelijkheid goederen is een aandachtspunt.

Berging drama

Het vak drama heeft een eigen berging waar lesmaterialen, rekwisieten en kostuums opgeslagen kunnen worden.

Ruimteprogramma Kunst & Cultuur

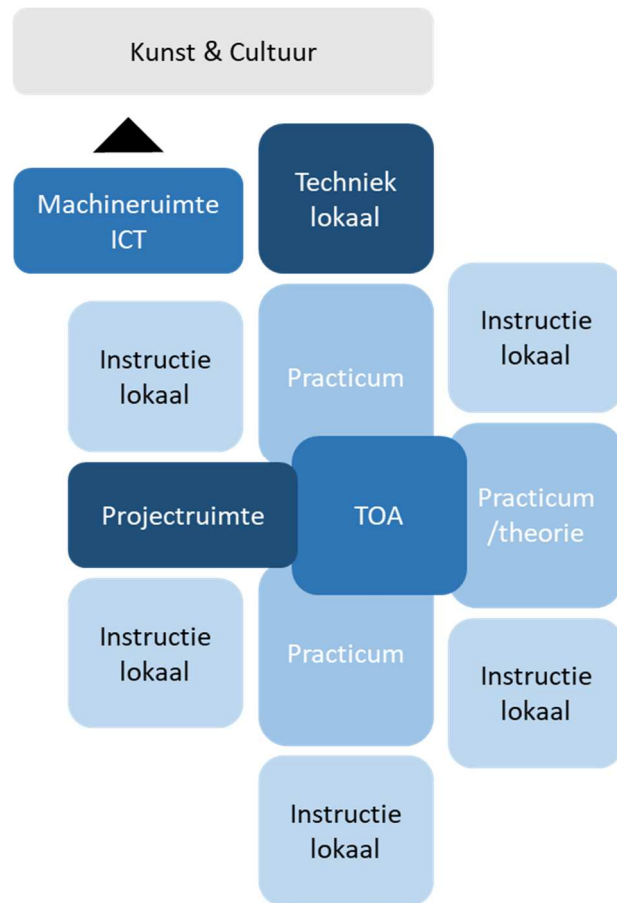
Zie hieronder het ruimteprogramma van het vakkencluster Kunst & Cultuur.

Tabel 6.5 - Ruimteprogramma vakkencluster Kunst & Cultuur

Kunst & cultuur	Groepen	Werkpl. Mdw	Overt. Plek	Ruimten VanO	Omvang per ruimte	m2 fno totaal
Algemene onderwijsruimten						
Medialabs				2	12	24
Praktijk Muziek						
Muzieklokaal	1	1		2	95	190
Studio klein				2	12	24
Studio groot				2	15	30
Praktijk Drama/dans						
Dramalokaal	1	1		1	95	95
Praktijk beeldend						
Beeldend lokaal	1	1		3	95	285
Instructielokaal CKV, Informatica	1	1		2	56	112
Overige ruimten						
Spreekkamer			4	1	10	10
Opslag ln werkstukken				2	20	40
Magazijn beeldend				2	20	40
Berging (drama)				1	20	20
Garderobe en kluisjes personeel				1	4	4
Subtotaal	8	8		21	454	874

6.8. BiNaSk

Het vakkencluster BiNaSk biedt ruimte aan de onderwijsruimten voor de bètavakken: natuurkunde, scheikunde en biologie. Er is voor deze vakken gekozen voor een combinatie van instructielokalen en praktijkruimten. Daarnaast is er in dit cluster ruimte voor een technieklokaal voor vakken als T&T en techniek. Deze lokalen worden gebruikt door alle deelscholen van VariO Onderwijsgroep.

Figuur 6.8 - Ruimterelatieschema vakkencluster BiNaSk

Onderwijsruimten

Instructielokalen

De vijf instructielokalen voor het vakkencluster BiNaSk zijn elk 64 m² en bieden hiermee ruimte aan een demotafel voor de docent. Deze demotafel is voorzien van een water-, gas- en elektra-aansluiting. In de instructielokalen worden theorielessen verzorgd. Er zijn maximaal twee instructielokalen gekoppeld aan een praktijkruimte. In de instructielokalen mag duidelijk zijn dat het om de BiNaSk lokalen gaat, bijvoorbeeld door in een wandschildering het betreffende vak weer te geven. Een van de instructielokalen dient overdag volledig te verduisteren zijn.

Projectruimte

Aanvullend is er in het vakkencluster BiNaSk een projectruimte waarop een TOA toezicht kan houden. Hier kunnen leerlingen zelfstandig aan een (eind)project werken en bestaat de mogelijkheid opstellingen te laten staan.

Praktijk

Praktijkruimte

Voor BiNaSk is ervoor gekozen om vijf instructielokalen te situeren rondom drie praktijklokalen. Een van deze praktijklokalen dient overdag volledig te verduisteren zijn. Roostertechnisch is er één praktijklokaal nodig, door het toevoegen van twee extra praktijklokalen is het mogelijk om in de praktijklokalen binnen een klas te differentiëren tussen instructie en praktijk. Na de instructie kan onder begeleiding of zelfstandig verder gewerkt worden in deze praktijkruimten. Leerlingen werken in een groep of individueel aan proefjes onder toezicht van docenten en/of TOA's. Veiligheid is in deze praktijkruimten een vereiste.

De praktijkruimten van BiNaSk beschikken over de volgende voorzieningen:

- Water, gas en elektra ten behoeve van alle tafels.
- Drie zuurkasten voor scheikunde.
Deze kunnen gesitueerd worden tussen een instructielokaal en de praktijkruimte, waardoor de kast van twee kanten te gebruiken is.
- Hoge (rechthoekige) werktafels met krukken.
De ruimte tussen de wand en de leerlingentafel dient 80 cm te zien.
- Een aansluiting voor een nooddouche.
- Een oogdouche.

- Een wasbak met warmwateraansluiting en 3-4 kranen.
- Demotafels voor de docenten.
De ruimte tussen de demotafel en de dichtstbijzijnde leerlingentafel is 120 cm.
- Vitrinekast.
- Garderobe voor tassen en persoonlijke spullen van leerlingen.
- Kapstokken voor laboratoriumjassen.
- Kastenwanden voor opslag van materialen en apparatuur.

Technieklokaal

In het vakkencluster BiNaSk is eveneens een technieklokaal opgenomen voor lessen techniek en technologie & toepassing. Dit lokaal is 90 m² groot en is voorzien van een kleine werkplaats met kolomboren, schuur- en figuurzaagmachines, een cirkelzaag en een zaagruimte.

Machineruimte ICT

In het cluster Technologie & Innovatie is een machineruimte opgenomen voor de apparaten van ICT, dit betreft onder andere een lasersnijder, een 3D-printer en een drone. Deze machineruimte grenst zowel aan het technieklokaal als aan het instructielokaal CKV/Informatica dat binnen het cluster Kunst & Cultuur gesitueerd is. Vanuit deze lokalen kan tijdens een les onder begeleiding of zelfstandig gebruik gemaakt worden van de apparatuur in de machineruimte.

Het technieklokaal, de machineruimte ICT en het instructielokaal CKV/Informatica vormen een schakel tussen de clusters Technologie & Innovatie en Kunst & Cultuur.

Personeel & Ondersteunend

TOA-ruimte met werkplekken

Er is één TOA-ruimte, die geschakeld is met de praktijk- en projectruimten. De drie vakken hebben elk een eigen deel in de TOA-ruimte, waaronder een berging voor o.a. materialen en glaswerk en afgesloten, brandveilige plek voor het opbergen van chemicaliën en gevaarlijke stoffen (voorzien van een zuur-/loogkast). De ruimte is daarnaast uitgerust met een zuurkast en grote werktafels waar de TOA's voldoende ruimte hebben om practica voor te bereiden. De ruimte is eveneens voorzien van twee spoelbakken met warm- en koudwateraansluiting en ruimte voor een vaatwasser.

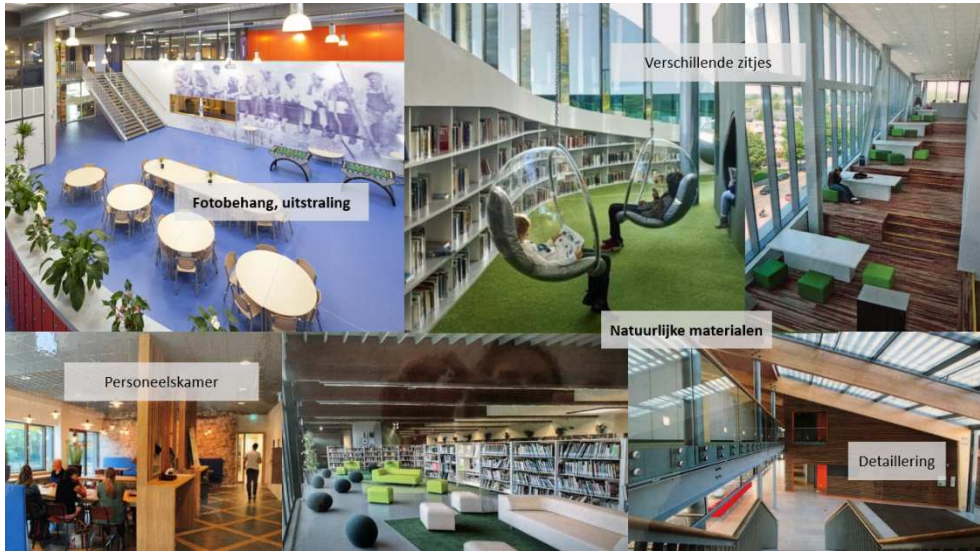
In de TOA-ruimte is ruimte voor werkplekken waar medewerkers kunnen overleggen of kort werk kunnen verrichten. Deze ruimte wordt bijvoorbeeld middels meubilair afgeschermd, maar is flexibel te vergroten of verkleinen. Vanuit de gehele TOA-ruimte is er toezicht op de onderwijsruimten.

Ruimteprogramma BiNaSk

Onderstaand is het ruimteprogramma en de beeldverwachting voor het vakkencluster BiNaSk weergegeven.

Tabel 6.6 - Ruimteprogramma vakkencluster BiNaSk

Technologie & innovatie	Groepen	Werkpl. Mdw	Overl. Plek	Ruimten	Omvang per ruimte	m2 fno totaal
Algemene onderwijsruimten						
Instructielokaal BiNaS totaal	1	1		5	64	320
Projectruimte				1	40	40
Praktijk						
Praktijkruimte/labs	1	1		3	90	270
Technieklokaal	1	1		1	90	90
Machineruimte ICT				1	25	25
Personeel						
Werkplekken			4	1	0	0
Ondersteunende ruimten						
TOA kabinet				1	82	82
Berging (in TOA ruimte)						0
Magazijn chemicaliën (in TOA ruimte)						0
Garderobe en kluisjes personeel						0
Subtotaal	8	9		13	519	827

Figuur 6.9 - Beeldverwachting vakkencluster BiNaSk

6.9. Sport & Bewegen

Op de VO-campus is bewegen en gezondheid integraal onderdeel van onder andere de terreininrichting en uitstraling. De lessen lichamelijke opvoeding zijn uiteraard onderdeel van het lesrooster van de scholen, maar daarnaast wil men beweging graag stimuleren in de (openbare) binnen- en buitenruimten.

Om de lessen bewegingsonderwijs in de toekomst te kunnen verzorgen heeft VariO Onderwijsgroep (excl. Vakcollege) in totaal vier gymzalen nodig. Met de gemeente Noordoostpolder is kortgesloten dat op het campusterrein drie bestaande gymzalen gerenoveerd worden. Deze zullen door VariO Onderwijsgroep, het Emelwerda College en het Vakcollege gedeeld worden. De overige uren bewegingsonderwijs worden bij externe locaties ondergebracht.

Een aanvullend instructielokaal voor lessen Beweging, Sport & Maatschappij is opgenomen in de flexibele schil van de scholen op de campus, zoals omschreven in paragraaf 6.11, algemene ruimten. Hier kunnen leerlingen videoanalyses maken, sportvideo's bekijken of werken aan een theorieopdracht. Het is dus belangrijk dat er een flexibel instructielokaal nabij het vakkencluster Sport & Bewegen gesitueerd is.

In paragraaf 7.5 is verder uitgewerkt hoe het bewegingsonderwijs op de campus gezamenlijk vormgegeven wordt.

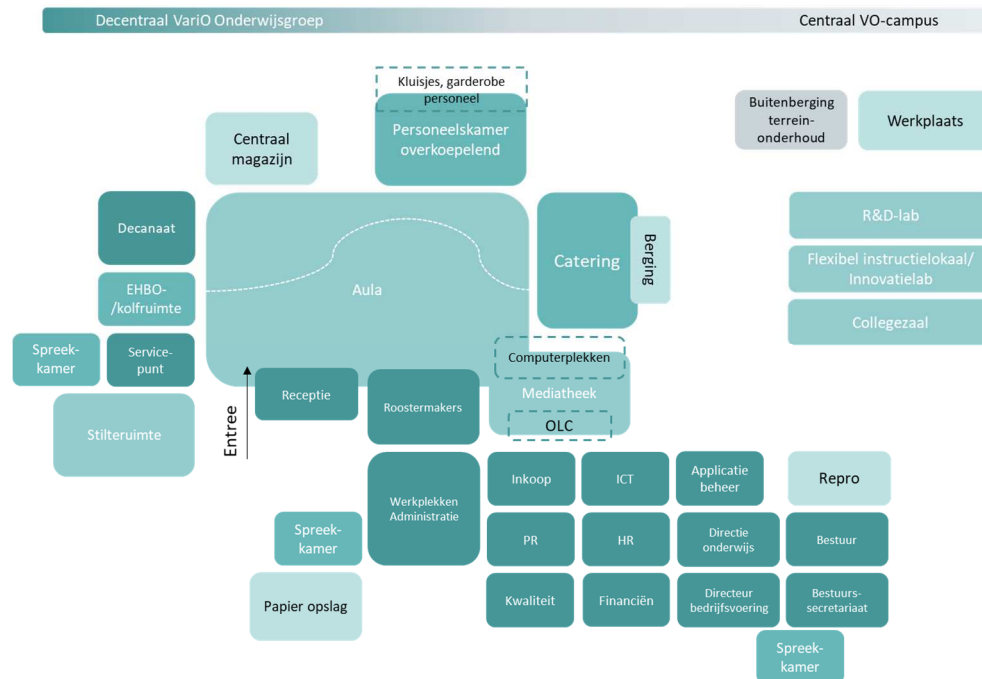
6.10. Gymnasium

Op het Zuyderzee Lyceum wordt lesgegeven in de klassieke talen Grieks en Latijn. De school heeft hier 0,9, of afgerond één instructielokaal voor nodig. Om het gymnasium op de VO-campus te versterken is er een gezamenlijk cluster tussen de scholen gesitueerd. De onderwijsruimten die VariO Onderwijsgroep en Emelwerda College hier gaan delen zijn verder omschreven in paragraaf 7.2.

6.11. Algemene ruimten

Met algemene ruimten worden de ruimten met de functies ontmoeten, frontoffice, directie & staf, personeelsruimten en zorg bedoeld. Enkele van deze ruimten zijn onderverdeeld naar de diverse deelscholen, zoals de kantoren van locatiedirecteuren, zorglokalen en voor een gedeelte de personeelsruimte en ontmoeting. In onderstaand ruimterelatieschema zijn de overgebleven algemene ruimten weergegeven. Daarnaast worden enkele onderwijsruimten aan de algemene ruimten toebedeeld en zijn er een aantal ondersteunende ruimten.

Figuur 6.10 - Ruimterelatieschema algemene ruimten VariO Onderwijsgroep

De algemene functies op de VO-campus zijn verdeeld in decentrale functies binnen de afzonderlijke deelscholen van VariO Onderwijsgroep, functies die centraal in het hart van VariO Onderwijsgroep gesitueerd zijn en functies die de verbinding met het

Emelwerda College aangaan in het centrale gedeelte van de campus. De decentrale functies binnen de deelscholen zijn in de paragrafen over de betreffende deelscholen aan bod gekomen. Deze paragraaf behandelt de functies die centraal binnen VariO Onderwijsgroep liggen en de gedeelde algemene ruimten in de kern van de VO-campus.

Ontmoeten

Aula

De centrale VariO-aula wordt gebruikt voor de gescheiden pauzes van de onderbouw- en bovenbouwleerlingen van het Zuyderzee Lyceum en de bovenbouwleerlingen van de Bonifatius mavo. De aula moet dus groot genoeg zijn voor de helft van de leerlingen van het Zuyderzee Lyceum én de bovenbouw van de Bonifatius mavo. In de aula wordt gepauzeerd, gegeten en gedronken. Dit is een ruimte waar leerlingen kunnen ontspannen. Omdat er niet op de leerpleinen of studiegangen gepauzeerd wordt, moet de aula groot genoeg zijn om de leerlingen die tegelijk pauze hebben elk een zitplek te kunnen bieden. De aula kan flexibel groter of kleiner gemaakt worden, waardoor de veiligheid van de deelscholen gewaarborgd blijft, maar er ook een ruimte is voor grote voorstellingen of activiteiten. Aangrenzend aan de aula is de cateringruimte/keuken en de berging voor de producten van de catering.

Frontoffice

VariO Onderwijsgroep heeft een eigen algemene entree. Nabij deze entree bevindt zich een receptie/balie waar onder andere bezoekers kunnen worden ontvangen. Deze receptie/balie is vanuit de entree duidelijk zichtbaar. Aan deze receptie is plek voor één werkplek. Hier in de buurt bevindt zich eveneens een spreekkamer die visueel en fysiek afsluitbaar is en zo tevens gebruikt kan worden als EHBO- of kolfruimte.

Directie-, staf- en personeelsruimten

Personeelskamer

Naast de personeelskamers in de afzonderlijke deelscholen is er centraal eveneens een personeelskamer gesitueerd. Hier ontmoeten medewerkers elkaar tijdens pauzes, tussen en na hun lessen. In de personeelskamer zijn er plekken om te ontmoeten (pauzeren) en plekken die geschikt zijn voor overleg of (flex)werken buiten de pauzemomenten. Het is wenselijk voor het personeel een eigen buitenruimte te

hebben. In de centrale personeelskamer is een pantry aanwezig. Ook de garderobe en kluisjes van het personeel bevinden zich in of nabij de personeelskamer.

Kantoor- en overlegruimten centraal op de VO-campus

Diverse kantoor- en overlegruimten voor het personeel van VariO Onderwijsgroep zijn geclusterd nabij de centrale personeelskamer en de ontmoetingshal. Naast de personeelskamer zijn er diverse kantoorruimten met werkplekken voor medewerkers voorzien. Enkele van deze kantoorfuncties zullen centraal op de VO-campus, in ruimtelijke nabijheid van deze functies binnen het Emelwerda College, gesitueerd worden. Onderstaande opsomming laat de betreffende centrale functies zien:

- Bestuur: naast een werkplek is dit kantoor voorzien van overlegvoorzieningen voor zes personen.
- Bestuurssecretariaat: dit kantoor is voorzien van een werkplek met bureau en computeraansluitingen.
- Directie onderwijs: naast een werkplek is dit kantoor voorzien van overlegvoorzieningen voor zes personen.
- Directeur bedrijfsvoering: naast een werkplek is dit kantoor voorzien van overlegvoorzieningen voor zes personen.
- ICT: dit kantoor is voorzien van een werkplek met bureau en computeraansluitingen.
- Applicatiebeheer: dit kantoor is voorzien van een werkplek met bureau en computeraansluitingen.
- HR: dit kantoor is naast drie werkplekken voorzien van overlegvoorzieningen voor twee personen.
- Controller: dit kantoor is voorzien van een werkplek met bureau en computeraansluitingen.
- Kwaliteit: dit kantoor is voorzien van een werkplek met bureau en computeraansluitingen.
- PR en communicatie: dit kantoor is voorzien van een werkplek met bureau en computeraansluitingen.
- Financiële administratie: deelt een kantoor met de leerlingenadministratie, dit kantoor vormt de schakel tussen de centrale kantoren en de VariO-scholen.
- Nabij deze centrale kantoorfuncties bevindt zich de repro, inclusief papieropslag, die eveneens centraal op de VO-campus is gesitueerd.

- Naast de kantoren met werkplekken is er een centrale spreekkamer opgenomen met overlegvoorzieningen voor vier personen.

Kantoor- en overlegruimten centraal bij VariO Onderwijsgroep

Er zijn tevens functies die centraal binnen VariO Onderwijsgroep worden gesitueerd. Deze kantoren richten zich meer naar de centrale ontmoetingshal van de school waardoor zij voor leerlingen toegankelijk zijn. Het betreft de volgende kantoorruimten:

- Leerlingenadministratie: deelt het kantoor met de financiële administratie voorziet in zeven werkplekken inclusief ruimte voor een kluis. De werkplekken voor de administratie vormen ruimtelijk een schakel tussen de centrale kantoren op de campus en de VariO-scholen. De administratie is gepositioneerd nabij de receptie van VariO Onderwijsgroep.
- Decanaat: deze kantoren zijn voorzien van een werkplek met bureau en computeraansluitingen.
- Een roosterbureau: het roosterbureau biedt werkplekken voor twee roostermakers. Deze werkplekken liggen op een centrale locatie waardoor ze voor leerlingen toegankelijk en vindbaar zijn.
- Naast de kantoren met werkplekken is er een algemene spreekkamer opgenomen met overlegvoorzieningen voor acht personen.

Zorg en ondersteuning

De voorzieningen voor zorg & ondersteuning worden grotendeels in de deelscholen verzorgd. Op dit gebied wordt in de centrale delen van VariO Onderwijsgroep en de campus enkel voorzien in een spreekkamer die kan worden ingezet om externe partners aan te haken bij zorgvraagstukken of om tussen de scholen expertise uit te wisselen.

Facilitaire ruimten

Tot de facilitaire ruimten worden gerekend:

- Serverruimte.
- Patchkasten.
- Werkkasten schoonmaak.
- Toiletten leerlingen.
- Toiletten medewerkers.
- Mindervalidentoilet(ten).

- Kluisjes (verdeeld over de deelscholen van VariO Onderwijsgroep).
- Centraal magazijn.
- Werkplaats technische dienst, centraal op de VO-campus gelegen nabij de logistieke ingang en het Vakcollege.

Onderwijsruimten

Onderwijsruimten die gerekend worden tot de algemene ruimten zijn de mediatheek, twee flexibele lokalen, een collegezaal en het R&D-lab.

- **Mediatheek:** de mediatheek van VariO Onderwijsgroep wordt geclusterd met de bibliotheek van het Emelwerda College en bevindt zich centraal op de VO-campus. Er wordt een ruimtelijke relatie aangegaan met zowel de afzonderlijke (deel)scholen, als de gezamenlijke vakkenclusters. De mediatheek/bibliotheek voorziet in computerwerkplekken, een open leercentrum en boekuitgifte.
- **Flexibele instructielokalen/innovatie-hub:** zowel door VariO Onderwijsgroep als door Emelwerda is er een instructielokaal van 56 m² in de flexibele schil opgenomen. Deze kunnen door alle clusters van beide onderwijsorganisaties gebruikt worden. Het gebruik door alle scholen pleit voor een centrale ligging tussen de eigen gebieden. Deze twee lokalen zijn middels een flexibele wand te schakelen en kunnen worden ingezet als innovatie-hub voor onderwijsontwikkeling door de kernteams van de scholen maar ook als examenlokaal of incidenteel vaklokaal.
- **Collegezaal:** centraal op de campus is een collegezaal opgenomen. Zowel VariO Onderwijsgroep als het Emelwerda College kunnen van deze zaal gebruik maken voor het geven van reguliere lessen aan meerdere klassen, het organiseren van lezingen of voorstellingen en tijdens informatie- of ouderavonden. In de collegezaal is plek voor 90 leerlingen.
- **Research & Development-lab:** het R&D-lab is onderdeel van het gezamenlijk cluster Technologie & Innovatie. Hier is ruimte voor technologische innovaties en de ontmoeting tussen het onderwijs, de overheid en het bedrijfsleven. De invulling van dit lab zal met externe partners verder uitgewerkt moeten worden.

Ruimteprogramma en beeldverwachting algemene ruimten

Hiernaast is het ruimteprogramma voor de algemene ruimten van VariO Onderwijsgroep opgenomen.

Tabel 6.7 - Ruimteprogramma algemene ruimten VariO Onderwijsgroep

Algemene ruimten VariO	Groepen	Werkpl. Mdw	Overl. Plek	Ruimten	Omvang per ruimte	m2 fno totaal
Ontmoeten						
Aula Zuyderzee Lyceum				1	326	326
Aula Bonifatius mavo bovenbouw				1	130	130
Catering/keuken				1	25	25
Berging catering				1	20	20
Centraal magazijn				2	40	80
Front-office						
Receptie/balie bij hoofdentree		1		1	16	16
Spreekkamer			8	1	18	18
EHBO-/kolfruimte				1	10	10
Directie & staf Vario						
Decanen		1		3	10	30
Leerlingen administratie		4		1	28	28
Financiële administratie		3		1	21	21
Personeelsruimten						
Personeelskamer VariO				1	75	75
Kluisjes & garderobe personeel				1	10	10
Zorg & ondersteuning						
Servicepunt		1		1	6	6
Spreekruimte			4	1	10	10
Stilruimte				1	12	12
Subtotaal		28		19	756	816
Algemene ruimten VO Campus	Groepen	Werkpl. Mdw	Overl. Plek	Ruimten	Omvang per ruimte	m2 fno totaal
Onderwijsruimten						
Gezamenlijke entree campus				1	20	20
Innovatiehub/Instructielokaal algemeen	1	1		1	56	56
R&D-lab				1	100	100
Collegezaal	2			1	50	50
Mediatheek/bibliotheek/OLC		1		1	100	100
ICT helpdesk		1		1	6	6
Directie & staf Vario						
Bestuurder		1	6	1	20	20
Bestuurssecretariaat		1		1	10	10
Directeur onderwijs		1	6	1	20	20
Directeur bedrijfsvoering		1	6	1	20	20
Controller		1		1	12	12
Roostermakers		3		1	18	18
Applicatie beheer		1		1	10	10
ICT		1		1	10	10
Inkoop		1		1	10	10
Communicatie		1		1	10	10
Kwaliteit		1		1	10	10
HR		3	2	1	18	18
Spreekkamer			4	1	12	12
Facilitaire ruimten						
Werkplaats technische dienst		2		1	40	40
Waskamer				1	6	6
Repro. papieropslag		1		1	15	15
Subtotaal	3	21	24	22	574	574

7. Gezamenlijke clusters

Op de VO-campus is er veel ruimte om de samenwerking tussen het Emelwerda College, VariO Onderwijsgroep en eventuele derden/partners te versterken. Dit wordt onder andere vormgegeven in de gezamenlijke clusters waar scholen elkaar treffen. In dit hoofdstuk worden de clusters Gymnasium, Kunst & Cultuur, Technologie & Innovatie, Sport & Beweging, Bestuur & Centrale dienst en Zorg & Ondersteuning verder toegelicht middels de ruimterelatieschema's van Emelwerda College en VariO Onderwijsgroep, de verbinding die zij op sommige plekken met elkaar maken en de aanvullende voorzieningen waar beide onderwijsorganisaties samen gebruik van maken.

7.1. Gezamenlijke algemene onderwijsruimten

Naast de gedeelde vakkenclusters en stafdiensten zijn er enkele algemene onderwijsruimten die door de scholen op de campus gedeeld zullen worden. Het ruimterelatieschema hiernaast laat de ruimtelijke relatie tussen deze algemene onderwijsruimten en het vakkencluster Gymnasium zien.

Flexibele instructielokalen en innovatie-hub

Er zijn twee instructielokalen in de flexibele schil opgenomen. Deze zijn elk 56 m² en kunnen door alle clusters van de scholen gebruikt worden bij piekmomenten in het rooster of als examenlokaal. Het gebruik door alle scholen pleit voor een centrale ligging tussen de eigen gebieden. De instructielokalen zijn aan elkaar en het leerplein van het gymnasium te koppelen middels een flexibele wand of grote (schuif)deuren. Hierdoor ontstaat een grote ruimte die tevens als innovatie-hub voor de kernteams van de scholen ingezet kan worden. De inrichting van de lokalen is flexibel waardoor de kernteams hier kunnen brainstormen en/of vergaderen om onderwijsvernieuwing vorm te geven binnen de scholen op de campus. De flexibele lokalen kunnen tevens als examenlokaal worden ingezet.

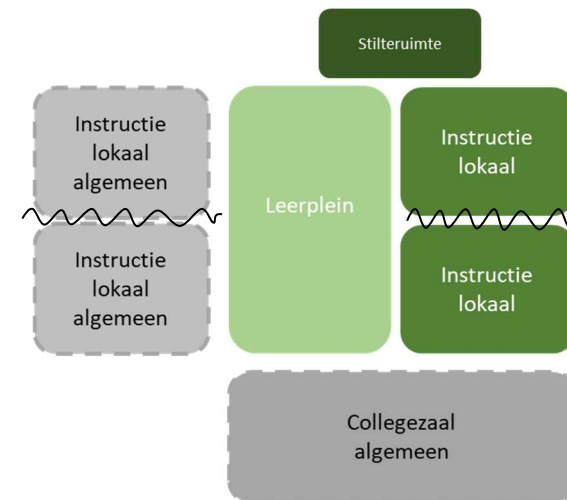
Collegezaal

Om onderwijs te bieden aan meerdere klassen, lezingen (door externen) te faciliteren en ter voorbereiding op het hoger onderwijs is er centraal op de campus een collegezaal aanwezig. Deze is tussen het gezamenlijke cluster Technologie & Innovatie en het vakkencluster Gymnasium gesitueerd, maar is door alle

vakkenclusters van de scholen in te zetten ten behoeve van hun lessen. Ook tijdens informatieavonden, ouderavonden of andere presentaties kan gebruik worden gemaakt van deze collegezaal. In de collegezaal is plek voor circa 90 toehoorders.

7.2. Gymnasium

De klassieke talen van zowel het Emelwerda College als het Zuyderzee Lyceum komen samen in een 'Gymnasium'-cluster. Dit vakkencluster bestaat uit twee instructielokalen, een leerplein en een stilleruimte. Ruimtelijk is er een relatie met de twee flexibele instructielokalen van de scholen en de collegezaal.

Figuur 7.1 - Ruimterelatieschema vakkencluster Gymnasium, algemene onderwijsruimten

Instructielokalen

Het vakkencluster Gymnasium beschikt over twee instructielokalen waar beide onderwijsorganisaties hun lessen klassieke talen verzorgen. Deze lokalen zijn elk 56 m². De instructielokalen kunnen middels een flexibele wand met elkaar gekoppeld worden. In de instructielokalen wordt klassikaal les of uitleg gegeven om vervolgens zelfstandig aan het werk te gaan in het lokaal of op het leerplein. Het mag in de uitstraling van de instructielokalen duidelijk zijn dat het vaklokalen van de klassieke

talen betreft; bijvoorbeeld middels een fotowand zoals op dit moment in het vaklokaal van het Emelwerda College toegepast is.

Leerplein

Het Gymnasiumcluster beschikt over één leerplein, gelegen naast de twee instructielokalen. Het leerplein biedt een plek waar leerlingen zelfstandig, in groepen of onder begeleiding kunnen werken. Er worden op het leerplein geen lessen ingeroosterd. Transparantie tussen de lokalen en het leerplein is belangrijk, met name in het kader van toezicht. Een aandachtspunt is echter dat voorkomen dient te worden dat het leerplein voor te veel afleiding zorgt, bijvoorbeeld door een hoog-laag verdeling in transparante delen aan te brengen. Het is niet de bedoeling dat er op de leerpleinen gepauzeerd wordt, een werksfeer is wenselijk. Op het leerplein is tevens plek voor kasten ten behoeve van het opbergen van lesmaterialen.

Stilteruimte

In het Gymnasiumcluster bevindt zich een stilteruimte waar vier personen zich in stilte kunnen terugtrekken om te werken. Het is eventueel mogelijk deze stilteruimte op momenten flexibel in te zetten als spreekruimte of als werkplek voor docenten.

Ruimteprogramma Gymnasiumcluster

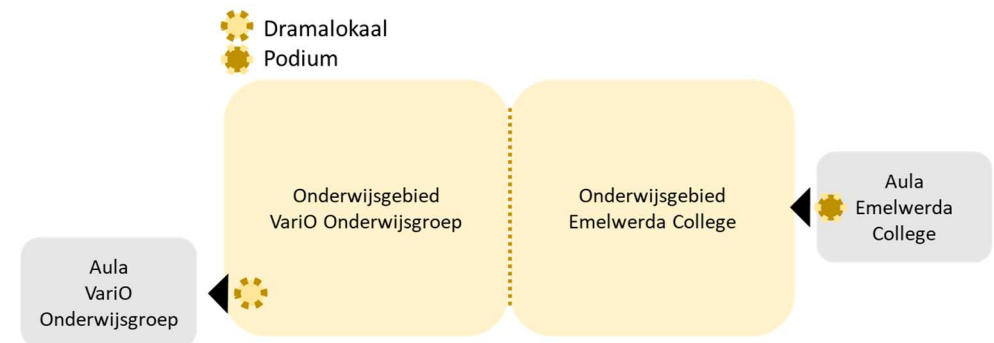
De ruimten omschreven in bovenstaande alinea's zijn hieronder weergegeven in het ruimteprogramma van het Gymnasiumcluster.

Tabel 7.1 - Ruimteprogramma gezamenlijk Gymnasiumcluster

Gymnasium	Groepen	Werkpl.	Mdw	Overl. Plek	Ruimten	Omvang per ruimte	m2 fno totaal
Instructielokaal VariO	1	1			1	56	56
Instructielokaal Emelwerda	1				1	56	56
Leerplein	1				1	50	50
Stilteruimte					1	12	12
Subtotaal	3	1			4	174	174

7.3. Kunst & Cultuur

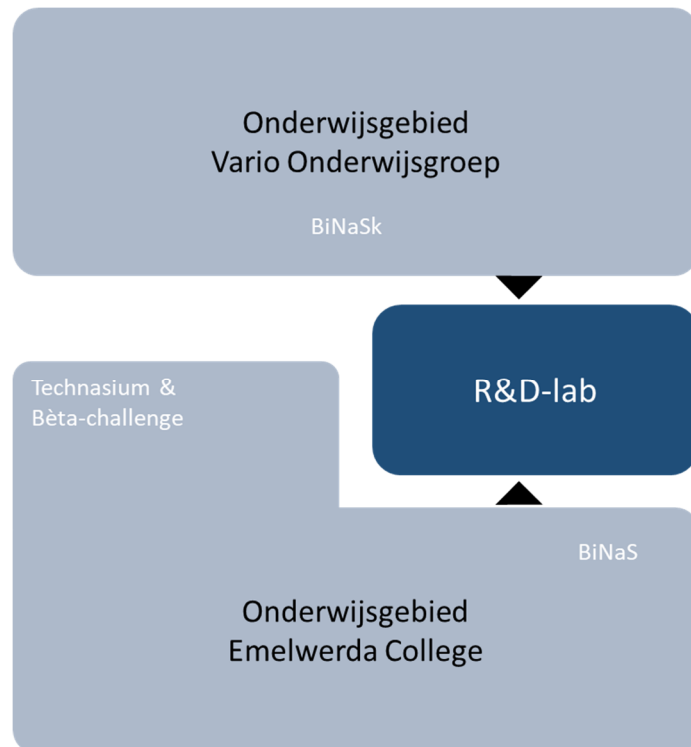
Het gezamenlijke cluster Kunst & Cultuur wordt gevormd door onderwijsruimten binnen het vakkencluster van beide onderwijsorganisaties. De ruimteprogramma's van deze vakkenclusters zijn opgenomen in de hoofdstukken 5 en 6 voor het Emelwerda College en VariO Onderwijsgroep. Binnen dit gezamenlijke cluster worden geen aanvullende ruimten gedeeld. Het clusteren van de onderwijsruimten zorgt ervoor dat er flexibiliteit ontstaat bij fluctuaties van leerlingenaantallen. Daarnaast ademt het cluster een culturele sfeer, wat de lesomgeving voor de kunst- en cultuurvakken versterkt. Beide onderwijsgebieden openen middels een podium naar de aula van de twee onderwijsorganisaties op de campus. Het gezamenlijke cluster Kunst & Cultuur vervult daarmee een centrale functie op de VO-campus.

Figuur 7.2 - Ruimterelatieschema gezamenlijk cluster Kunst & Cultuur

7.4. Technologie & Innovatie

In het gezamenlijk cluster Technologie & Innovatie komen de onderwijsruimten van Technasium, Bèta Challenge en BiNaS van het Emelwerda College en de onderwijsruimten BiNaSk van VariO Onderwijsgroep samen rondom een gedeeld Research & Development-lab (R&D-lab). Voor de onderwijsgebieden van de afzonderlijke scholen wordt verwezen naar hoofdstukken 5 en 6 van dit PvE. Het R&D-lab biedt 200 m² ruimte voor innovatieve toepassingen van technologie in het onderwijs en ontmoeting met externe partners uit het bedrijfsleven, de overheid en het onderwijs.

Figuur 7.3 - Ruimterelatieschema gezamenlijk cluster Technologie & Innovatie

Research & Development-lab

Tijdens een eerste brainstorm over de invulling van het R&D-lab is met een afvaardiging van docenten uit het Technologie & Innovatie-cluster van alle scholen nagedacht over mogelijke functies. Ze zien de ruimte vooralsnog als een bruisende plek waar onderwijs en bedrijfsleven elkaar versterken en die vormgegeven wordt rondom diverse thema's die aansluiten bij het onderwijs. Thema's die tijdens deze brainstorm benoemd zijn, zijn:

- Een (multi)media-gebied, waar leerlingen en externen (parttime) aan opdrachten kunnen werken met betrekking tot grafisch ontwerp, digitaal tekenen of videobewerking. Wat betreft inrichting vragen deze werkzaamheden in ieder geval om pc's met geschikte softwarepakketten.
- Een IT-gebied, waar leerlingen kunnen programmeren, met drones en robotica kunnen werken en hun vaardigheden op het gebied van IT kunnen ontwikkelen.
- Een plek waar leerlingen laagdrempelig met diverse technologieën en materialen kunnen experimenteren. De Maker Movement wordt hierin omarmd.
- Een aanvulling op het Centrum voor Jong Ondernemerschap Noordoostpolder, het lab als plek waar jonge ondernemers en start-ups samenkomen en de verbinding met het onderwijs zoeken.

Binnen deze activiteiten kan tevens een link naar het cluster Kunst & Cultuur gelegd worden, die dan ook ruimtelijk gefaciliteerd dient te worden.

De meerwaarde wordt gevonden in het bundelen van krachten tussen onderwijs, overheid en bedrijfsleven. Bedrijven kunnen zichtbaar worden voor hun potentieel toekomstige werknemers, leerlingen komen in aanraking met diverse beroepsrichtingen en kunnen zich ontwikkelen binnen actuele opdrachten uit 'de echte wereld'. Het R&D-lab vormt de ontmoetingsplek als schakel tussen de diverse partijen.

Het is wenselijk dat er een breed gedragen invulling voor het R&D-lab komt. Daarnaast zien de deelnemers uit de brainstorm graag dat er bemensing wordt georganiseerd om zo een kartrekkersfunctie met betrekking tot het R&D-lab te creëren. Dit zal verder uitgewerkt moeten worden tijdens de ontwerpfase in overleg tussen de betrokken docenten, het bestuur van de onderwijsorganisaties en de verschillende partners van de VO-campus.

7.5. Sport & Bewegen

Normatief bewegingsonderwijs

Normatief zouden de scholen gezamenlijk met het Vakcollege voor 2.720 leerlingen circa 230 uren bewegingsonderwijs moeten verzorgen. Het wettelijk kader gaat uit van 40 uur per week bezetting van gymzalen, terwijl er reëel gezien 39 uur per week ingeroosterd kan worden. Met een bezetting van 39 uur per week wordt door de scholen normatief aanspraak gemaakt op **6** gymzalen. De KVLO adviseert scholen hierbij om, waar mogelijk, gymzalen te realiseren met een oefenvloer van 308 m² (totaal bvo circa 510 m²), waardoor er meer differentiatie in het gymonderwijs kan ontstaan.

Lesuren bewegingsonderwijs

De daadwerkelijke lesuren bewegingsonderwijs van de scholen op de VO-campus wijken af van de norm, alle scholen geven meer bewegingsonderwijs. Het Emelwerda College, VariO Onderwijsgroep en het Vakcollege verzorgen momenteel samen 386 uur bewegingsonderwijs per week aan 3.107 leerlingen. Een bezetting van 39 uur per week in combinatie met 386 lesuren per week geeft een behoefte van 9,9 zalen in 2020. Bij 2.720 leerlingen (uitgaande van de leerlingenprognose voor de nieuwbouw) zouden de scholen 335 uur bewegingsonderwijs verzorgen. Een bezetting van de gymzalen van 39 uur per week betekent dan een ruimtebehoefte van 8,6, of afgerond, **9** zalen.

Bewegingsonderwijs op de VO-campus

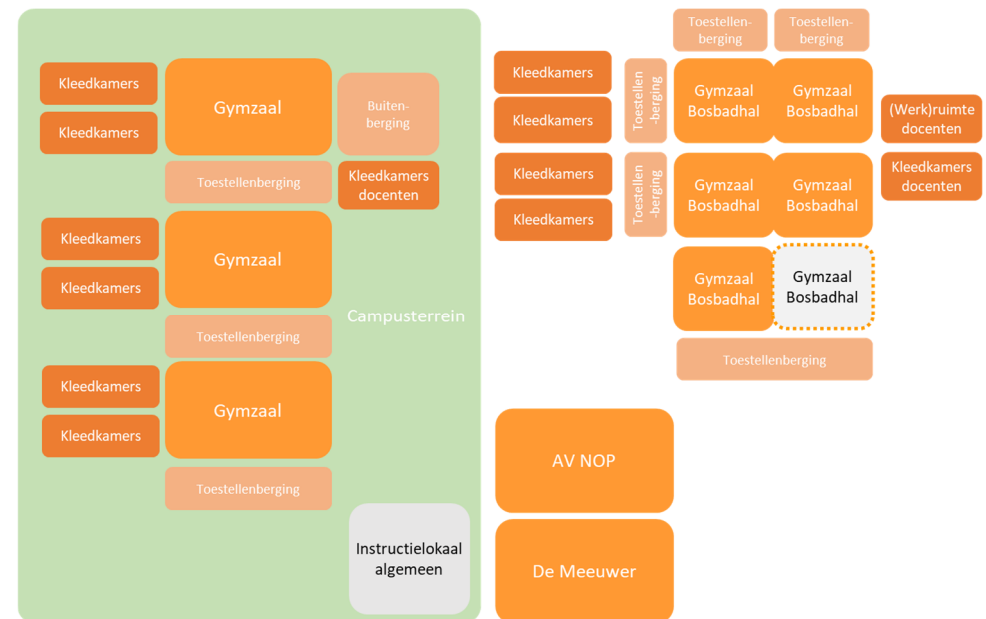
Met de gemeente Noordoostpolder is kortgesloten dat op het campusterrein drie bestaande gymzalen gerenoveerd worden, de overige uren bewegingsonderwijs zullen bij externe locaties worden ondergebracht. Een van de externe locaties die momenteel reeds in gebruik is door de scholen, de Bosbadhal, beschikt op dit moment over vijf zalen. De mogelijkheid dit aantal uit te breiden naar zes zalen bestaat. Daarnaast is er bij de sportlocaties AV NOP, De Meeuwen en de locatie van Flevo Boys de mogelijkheid om buitenlessen te verzorgen. Met de gemeente zal verder worden afgestemd welke locaties binnen de gemeente Noordoostpolder door de scholen op de campus gebruikt kunnen worden ten behoeve van hun lessen bewegingsonderwijs.

Naast de gymzalen op de VO-campus en de externe locaties zal ook het campusterrein bewegingsstimulerend worden ingericht. Door toepassing van een

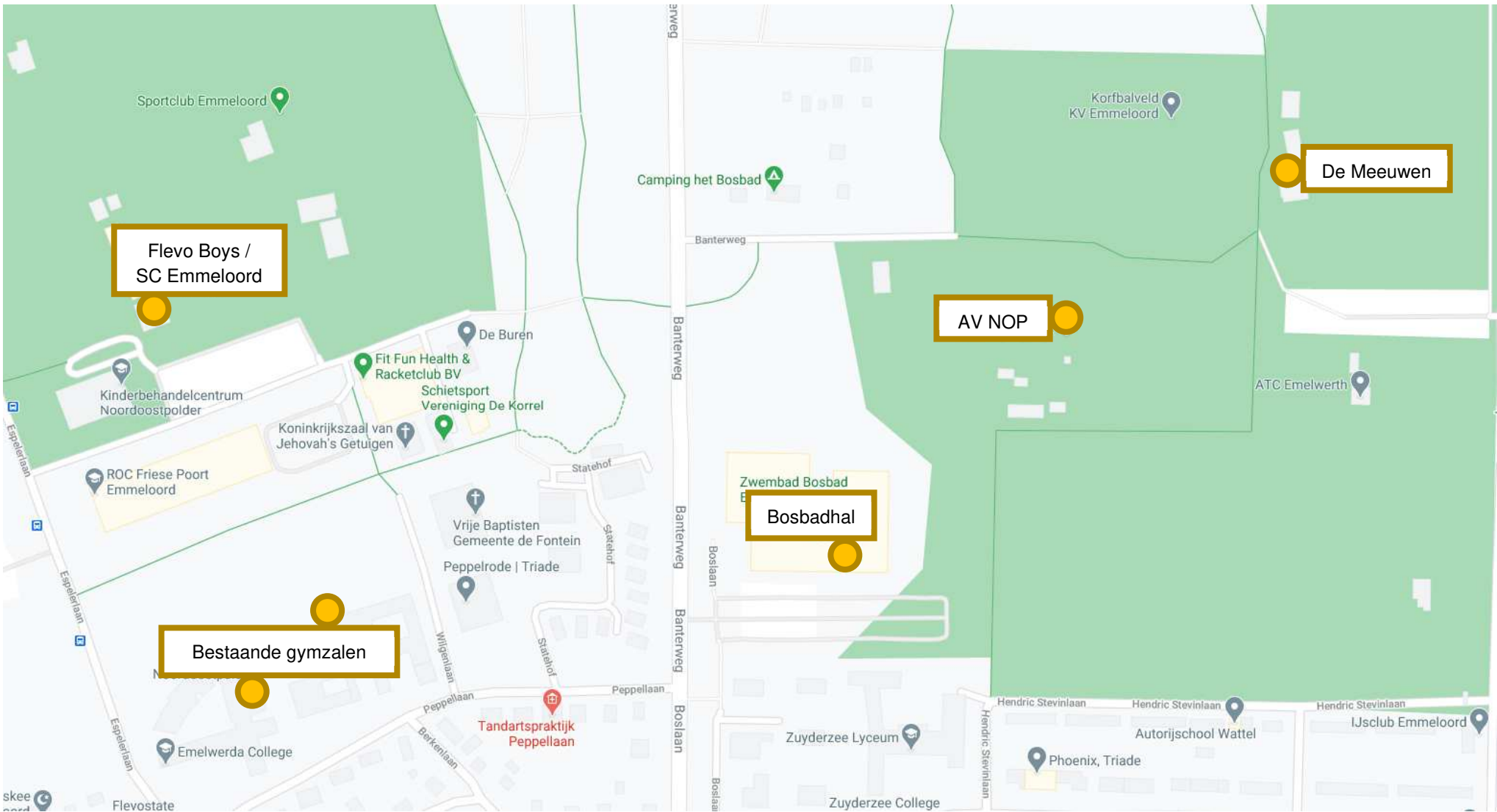
pannakooi, baskets, een parcours of calisthetics-toestellen kan tijdens de LO-lessen eveneens gebruik worden gemaakt van deze faciliteiten.

De hiernavolgende afbeeldingen geven het ruimterelatieschema en de locaties van de faciliteiten voor het gezamenlijk cluster Sport & Bewegen weer.

Aangezien men kansen ziet om de sportvoorziening op de campus te delen met externe huurders (onder andere zaalvoetbal, basketbal) en te gebruiken voor buitenschoolse sportactiviteiten, zal tijdens de ontwerpfase gezocht moeten worden naar een passende manier om te voorkomen dat externe huurders vanuit het gebied van de gymzalen toegang hebben tot de rest van het schoolgebouw.

Figuur 7.4 - Ruimterelatieschema gezamenlijk cluster Sport & Bewegen

Figuur 7.5 - Locaties sportfaciliteiten

7.6. Bestuur & Centrale dienst

De scholen op de VO-campus zien meerwaarde in samenwerking. Om kruisbestuiving en contact tussen het Emelwerda College en VariO Onderwijsgroep te versterken worden enkele kantoorfuncties in elkaars nabijheid gesitueerd. Beide onderwijsorganisaties behouden eigen kantoren voor hun eigen werknemers, maar zullen bijvoorbeeld een gang delen om de eventuele drempel tot onderlinge samenwerking te verlagen. Het gaat hierbij om de volgende functies:

- Bestuur
- Bestuurssecretariaat
- Adviseur bestuur-directie
- Directeur onderwijs
- Directeur bedrijfsvoering
- ICT
- HR
- Financiën
- Administratie
- Facilitaire dienst
- Kwaliteit
- PR en communicatie

Hoe de kantooruimten voor deze medewerkers bij de scholen zijn ingedeeld is te vinden in paragraaf 5.11 voor het Emelwerda College en paragraaf 6.11 voor VariO Onderwijsgroep.

7.7. Zorg & Ondersteuning

De scholen vinden het belangrijk dat zorg en ondersteuning dichtbij de leerlingen geplaatst wordt. Voor leerlingen met een zorgvraag moet de drempel zo laag mogelijk zijn om hulp te halen binnen de school. Specifieke ruimten voor de zorg zijn daarom in de afzonderlijke (deel)scholen gepositioneerd.

De wens is uitgesproken met name op organisatorisch gebied de andere school en externe partners aan te haken. Hiertoe zijn spreekkamers aanwezig waar bij specifieke zorgvragen overleg met partners mogelijk is.

Tijdens het verdere ontwikkelproces van de VO-campus zal nader moeten worden onderzocht welke partners, op welke wijze bij willen dragen aan de samenwerking op de campus met betrekking tot zorg en ondersteuning.

8. Ruimtelijk kader

De hoofdopzet huisvesting uit dit PvE is vertaald in specifieke ruimten en vierkante meters. Leidend daarin zijn het leerlingenaantal, de daarbij behorende normatieve ruimtebehoefte en overige uitgangspunten.

8.1. Leerlingenverdeling en normatieve ruimtebehoefte

Voor het Emelwerda College is 1.031 het aantal leerlingen dat door de stuurgroep als kader wordt gesteld voor de nieuwe huisvesting van de school, verdeeld over de diverse jaren, opleidingen en vakkenclusters in het voortgezet onderwijs. Vanwege het Tienercollege wordt een deel van het totale leerlingenaantal gevormd door leerlingen uit het primair onderwijs. Voor de campus is uitgegaan van 20 leerlingen uit groep 7 en groep 8 die aan het Tienercollege deelnemen. Dit betekent dat de normatieve ruimtebehoefte voor het onderwijs aan de leerlingen van het Emelwerda College inclusief Tienercollege 7.281 m² bvo (inclusief de stafdienst, exclusief LO) is.

Voor VariO Onderwijsgroep betreft dit 1.391 leerlingen in totaal. Hierbij is uitgegaan van 100 leerlingen die bij Caleido ingeschreven zullen staan, 365 leerlingen die hun onderwijs op de Bonifatius mavo volgen en 926 leerlingen die op het Zuyderzee Lyceum (inclusief X-tuur) zitten. De normatieve ruimtebehoefte voor het onderwijs aan deze 1.391 leerlingen is 9.856 m² bvo (inclusief de stafdienst, exclusief LO).

Voor beide onderwijsorganisaties samen wordt er op de nieuwe VO-campus 17.137 m² beschikbaar gesteld.

8.2. Ruimteverdeling

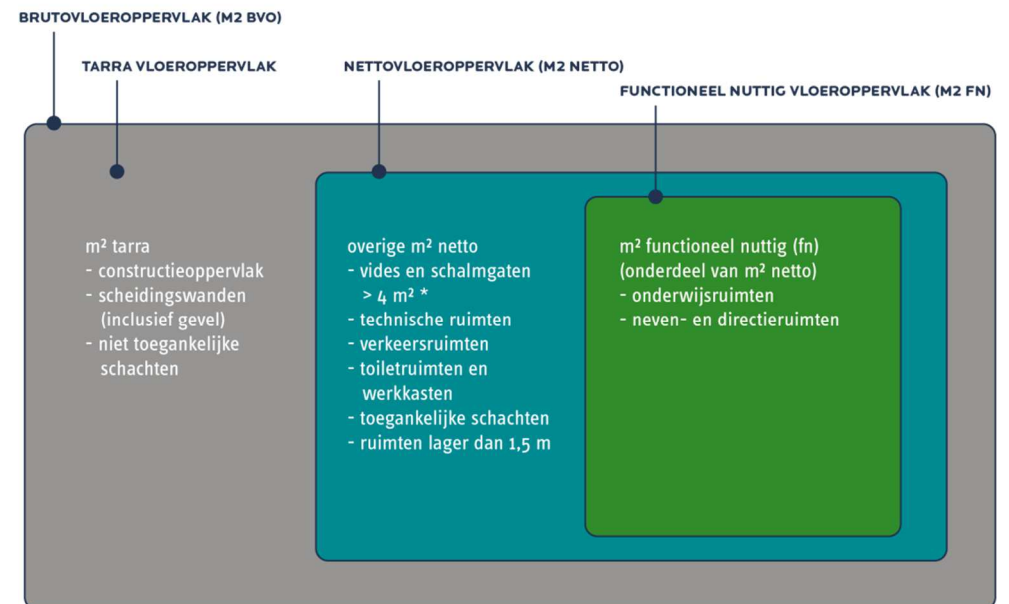
Het vloeroppervlak van een gebouw kan op verschillende manieren worden weergegeven, bijvoorbeeld brutovloeroppervlak (m² bvo), nettovloeroppervlak, nuttig vloeroppervlak en functioneel nuttig vloeroppervlak (m² fno). De standaardisering voor oppervlaktemeting is vastgelegd in de NEN 2580.

Het brutovloeroppervlak (bvo) is de totale vloeroppervlakte van het gebouw gemeten op vloerniveau langs de buitenomtrek van opgaande scheidingsconstructies, dus de buitenzijde van het gebouw inclusief buitenwanden, constructies en installaties, maar exclusief vides (groter dan 4 m²). In de Gemeentelijke Verordening Voorzieningen

Huisvesting Onderwijs wordt de term functioneel nuttig vloeroppervlak (m² fno) gehanteerd. Hiermee doelt men op de voor uitoefening van het onderwijs relevante ruimten: de onderwijs-, neven- en directieruimten.

De term functioneel nuttig vloeroppervlak (m² fno) komt als zodanig niet voor in de NEN 2580, maar gelet op het gebruik komt dit overeen met de term 'woonoppervlak'. Waar in de hiernavolgende teksten functioneel nuttig vloeroppervlak (m² fno) staat vermeld, dient dit als 'woonoppervlak van een gebouw' conform de NEN 2580 te worden gelezen. Onderstaand is een schematisch overzicht van de onderverdeling van het brutovloeroppervlak opgenomen.

Voor de vertaling van vierkante meters fno naar bvo is in dit PvE een factor van **1,44** aangehouden.

* vides > 4 m² tellen überhaupt niet mee voor welk vloeroppervlak dan ook

Figuur 8.1 - Ruimteverdeling conform NEN2580

De volgende ruimten worden niet tot het functioneel nuttig vloeroppervlak gerekend, dit zijn dus ook geen nevenruimten. Deze ruimten vormen het verschil tussen het nettovloeroppervlak en het functioneel nuttig vloeroppervlak:

- Vides en schalmgaten.
- Technische ruimten.
- Verkeersruimten (gangen, trappen, liften etc.).
- Toiletgroepen en werkkasten.
- Schachten.

8.3. Bepaling aantal ruimten

Uitgangspunt voor het bepalen van het Programma van Ruimten is het onderwijsconcept van de scholen, het huisvestingsconcept en het lesrooster. Het benodigd aantal onderwijsruimten is bepaald aan de hand van het toekomstige lesrooster voor 1.031 leerlingen van het Emelwerda College, 365 leerlingen van de Bonifatius mavo, 100 leerlingen van Caleido en 926 leerlingen van het Zuyderzee Lyceum inclusief X-tuur.

Daarbij is uitgegaan van de volgende bezettingsgraad van de ruimten:

- 85% van de roosterposities voor instructielokalen.
- 85% van de roosterposities voor praktijklokalen.
- 100% van de roosterposities voor gymzalen.

Bepaald is dat een roosterpositie bij alle scholen altijd gelijk staat aan een instructielokaal. Dat betekent dat leerpleinen/studiegangen/werkplekken niet ingeroosterd worden.

Het aantal instructielokalen is bepaald door het totaal aantal toekomstige lessen per vakkencluster te delen door bovenstaande bezettingsgraad en de uitkomst naar boven af te ronden. Door deze afronding naar boven ontstaat er ruimte in het rooster om flexibel met de beschikbare fte's om te gaan. Daarnaast zijn twee flexibele instructielokalen aan de scholen toegevoegd om eventuele piekmomenten op te vangen.

Emelwerda College

Voor het Emelwerda College zijn er in totaal 40 instructielokalen (inclusief praktijklokalen Kunst & Cultuur, Tienercollege en flexibel instructielokaal) opgenomen in voorliggend PvE voor 1.031 leerlingen in 2034. Er worden dan 1.323 uren onderwijs gegeven, wat leidt tot een gemiddelde bezetting per lokaal van 33,1 uur per week.

De berekening voor de onderwijsruimten voor Technasium en Bèta Challenge zijn hierbij buiten beschouwing gelaten. Voor deze ruimten is de normatieve behoefte voor technasia berekend aan de hand van het toekomstig aantal groepen. In het ruimteprogramma is het Technasium en Bèta-challenge voldoende ruim voor drie groepen die er simultaan lessen volgen.

VariO Onderwijsgroep

Voor de deelscholen van VariO Onderwijsgroep zijn er in totaal 57 instructielokalen (inclusief praktijklokalen bij het vakkencluster BiNaSk, praktijklokalen muziek, drama en beeldende kunst en een flexibel instructielokaal) opgenomen in voorliggend PvE voor 1.391 leerlingen in 2034. Er worden dan 1.693 uren onderwijs gegeven, wat respectievelijk leidt tot een gemiddelde bezetting per lokaal van 29,7 uur per week.

In de ruimteprogramma's is het aantal groepen leerlingen vermeld. Voor de medewerkers zijn er in het ruimteprogramma werkplekken in de clusters vermeld en daarnaast kan er ook gewerkt worden in de personeelskamer. Voor directie- en staffuncties zijn kantoorruimten voorzien.

8.4. Ruimteprogramma

Het ruimteprogramma is de optelsom van alle afzonderlijke ruimtetabellen. Dit wordt vervolgens afgezet tegen het gestelde ruimtelijk kader uit voorgaande paragrafen. De complete ruimtetabel met daarin alle afzonderlijke ruimten is opgenomen in bijlage B. Daarin is opgenomen hoeveel roosterplekken/groepen leerlingen, hoeveel werkplekken voor medewerkers en hoeveel overlegplekken er aanwezig moeten zijn in het nieuwe gebouw.

Tabel 8.1 - Samenvatting ruimteprogramma Emelwerda College

Emelwerda College	Groepen	Werkpl. Mdw	Overl. Plek	Ruimten	m2 fno	m2 bvo
Talen	12	16	8	18	786	1134
Mens & Maatschappij	8	8	4	12	524	756
Wiskunde	5	7	4	8	335	483
Mens & Natuur	10	20	8	21	1105	1594
Kunst & Cultuur	4	6	2	11	475	684
Gymnasium	2	1	0	3	87	125
Tienercollege	3	3	4	5	204	294
Sport	3	1	0	3	0	0
Algemene ruimten		18	51	24	1079	1556
Algemene ruimten VO-campus	3	17	24	18	455	656
TOTAAL	50	97	105	123	5048	7282

Tabel 8.2 - Samenvatting ruimteprogramma VariO Onderwijsgroep

VariO Onderwijsgroep	Groepen	Werkpl. Mdw	Overl. Plek	Ruimten	m2 fno	m2 bvo
Bonifatius	12	18	32	24	1009	1456
Caleido	5	14	35	17	514	742
Zuyderzee	20	35	73	41	1708	2466
X-tuur	3	8	10	15	415	599
Bèta	8	9	4	13	827	1194
Kunst	8	8	4	21	874	1262
Gymnasium	2	1		4	87	126
Sport	5	5		5	0	0
Algemene ruimten	0	28	36	19	816	1178
Algemene ruimten VO-campus	0	21	24	22	574	828
TOTAAL	63	126	194,0	159	6822	9851

Bovenstaande tabellen geven een samenvatting weer van de ruimtetabellen per vakkencluster van beide onderwijsorganisaties, met uitzondering van het vakkencluster Sport & Bewegen.

8.5. Ruimtebehoefte versus normatief kader

Emelwerda College

Het ruimtelijk kader voor het Emelwerda College is vastgesteld op 7.281 m² bvo bij 1.031 leerlingen. Met een ruimtevraag van 7.282 m² bvo kan geconcludeerd worden dat het gevraagde ruimteprogramma net niet binnen het gestelde kader past, in het ontwerptraject zal één vierkante meter opgelost moeten worden.

VariO Onderwijsgroep

Voor VariO Onderwijsgroep is het ruimtelijk kader bij 1.391 leerlingen vastgesteld op 9.856 m² bvo. Met een ruimtevraag van 9.851 m² bvo kan ook hier gesteld worden dat het gevraagde ruimteprogramma past binnen het gestelde kader.

8.6. Ruimtebehoefte deelscholen

Binnen de nieuwe campus bevinden zich twee deelscholen die (deels) afwijken van het normatief kader voor ruimtebehoefte binnen het regulier voortgezet onderwijs.

Tienercollege

Als schakel tussen het primair- en voortgezet onderwijs biedt het Tienercollege ook onderwijs aan leerlingen uit de klassen 7 en 8 van de basisschool. Voor deze leerlingen is in dit PvE daarom de ruimtenormering per leerling in het primair onderwijs aangehouden. Hierbij is als uitgangspunt genomen dat het Tienercollege in 2034 onderwijs verzorgt voor 20 leerlingen uit klassen 7 en 8.

Caleido

ISK Caleido zal ook op de VO-campus gehuisvest worden. Vanwege de eigen (zorg)vraag die leerlingen binnen deze school hebben is hier behoefte aan extra ruimten zoals meer spreekkamers, ondersteuningsruimten en/of time-outplek. Daarnaast is de groepsgrootte binnen Caleido kleiner dan in de overige deelscholen van VariO Onderwijsgroep. Dit zorgt ervoor dat er per leerling meer ruimtevraag bestaat dan bij de overige scholen op de VO-campus. In overeenstemming met de gemeente Noordoostpolder is er daarom voor gekozen het normatief kader voor het voortgezet onderwijs niet toe te passen op de deelschool van Caleido, maar hier een aangepaste norm voor te voeren.

9. Gebruikseisen gebouw

9.1. Randvoorwaarden wet- en regelgeving

Ten aanzien van het ontwerp zal aan alle relevante wet- en regelgeving en overige overheidsvoorschriften moeten worden voldaan. Binnen dit kader vallen:

- Gemeentelijke Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs.
- Kwaliteitskader Huisvesting Voortgezet Onderwijs, laatste versie.
- Vigerend bestemmingsplan.
- Bouwbesluit.
- Eisen plaatselijke brandweer.
- Voorschriften nutsbedrijven.
- Ministeriële richtlijnen.
- Wet Milieubeheer.
- Wet Geluidhinder.
- NEN 2580.
- Handboek voor Toegankelijkheid.
- Arbowet.
- Eisen voor verkrijgen gebruikersvergunning.
- Convenant gevelonderhoud.
- Publicatiereeks gevaarlijke stoffen.
- HACCP-regelgeving.
- CROW publicatie 317.

9.2. Vrije hoogte ruimten

Minimale vrije hoogte van de in het ruimteprogramma genoemde ruimten:

- Gymzalen: 5,5 meter.
- Aula: 4 meter.
- Lokalen: 2,8 meter.
- Overige onderwijsruimten: 2,8 meter.
- Kantoren, spreekkamers: 2,7 meter.
- Bergingen: 2,7 meter.
- Gangen: 2,6 meter.
- Sanitaire ruimten: 2,4 meter.

9.3. Vormfactoren

Aangezien de diverse bouwkundige elementen (vloeren, gevels, daken, binnenwanden etc.) ieder hun eigen kostprijs kennen, is het van belang te weten hoe deze zich in het ontwerp ten opzichte van elkaar verhouden. Deze verhoudingen worden uitgedrukt in zogenaamde vormfactoren. Voor deze vormfactoren gelden bepaalde grenzen waarbinnen zij zich moeten bewegen om het gebouw binnen de genormeerde stichtingskosten te kunnen realiseren.

Voor de huisvesting van de school worden de volgende indicatieve vormfactoren gegeven:

- Binnenwandoppervlak/brutovloeroppervlak: 0,85.
- Brutovloeroppervlak/gevel- plus dakoppervlak: 1,2.
- Brutogeveloppervlak/brutovloeroppervlak: 0,35-0,40.
- 'Open' geveloppervlak/brutogeveloppervlak: 0,3 - 0,35.
- Open binnenwandoppervlak/bruto binnenwandoppervlak: 0,15-0,17.

9.4. Indelingsflexibiliteit

De tijdshorizon voor onderwijskundige ontwikkelingen is vrij kort in vergelijking tot de levensduur van een schoolgebouw. Het zou daarom in de toekomst ook aangepast moeten kunnen worden aan zich wijzigende onderwijsfuncties. Hiermee dient rekening gehouden te worden bij de positionering van het gebouw op het perceel en bij de uitwerking van het ontwerp. Vandaar dat tijdens het ontwerpproces expliciet aandacht moet worden besteed aan de flexibiliteit ten aanzien van de indeelbaarheid van het gebouw.

9.5. Toegankelijkheid

9.5.1 Algemeen

Het gebruik van verkeersruimten in een schoolgebouw wordt gekenmerkt door piekbelastingen, die een goede verkeersafwikkeling vereisen.

9.5.2 Entrees

In de nieuwbouw worden de scholen op de VO-campus voorzien van diverse entrees:

- De VO-campus krijgt een hoofdentree. Deze ligt tussen het Emelwerda College en VariO Onderwijsgroep in en dient als ontvangst voor de campus en de gezamenlijke clusters.
- Het Emelwerda College en VariO Onderwijsgroep krijgen daarnaast elk hun eigen entree voor leerlingen, personeel, ouders en bezoekers van de school.
- De deelscholen zijn tevens voorzien van een eigen (kleinere) entree. Dit geldt voor Bonifatius mavo, Caleido, X-tuur, Zuyderzee Lyceum en het Tienercollege.
- Het Vakcollege behoudt de eigen entree.

Deze entrees dienen allen voorzien te zijn van een ruime tochtsluis (of tourniquet) en een schoonloopmat. Voor de entrees aan de buitenzijde wordt een schoonlooprooster opgenomen.

9.5.3 Horizontale verkeersafwikkeling

Naast de door de overheid te stellen eisen wordt in schoolgebouwen de breedte van gangen voornamelijk bepaald door de verkeersintensiteit. Op basis van in de praktijk voorkomende situaties zijn criteria opgesteld waarmee de gangbreedte kan worden bepaald. Hiervoor wordt eerst grofweg de bezettingsgraad bepaald op basis van de volgende gemiddelden die zijn afgeleid van het ruimteprogramma:

- Instructielokalen: 2,0 m² per persoon.
- Praktijklokalen: 2,5 - 3,5 m² per persoon.
- Kantoorruimten: 6,0 - 10,0 m² per persoon.
- Leerlingwerkplekken: 2,0 - 2,5 m² per persoon.
- Spreekkamers: 2,0 - 2,2 m² per persoon.

Vervolgens wordt op basis van deze bezettingsgraad de verkeersafwikkeling in de aangrenzende gang berekend. Hiervoor wordt het vloeroppervlak van het aangrenzende verblijfsgebied door de betreffende bezettingsgraden gedeeld. Op deze wijze kan worden berekend hoeveel personen van deze gang gebruik moeten maken. De gangbreedte is vervolgens een afgeleide van de te verwachten personenstroom:

- < 80 personen: circa 2,0 m.
- 80 - 150 personen: circa 2,5 m.
- > 150 personen: circa 3,0 m.

Voor gangen gelden daarnaast de volgende aandachtspunten:

- Concentraties bij lokaaltoegangen vermijden.
- Geen lokaaldeuren gespiegeld naast elkaar of nabij kruisende verkeersstromen of recht tegenover trappen. Geen lokaaldeuren strak nabij compartimenteringsdeuren.
- Ter plaatse van entree(s), kluisjes en fietsenstalling is een vlotte doorstroming vereist.
- Een gang krijgt meerwaarde als deze bij een ruimte betrokken kan worden of voor onderwijsdoeleinden geschikt is.

Naast gangbreedtes bepalen ook deurbreedtes de doorstroming van personen binnen een gegeven tijdsbestek. De totale deurbreedte moet in verhouding tot de te verwachten doorstroom zijn. Om een goede doorstroming te waarborgen dienen deuren aan de volgende minimale eisen te voldoen:

- Vrije doorgang van minimaal 85 cm voor nagenoeg alle deuren.
- Standaardafmetingen met een minimum van 880 x 2.315 mm.
- Deuren van grote ruimten met de vluchtrichting mee laten draaien conform Bouwbesluit.
- Deuren die de gang indraaien mogen de doorstroming niet belemmeren (180° doordraaien).

9.5.4 Verticale verkeersafwikkeling

Omdat de verschillende niveaus in het gebouw ook voor mindervaliden toegankelijk moeten zijn, dient/dienen er naast trappen ook een liftinstallatie en/of hellingbanen te zijn. In verband hiermee moeten niveauverschillen per verdieping zoveel mogelijk worden beperkt. De breedte van de trap moet afgestemd worden op de breedte van de gang.

Het toepassen van hellingbanen dient zoveel mogelijk te worden voorkomen in verband met het ruimtebeslag. Indien ze worden toegepast, dienen ze te voldoen aan de eisen uit het 'Handboek voor Toegankelijkheid'.

De lift is niet bestemd voor gebruik door leerlingen en personeel (kaartbediening), maar uitsluitend voor mindervaliden en bevoorrading.

Secundaire (vlucht)trappen in het gebouw worden ook gebruikt voor intern verkeer en moeten ook representatief zijn en niet te steil.

In het gebouw zullen op een regelmatige afstand trappen moeten worden geplaatst. In algemene verkeersruimten voldoen trappen van circa 1,5 m breed.

9.5.5 Vluchtmogelijkheden en -wegen

Door de plaatselijke overheid worden eisen gesteld ten aanzien van vluchtwegen en -mogelijkheden op basis van het Bouwbesluit. Hiervoor wordt het gebouw onderverdeeld in brand- en rookcompartimenten. Omdat brandcompartimenten dure brandscheidingen met zich meebrengen is een efficiënte compartimentering vereist. De compartimentering en de opzet van de vluchtwegen en -mogelijkheden dienen in een vroeg stadium met de brandweer te worden besproken.

9.5.6 Afsluitbaarheid, compartimentering en avondgebruik

Delen van het gebouw zullen ook buiten schooltijd gebruikt worden, zoals bijvoorbeeld de aula's, gymzalen en het R&D-lab. Voor deze ruimten dient compartimentering te worden toegepast, ook in de verlichting en installaties zoals verwarming en ventilatie. In overleg met beide onderwijsorganisaties dient aan de hand van het ontwerp bepaald te worden welke compartimenteringen aangebracht moeten worden.

9.5.7 Mindervaliden

Om voor mindervaliden toegankelijk te zijn, dient het hele gebouw te voldoen aan de eisen uit het 'Handboek voor Toegankelijkheid'. Naast de nodige ruimtelijke eisen dient, voor zover van toepassing, ook aandacht besteed te worden aan bedieningsknoppen, sluitwerk, hoogtes van loketten, balies, buffetten en kapstokken en extra manoeuvreerruimte bij toegangen naar toiletten en liften.

10. Terrein en locatie

Het terrein van de nieuwe VO-campus is de onderlegger voor het ontwerp, echter met het aangrenzende terrein van het ROC Friese Poort wordt de onderwijs-campus in het geheel groter. De nieuwbouw zal gerealiseerd worden op het bestaande terrein van het Emelwerda College en het Vakcollege, aan de Espelerlaan. Op het terrein is er in de toekomstige situatie veel groen en voldoende beweegmogelijkheid. Er is een directe relatie tussen de aula's en de personeelsruimten met respectievelijk het pauzeplein (per school afzonderlijk) en de (gedeelde) buitenruimte voor het personeel, door onder andere transparantie en bij voorkeur directe toegang. Het terrein rondom de school moet geschikt zijn voor auto- en fietsparkeren en aantrekkelijk zijn voor leerlingen tijdens het pauzeren. De activiteiten in de scholen worden geïntegreerd naar de omgeving en het terrein biedt een uitdagende omgeving voor het bewegingsonderwijs; daarmee krijgt de campus een uitstraling waarin gezondheid en activiteit beeldbepalend zijn. De routing op de campus is gescheiden voor leveranciers, auto's, fietsers, scooters en voetgangers.

Figuur 10.1 - Terrein VO-campus

10.1. Randvoorwaarden terrein

De totale inrichting van het terrein voor de verschillende functies dient in overleg met de betrokken gebruikers bepaald te worden. Aandachtspunten hierbij zijn:

- De stedenbouwkundige eisen.
- De bereikbaarheid en zichtbaarheid van de entrees.
- De verhoudingen verhard en onverhard terrein.
- Bezinning en beschutting.
- De mogelijkheden voor goed toezicht.
- De vandalismegevoeligheid van het terrein en het voorkomen van hangplekken.
- Parcours en andere bewegingsstimulerende inrichting en ruimte.
- De overige voorzieningen, zoals parkeerplaatsen, fietsenstallingen, containerberging en buitenbergingen.

10.2. Terreingrootte

Het campusterrein is circa 36.500 m² groot. Onderstaande tabel geeft de kadastrale percelen weer die voor het campusterrein gebruikt worden. De footprint van de scholen zal ongeveer 60% van het bruto vloeroppervlak beslaan, circa 10.300 m². Daarnaast nemen het bestaande Vakcollege (inclusief gymzaal) en de twee gestapelde gymzalen plek in op de campus met een footprint van circa 3.300 m². In totaal beslaat de bebouwing daarmee circa 13.600 m². Voor de buitenruimte blijft circa 22.900 m² over.

Tabel 10.1 - Kadastrale percelen terrein VO-campus

Kadastraal perceel	Oppervlak in m ²	Huidige invulling
1039	3.457	Deel Emelwerda
1758	7.610	Deel Emelwerda & Vakcollege
1759	8.040	Parkeerterrein
3016	794	Tussenstrook
3018	5.950	Veldje
5210	10.715	De Wilg
Totaal	36.566	VO-campus

10.3. Toegankelijkheid

Vanaf de toegangsweg(en) dient een duidelijke routing aanwezig te zijn naar de parkeerplaatsen voor bezoekers maar ook naar de entrees van de individuele deelscholen. Voor bezoekers moet duidelijk zijn waar de deelscholen zich op de campus bevinden; de identiteit van de scholen draagt verder dan de voordeur.

10.4. Integrale toegankelijkheid (mindervaliden)

De onderwijscampus moet integraal toegankelijk zijn, daarmee ook het terrein. Het toepassen van hellingbanen dient te worden voorkomen of tot een absoluut minimum te worden beperkt. Er dient speciale aandacht te worden gegeven aan de toegankelijkheid van de entrees. In de nabijheid van de hoofdentree moeten op een geschikte plek parkeervoorzieningen voor mindervaliden worden gerealiseerd.

10.5. Groenvoorziening

Het is noodzakelijk om op het terrein, ter aankleding en/of voor het onderbreken van zichtlijnen en het aangeven van grenzen, groenvoorzieningen in de vorm van struiken en/of bomen aan te brengen. De beplanting dient ook zo functioneel mogelijk te worden ingezet en onderdeel uit te maken van het ontwerp. De groenvoorziening moet een uitdagende omgeving voor de leerlingen vormen. Daarnaast dienen de groenvoorzieningen als onderdeel van het lesprogramma; de verschillende scholen op de campus hebben behoefte aan een buitenleslokaal, moestuinen of een groenkas. De groenvoorzieningen moeten op het ontwerp van het gebouw worden afgestemd en de sociale veiligheid niet verslechteren. Er mogen geen giftige planten en struiken worden toegepast. Idealiter hebben de groenvoorzieningen op de campus een onderhoudsarm karakter.

10.6. Parkeren

Al het autoverkeer van en naar de campus moet op een vlotte en veilige wijze in de openbare ruimte worden afgewikkeld. Het aantal te realiseren parkeerplaatsen zal in overleg met de gemeente worden bepaald. De CROW (publicatie 317) voor de middelbare school is van toepassing.

Er dienen minimaal twee parkeerzones ingericht te worden. Eén zone is bestemd voor het stallen van de voertuigen van medewerkers. Deze parkeerzone mag op enige afstand van de entrees gelegen zijn, waarbij een maximum van 5 minuten loopafstand

gesteld is. De tweede parkeerzone is bedoeld voor bezoekers en mindervaliden. De wens is om over de parkeerplaatsen verdeeld oplaadpunten voor elektrische auto's te realiseren. Het aantal is nader te bepalen.

10.7. Rijwielstalling

Voor het personeel zal er een afsluitbare rijwielstalling gerealiseerd worden nabij de hoofdentree. Voor de leerlingen worden per deelschool (onoverdekte) rijwielstapplaatsen op het terrein geplaatst. Voorkomen dient te worden dat fietsen her en der los tegen het gebouw geplaatst worden.

Bij het ontwerp moet rekening worden gehouden met:

- Ligging nabij de terreintoegang op een logische plaats ten opzichte van de schoolentrees en voldoende sociaal veilig.
- Verkeersstromen: fietsen over het terrein moet zoveel mogelijk worden voorkomen.
- Toezicht en voorkoming van diefstal.
- Oplaadpunten voor elektrische fietsen en bromfietsen; voor zowel personeel als leerlingen.
- Gescheiden fietsenstalling voor leerlingen en docenten (al het personeel deelt één fietsenstalling).
- Leerlingen (onoverdekt):
  - Fietsenstalling Emelwerda voor circa 985 fietsen, dat is voor 95% van de leerlingen.
  - Fietsenstalling Tienercollege voor circa 30 fietsen, dat is voor 50% van de leerlingen.
  - Fietsenstalling Bonifatius mavo voor circa 330 fietsen, dat is voor 95% van de leerlingen.
  - Fietsenstalling Caleido voor circa 60 fietsen, dat is voor 50% van de leerlingen.
  - Fietsenstalling X-tuur voor circa 57 fietsen, dat is voor 95% van de leerlingen.
  - Fietsenstalling Zuyderzee Lyceum voor circa 902 fietsen, dat is voor 95% van de leerlingen.
- Docenten (overdekt):
  - Uitgangspunt is 90 plekken (30% van aantal fte scholen).
- Voor parallelle plaatsing 1,5 m² aanhouden. Dit is inclusief manoeuvreerruimte.

- Rekening houden met afwijkend formaat fietsen (mountainbikes, bakfietsen, kratjesfietsen): ongeveer 30% van het totaal.
- Fietsenstalling voor leerlingen: ligging nabij de (deel)schoolentrees.
- Goed gescheiden verkeersstromen. Geen overlap van fietsers, leveranciers, autoverkeer creëren.
- Weggewerkt (bijvoorbeeld in het groen) in het aanzicht van de school.
- Afscheiden zodat diefstal wordt voorkomen, bijvoorbeeld door een laag hekwerk.
- Er is cameratoezicht.

Scooter-/bromfietsenstalling

Rekening houden met een separate scooter-/bromfietsenstalling, ook te gebruiken voor elektrische fietsen, inclusief oplaadpunten.

10.8. Inrichting

Het terrein moet voorzien in voldoende zitplekken en een droogstaplaats. Daarnaast zijn de sportieve wensen benoemd in paragraaf 7.5. Het terrein krijgt een parkachtige uitstraling.

10.9. Pauzeplein

De scholen hebben een eigen pauzeplein, waarbij tevens gedeelde faciliteiten worden gerealiseerd. De omvang van het pauzeplein dient zodanig te zijn dat alle leerlingen tegelijkertijd buiten kunnen pauzeren, bij voorkeur in de zon met ruimte voor voldoende zitelementen. Tevens is er de wens om een plek buiten te realiseren (middels geschikt meubilair) waar in de open lucht lesgegeven kan worden. Het pauzeplein nodigt uit tot bewegen en sport.

De pauzepleinen worden verdeeld in een aantal 'plekken' die op natuurlijke wijze de mogelijkheid bieden aan verschillende groepen om hun pauze aangenaam met elkaar door te brengen. Dit kan middels hoogteverschillen en met diverse soorten zitplekken.

De pauzepleinen dienen aan de volgende eisen te voldoen:

- Veel zon.
- Natuurlijke, groene omgeving.
- Een goede scheiding en opvang van de verkeersstromen bij aanvang van de lessen.

- Het plein zodanig inrichten dat het uitnodigt tot ontspanning, bewegen en ontmoeting (klimwand, basket, pannakooi etc.).
- Geluidsoverlast tussen pauzeplein en lesruimten voorkomen.
- Op strategische plekken afvalbakken plaatsen.
- Rekening houden met toezicht.
- Bereikbaarheid van alle gevels in verband met onderhoud.
- Wandelpaden om de school.
- De wens dat een deel van de buitenruimte ook als lesruimte ingezet kan worden.
- Goede wifi-verbinding.

Een zorgvuldige detaillering in de overgang tussen plein en gebouw vermindert de exploitatiekosten van het gebouw. Denk hierbij aan het voorkomen van opspattend regenwater van verharding tegen de gevel en het moeilijk bereikbaar maken van graffiti-gevoelige gevels.

10.10. Buitenruimte personeel

Voor het personeel is het **wenselijk** om buitenruimten te creëren om te pauzeren. Deze dienen verbonden te zijn met de verschillende personeelskamers. Eventueel als patio of dakterras.

10.11. Bewegwijzering

Op het terrein moeten de hoofdentree en nevenentrees middels eenvoudige en duidelijke bewegwijzering te vinden zijn.

10.12. Buitenbergingen

Een buitenberging is niet opgenomen in het ruimteprogramma van het gebouw en zal losstaand op het terrein worden geplaatst.

10.13. Containerruimte

Op het terrein moet een ruimte worden ingericht voor het (gescheiden) opslaan van afval op een daarvoor geschikte plaats. De plek dient niet te dicht tegen de gevel aan te liggen in verband met brandgevaar. Er is ook een container voor chemisch afval. De containeropstelplaats dient goed toegankelijk te zijn voor afvalbedrijven. Bij voorkeur worden de containers ondergronds geplaatst.

10.14. Afscheidingen

Afscheiding van het terrein door middel van hekken en natuurlijke afscheidingen (bomen/struiken). Rondom het terrein dient een afscheiding aanwezig te zijn. Op het voorterrein een duidelijke afscheiding tussen het terrein van de school en het openbaar terrein. Het realiseren van natuurlijke afscheidingen heeft de voorkeur. Ook de positionering van het nieuwe gebouw op het terrein dient zo ingericht te worden dat een natuurlijke afscheiding ontstaat en 'verstoppingen' voorkomen worden.

Delen van het terrein zijn ook na schooltijden nog toegankelijk (bijvoorbeeld gymzalen). Er moet duidelijk zijn waar men buiten deze tijden wel en niet mag komen.

10.15. Verlichting

Het terrein wordt voorzien van de nodige verlichting om in de avonduren een veilig gebruik van het terrein te waarborgen en donkere hoeken bij het gebouw op te heffen.

10.16. Cameratoezicht

Cameratoezicht is toegestaan, mits dit duidelijk kenbaar wordt gemaakt.

10.17. Bezonning en beschutting

Er moet in het ontwerp worden voorzien in voldoende beschutting voor zowel zon, regen als wind.

10.18. Rookplek

Op de VO-campus geldt een algeheel rookverbod in het schoolgebouw en op het terrein.

Bijlage A: uitwerking werkvormen

Kernwaarden

In de (digitale) kick-off van het PvE-traject hebben alle medewerkers van de scholen hun ideeën mogen formuleren bij de vertaling van de kernwaarden en visie van de scholen naar de huisvesting en de organisatie. De opbrengsten zijn op een online platform bewaard en inzichtelijk. Een samenvatting hiervan is opgenomen in hoofdstuk 2.

Voor de online input van Emelwerda College, [klik hier](#).
 Voor de online input van VariO Onderwijsgroep, [klik hier](#).

De koppeling naar bovenstaande input dient in Google Chrome te worden geopend.

Hiernaast is de input van de medewerkers van het Emelwerda College op hun kernwaarden weergegeven.

Figuur A.10.1 - Opbrengst brainstorm 'Kernwaarden' Emelwerda College

De medewerkers van de scholen van VariO Onderwijsgroep hebben de hiernaast weergegeven input op de kernwaarden van de organisatie gegeven.

Figuur A.0.2 - Opbrengst brainstorm 'Kernwaarden' VariO Onderwijsgroep

Do's en don'ts

In de (digitale) kick-off is aan de medewerkers gevraagd om do's en don'ts aan te geven rondom een aantal thema's. In deze paragraaf is het resultaat daarvan weergegeven. Het zijn individuele antwoorden. Rode bliksemschichten of duimpjes omlaag geven aan dat collega's het er niet mee eens zijn, (groene) hartjes ondersteunen het antwoord juist positief. In de loop van het traject zijn discussiepunten verder verdiept en uitgewerkt. Deze opbrengsten zijn tevens online bewaard en terug te vinden.

Voor de online input van Emelwerda College, [klik hier](#).

Voor de online input van VariO Onderwijsgroep, [klik hier](#).

De koppeling naar bovenstaande input dient in Google Chrome te worden geopend.

Hiernaast zijn de do's en don'ts van de medewerkers van het Emelwerda College op de zes thema's opgenomen.

Figuur A.0.3 - Opbrengst opdracht 'DO's & DON'Ts' Emelwerda College

De medewerkers van VariO Onderwijsgroep hebben de volgende input geleverd als do's en don'ts op de zes thema's met betrekking tot het onderwijs en de huisvesting.

Figuur A.0.4 - Opbrengst opdracht 'DO's & DON'Ts' VariO Onderwijsgroep

Excursie do's en don'ts

Vanwege de coronamaatregelen die gelden tijdens het opstellen van dit PvE is er middels video's een digitale inspiratierondgang georganiseerd. Tijdens een werksessie hebben de werkgroepen van het Emelwerda College en VariO Onderwijsgroep gereageerd op de vier getoonde scholen en hierbij aangegeven welke elementen zij wel, of juist niet graag terug zouden zien in hun toekomstige schoolgebouwen.

Tabel A.0.1 - Do's & Don'ts digitale excursie

		Emelwerda College	VariO Onderwijsgroep
Maurick College	Do's	<ul style="list-style-type: none"> - Gedenktuin - Plafond identiteit (ambacht in panden) - Brede entree/grote hal - Multifunctionele aula - Leerplein vs. grootte lokalen - Splitlevels - Veel licht en glas - Buiten biologieklass 	<ul style="list-style-type: none"> - Transparantie - Individuele tafels - Groen, buiten (Bio buitenlokaal, gedenk-/binnentuin)
	Don'ts	<ul style="list-style-type: none"> - Her en der ouderwets 	<ul style="list-style-type: none"> - Glas, te open - Donker - Felle kleuren (ZZL)
Picasso Lyceum	Do's	<ul style="list-style-type: none"> - Aula met tribunetrap, voorstellingen - Pauzeplaats 	<ul style="list-style-type: none"> - Ramen afwisselend in hoogte - Uitzicht op groen
	Don'ts	<ul style="list-style-type: none"> - Stalen trappen - Smalle gangen - Te kleine lokalen 	<ul style="list-style-type: none"> - Ingang groots, mist menselijke maat - Onverzorgd - Gevel - Kluisjes centraal
Revius Lyceum	Do's	<ul style="list-style-type: none"> - Licht, rust, stilistisch - Glazen dak - Hout in school - Banken leerpleinen, je moet samenwerken - Samenwerking met bibliotheek - Stille-/leesruimte - Voldoende werkruimtes 	<ul style="list-style-type: none"> - Licht, open - Strak - Warm - Leerpleinen, overzicht - Gevel
	Don'ts	<ul style="list-style-type: none"> - 	<ul style="list-style-type: none"> - Noodgebouw blijvend (te klein) - Fietsenstalling te open
Gerrit Rietveld College	Do's	<ul style="list-style-type: none"> - Afwisseling muur/glas - Dakterras 	<ul style="list-style-type: none"> -
	Don'ts	<ul style="list-style-type: none"> - Witte kleuren - Kil - Veel hoeken, overzicht mist 	<ul style="list-style-type: none"> - Kil, steriel - Weinig identiteit - Flexibele wand

Bijlage B: Programma van Ruimten

Emelwerda College

Figuur B.1 tot en met B.4 laten het volledige ruimteprogramma van het Emelwerda College zien. Alle omschreven vakkenclusters en de algemene ruimten zijn in dit overzicht opgenomen.

Talen	Groepen	Werkpl. Mdw	Overl. Plek	Ruimten	Omvang per ruimte	m2 fno totaal
Onderwijsruimten Talen						
Instructielokaal	1	1		12	53	636
Leerplein		2		2	55	110
Spreekkamer			4	2	10	20
Ondersteunend						
Berging				2	10	20
Subtotaal	12	16	8	18	128	786
Maatschappij	Groepen	Werkpl. Mdw	Overl. Plek	Ruimten	Omvang per ruimte	m2 fno totaal
Onderwijsruimten Maatschappij						
Instructielokaal	1	1		8	53	424
Leerplein				1	70	70
Spreekkamer			4	1	10	10
Ondersteunend						
Berging				2	10	20
Subtotaal	8	8	4	12	143	524
Wiskunde	Groepen	Werkpl. Mdw	Overl. Plek	Ruimten	Omvang per ruimte	m2 fno totaal
Onderwijsruimten Wiskunde						
Instructielokaal	1	1		5	53	265
Leerplein		2		1	50	50
Spreekkamer			4	1	10	10
Ondersteunend						
Berging				1	10	10
Subtotaal	5	7	4	8	123	335
Mens & Natuur	Groepen	Werkpl. Mdw	Overl. Plek	Ruimten	Omvang per ruimte	m2 fno totaal
Technasium & Betachallenge						
Samenwerklokaal Bèta-challenge	1	2		1	44	44
Samenwerklokaal Technasium klein	1	3		1	75	75
Samenwerklokaal Technasium groot	1	3		1	85	85
Werkplaats Technasium & Betachallenge	1			1	150	150
Machines / apparatuur				1		
Spreekkamer			4	1	10	10
Materialenruimte				1	15	15
Berging				1	15	15
Onderwijsruimten Binas						
Praktijkruimte/lab		3		1	261	261
Instructielokaal	1	1		6	60	360
TOA-ruimte		3		1	80	80
Berging				3		
Magazijn chemicaliën				1		
Spreekkamer			4	1	10	10
Subtotaal	10	20	8	21		1195

Figuur B.0.1 - Ruimteprogramma Emelwerda College, deel 1

Kunst	Groepen	Werkpl. Mdw	Overl. Plek	Ruimten	Omvang per ruimte	m2 fno totaal
Algemene onderwijsruimten						
Leerplein/PC-werkplekken				1	13	13
Podium				0	60	0
Muziek						
Muzieklokaal	1	1		1	73	73
Studio/ oefenruimtes band				2	20	40
Studio/ oefenruimtes klein				1	12	12
Berging (muziek)						
Beeldend						
Beeldend atelier	1	1		3	90	270
Ondersteunend						
Magazijn groot				1	36	36
Magazijn				1	19	19
Werkplekken / Spreekruimte		2	2	1	12	12
Subtotaal	4	6	2	11		475
Gymnasium	Groepen	Werkpl. Mdw	Overl. Plek	Ruimten	Omvang per ruimte	m2 fno totaal
Onderwijsruimten Gymnasium						
Instructielokalen	1	1		1	56	56
Leerplein	1			1	25	25
Stilruimte				1	6	6
Subtotaal	2	1		3	87	87
Tienercollege	Groepen	Werkpl. Mdw	Overl. Plek	Ruimten	Omvang per ruimte	m2 fno totaal
Algemene onderwijsruimten						
Instructielokaal	1	1		2	53	106
Leerplein	1	1		1	78	78
Personeel						
Werkplekken						
Spreekkamer			4	1	10	10
Overige ruimten						
Magazijn				1	10	10
Subtotaal	3	3	4	5		204

Figuur B.0.3 - Ruimteprogramma Emelwerda College, deel 2

Algemene ruimten Emelwerda	Groepen	Werkpl. Mdw	Overl. Plek	Ruimten	Omvang per ruimte	m2 fno totaal
Ontmoeten						
Aula				1	516	516
Catering/keuken/uitgifte				1	25	25
Catering berging				1	20	20
Centraal magazijn				2	40	80
Front-office						
Receptie / servicepunt		1		1	16	16
Verzuimbalie		1		1	7	7
Conciërge werkplekken		2		1	14	14
EHBO-/kolfruimte				1	10	10
Berging				1	10	10
Directie & staf Emelwerda						
Decaan		1	2	1	12	12
Afdelingsleiders		1	2	4	10	40
Administratie		5		1	35	35
Personeelsruimten						
Personeelskamer			25	1	100	100
Kluisjes & garderobe personeel				1	20	20
Zorg & ondersteuning						
Leerlingbegeleiding		1	2	3	10	31
Zorgcoördinator		1	4	1	15	15
Spreekruimte			6	1	13	13
Stille-/ Bezienningsruimte				1	12	12
Facilitaire ruimten						
Kluisjes					103	103
Subtotaal		18	51	24		1079
Algemene ruimten VO Campus	Groepen	Werkpl. Mdw	Overl. Plek	Ruimten	Omvang per ruimte	m2 fno totaal
Onderwijsruimten						
Gezamenlijke entree campus				1	20	20
Innovatiehub/Instructielokaal algemeen	1	1		1	56	56
R&D-lab				1	100	100
Collegezaal	2			1	50	50
Bibliotheek		1		1	25	25
ICT helpdesk		1		1	6	6
Directie & staf Emelwerda						
Bestuurder		1	4	1	16	16
Bestuurssecretariaat		1		1	10	10
Directeur onderwijs		1	4	1	16	16
Directeur bedrijfsvoering		1	4	1	16	16
Adviseur bestuur-directie		1	2	1	12	12
Roosterbureau		2		1	14	14
ICT		4		1	25	25
HR		1	2	1	10	10
Spreekkamer 8 pers			8	1	18	18
Facilitaire ruimten						
Werkplaats technische dienst		2		1	40	40
Waskamer				1	6	6
Repro, papieropslag				1	15	15
Subtotaal	3	17	24	18		455
TOTAAL FUNCTIONEEL NUTTIG VLOEROPPVLAK						5048

Figuur B.0.2 - Ruimteprogramma Emelwerda College, deel 3

OVERIGE RUIMTEN						
Hoofdentree Emelwerda				1	20	20
Entree Tienercollege				1	10	10
Toiletten leerlingen				35	2,5	88
Toiletten medewerkers				14	2,5	35
Mindervalidentoilet				3	6	18
Werkkasten schoonmaak groot				2	10	20
Werkkasten schoonmaak				4	4	16
Technische ruimte				8%	404	404
Serruimte						
Patchkasten						
Verkeersruimte (horizontaal en vertikaal)				20%	1010	1010
Hefplateau/Lift				2	6	12
TOTAAL NETTO VLOEROPPERVLAK						1632
TARRA VLOEROPPERVLAK						
Constructie, wanddikte, schachten etc.				9%		
TOTAAL TARRA VLOEROPPERVLAK						601
TOTAAL BRUTO VLOEROPPERVLAK						7282
Normatieve ruimtebehoefte						7281

Figuur B.0.4 - Ruimteprogramma Emelwerda College, deel 4

VariO Onderwijsgroep

Figuur B.5 tot en met B.8 laten het volledige ruimteprogramma van VariO Onderwijsgroep zien. Alle omschreven deelscholen, vakkenclusters en de algemene ruimten zijn in dit overzicht opgenomen.

	Groepen	Werkpl. Mdw	Overl. Plek	Ruimten	Omvang per ruimte	m2 fno totaal
Bonifatius Mavo						
Onderwijsruimten						
Instructielokaal	1	1		9	56	504
Praktijklokaal economie	1	1		1	72	72
Leerplein	1			2	50	100
Personeel						
Kantoor locatiedirecteur		1	4	1	14	14
Personeelsruimte			20	1	35	35
Garderobe en kluisjes personeel				1	0	0
Werkplekken		4		1	20	20
Spreekkamer			4	2	10	20
Ondersteunend						
Aula onderbouw				1	144	144
Conciërgeruimte		2		1		0
Kluisjes					37	37
Zorglokaal		1		1	33	33
Berging				3	10	30
Subtotaal	12	18		24	471	1009
Caleido ISK						
Onderwijsruimten						
Instructielokaal	1	2		5	56	280
Spreekkamer			6	2	12	24
Personeel						
Kantoor locatiedirecteur		1	4	1	14	14
Kantoor zorgcoördinator		1	4	1	14	14
Personeelsruimte			15	1	35	35
Garderobe en kluisjes personeel				1	0	0
Conciërge		1		1		0
Ondersteunend						
Ontmoetingsruimte				1	80	80
Kluisjes					10	10
Intake		1	4	1	14	14
Zorglokaal		1		1	23	23
Berging				2	10	20
Subtotaal	5	14		17	268	514
Zuyderzee Lyceum						
Onderwijsruimten vaksecties						
Instructielokaal talen	1	1		10	56	560
Instructielokaal wiskunde	1	1		4	56	224
Instructielokaal zaakvakken	1	1		6	56	336
Leerplein				4	50	200
Personeel Zuyderzee						
Kantoor locatiedirecteur		1	4	2	14	28
Personeelsruimte			45	1	70	70
Garderobe en kluisjes personeel				1	0	0
Werkplekken		10		1	50	50
Spreekkamer			4	4	10	40
Ondersteunend Zuyderzee						
Zorglokaal		1		1	43	43
Spreekkamer zorg			4	1	10	10
Conciërge ruimte		2		1	12	12
Kluisjes					85	85
Berging				5	10	50
Subtotaal	20	35		41	1058	1708

Figuur B.0.5 - Ruimteprogramma VariO Onderwijsgroep, deel 1

X-tuur	Groepen	Werkpl. Mdw	Overl. Plek	Ruimten	Omvang per ruimte	m2 fno totaal
Onderwijsruimten X-tuur						
Stamgroep	1	1		3	56	168
Instructielokaal		1		3	27	81
Stilteruimte		1		1	40	40
Leerplein/ontmoeting				1	70	70
Keuken				1		
Personeel X-tuur						
Coachingruimte			6	1	18	18
Garderobe en kluisjes personeel				1	0	0
Spreekkamer			4	1	10	10
Ondersteunend X-tuur						
Kluisjes					8	8
Conciërge ruimte		1		1	0	0
Berging				2	10	20
Subtotaal	3	8		15	239	415
Technologie & innovatie	Groepen	Werkpl. Mdw	Overl. Plek	Ruimten	Omvang per ruimte	m2 fno totaal
Algemene onderwijsruimten						
Instructielokaal BINaS totaal	1	1		5	64	320
Projectruimte				1	40	40
Praktijk						
Praktijkruimte/labs	1	1		3	90	270
Technieklokaal	1	1		1	90	90
Machineruimte ICT				1	25	25
Personeel						
Werkplekken			4	1	0	0
Ondersteunende ruimten						
TOA kabinet				1	82	82
Berging (in TOA ruimte)					0	0
Magazijn chemicaliën (in TOA ruimte)					0	0
Garderobe en kluisjes personeel					0	0
Subtotaal	8	9		13	519	827
Kunst & cultuur	Groepen	Werkpl. Mdw	Overl. Plek	Ruimten VariO	Omvang per ruimte	m2 fno totaal
Algemene onderwijsruimten						
Medialabs				2	12	24
Praktijk Muziek						
Muzieklokaal	1	1		2	95	190
Studio klein				2	12	24
Studio groot				2	15	30
Praktijk Drama/dans						
Dramalokaal	1	1		1	95	95
Praktijk beeldend						
Beeldend lokaal	1	1		3	95	285
Instructielokaal CKV, Informatica	1	1		2	56	112
Overige ruimten						
Spreekkamer			4	1	10	10
Opslag ln werkstukken				2	20	40
Magazijn beeldend				2	20	40
Berging (drama)				1	20	20
Garderobe en kluisjes personeel				1	4	4
Subtotaal	8	8		21	454	874
Gymnasium	Groepen	Werkpl. Mdw	Overl. Plek	Ruimten	Omvang per ruimte	m2 fno totaal
Instructielokalen	1	1		1	56	56
Leerplein	1			1	25	25
Stilteruimte				1	6	6
Garderobe en kluisjes personeel				1	2	2
Subtotaal	2	1		4	89	87

Figuur B.0.7 - Ruimteprogramma VariO Onderwijsgroep, deel 2

Algemene ruimten VariO	Groepen	Werkpl. Mdw	Overl. Plek	Ruimten	Omvang per ruimte	m2 fno totaal
Ontmoeten						
Aula Zuyderzee Lyceum				1	326	326
Aula Bonifatius mavo bovenbouw				1	130	130
Catering/keuken				1	25	25
Berging catering				1	20	20
Centraal magazijn				2	40	80
Front-office						
Receptie/balie bij hoofdentree		1		1	16	16
Spreekkamer			8	1	18	18
EHBO-/kolfruimte				1	10	10
Directie & staf VariO						
Decanen		1		3	10	30
Leerlingen administratie		4		1	28	28
Financiële administratie		3		1	21	21
Personeelsruimten						
Personeelskamer VariO				1	75	75
Kluisjes & garderobe personeel				1	10	10
Zorg & ondersteuning						
Servicepunt		1		1	6	6
Spreekruimte			4	1	10	10
Stilteruimte				1	12	12
Subtotaal		28		19	756	816
Algemene ruimten VO Campus	Groepen	Werkpl. Mdw	Overl. Plek	Ruimten	Omvang per ruimte	m2 fno totaal
Onderwijsruimten						
Gezamenlijke entree campus				1	20	20
Innovatiehub/Instructielokaal algemeen	1	1		1	56	56
R&D-lab				1	100	100
Collegezaal	2			1	50	50
Mediatheek/bibliotheek/OLC		1		1	100	100
ICT helpdesk		1		1	6	6
Directie & staf VariO						
Bestuurder		1	6	1	20	20
Bestuurssecretariaat		1		1	10	10
Directeur onderwijs		1	6	1	20	20
Directeur bedrijfsvoering		1	6	1	20	20
Controller		1		1	12	12
Roostermakers		3		1	18	18
Applicatie beheer		1		1	10	10
ICT		1		1	10	10
Inkoop		1		1	10	10
Communicatie		1		1	10	10
Kwaliteit		1		1	10	10
HR		3	2	1	18	18
Spreekkamer			4	1	12	12
Facilitaire ruimten						
Werkplaats technische dienst		2		1	40	40
Waskamer				1	6	6
Repro, papieropslag		1		1	15	15
Subtotaal	3	21	24	22	574	574
TOTAAL FUNCTIONEEL NUTTIG VLOEROPPERVLAK						6822

Figuur B.0.6 - Ruimteprogramma VariO Onderwijsgroep, deel 3

OVERIGE RUIMTEN						
Hoofdentree				1	20	20
Deelscholen entree				4	15	60
Toiletten leerlingen				50	2,5	125
Toiletten medewerkers				8	2,5	20
Mindervalidentoilet				4	6	24
Werkkasten schoonmaak groot				2	10	20
Werkkasten schoonmaak				6	4	24
Technische ruimte				8%	546	546
Serverruimte						
Patchkasten						
Verkeersruimte (horizontaal en vertikaal)				20%	1364	1364
Hefplateau/Lift				2	6	12
TOTAAL NETTO VLOEROPPERVLAK						2215
TARRA VLOEROPPERVLAK						
Constructie, wanddikte, schachten etc.				9%		
TOTAAL TARRA VLOEROPPERVLAK						813
TOTAAL BRUTO VLOEROPPERVLAK						9851
Normatieve ruimtebehoefte						9856

Figuur B.8 - Ruimteprogramma VariO Onderwijsgroep, deel 4

Colofon

Uitgave: HEVO B.V.
Datum: 26 april 2021

Contact

Statenlaan 8   Postbus 70501
5223 LA 's-Hertogenbosch   5201 CB 's-Hertogenbosch

T +31 (0)73 6 409 409
info@hevo.nl

www.hevo.nl   www.rpmbyevo.nl

Niets uit deze uitgave mag zonder uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van HEVO B.V. worden gekopieerd, noch aan derden ter inzage worden gegeven